

Suvientyose Valstijose \$2.00
Europoje ir kitur \$3.00
Kanadoje \$2.50
Prenumerata mokama iš viršaus. Prenumerata metams skaitosi nuo laiko užrašymo, ne nuo Naujų Metų.

Apgarsinimų kainų klausite laišku:

J.J. Paukštis ir K. Brazys
120-124 GRAND ST.
BROOKLYN NEW YORK.

Visuomenės, literatūros ir politikos savaitinis laikraštis.

In the United States ... \$2.00
To Foreign Countries .. \$3.00
To Canada \$2.50

Advertising rates on application.

Address all communications to the publishers:

J. J. Paukštis & K. Brazys
120-124 GRAND ST.
BROOKLYN NEW YORK.

Pamįslykime apie centralinį kningyną.

Lietuvių literatūra labai sparčiai dauginasi ir didinasi. Kas mielas metas iš-eina vis daugiau naujų laikraščių, kningų, kningelių, muzikos sąsiuvinų, gaidų, kalendorių, lapelių, paveikslų ir įvairių labai svarbių mūsų kultūros vaisių, brangių mūsų apšvietai, istorijai ir literatūrai dokumentų. Mēs jau atsistojame ant kultūrinės tautos kelio. Ir eisime vis pirmyn ir pirmyn, savo senos istorijos vedami, savo prakilniosios tautystės dabojami ir viso pasaulio kultūros pašelpjami. Didelė ir šviesi ateitis priešais lietuvių tautą stovi!

Vienok yra ir tokie dalykai, kurie mums šiandien būtinai reikalingi, kurių niekas kitas mums atlikti nepadės, ir vienok mēs apie juos labai maža arba ir visai nesirūpiname. Prie tokių dalykų yra mūsų nesirūpinimas surinkti mūsų raštus ir sudėti į kningynus ar bent į vieną centralinį kningyną. Nors mūsų raštai dauginasi, vienok didelė dalis jų be jokios naudos pranyksta. Tuom tarpu už jų pranykimą mēs labai sunkiai nusidedame prieš patį save, prieš mūsų tautą ir prieš visą civilizaciją.

Mēs jau nekalbame apie kningas. Kningos pas mus, nors ir su želvės (čerepoko) žingsniu teplatynasi, bet vis gi už jų ateitį nebereiks nugastauti, kaip va dingo ir niekur nebegaunami raštai mūsų seniausių rašytojų: Daugšo, Širvydo žodynas, Ivinskio raštai, daugelis raštų Valančiaus ir kitų. Pas mus iš visų kningų, kad ir po kelių šimtų metų bus galima gauti egzemplioriai ne tik pas žmones, literatų kningynėliuose, bet ir pas visus kningų prekėjus, — nes pas mus daugeliui kningų 5000 egzempliorių laidos užteks gal daugiau nei 500-ams metų... Kadir kningos brangus dalykas, bet jis dar ne tiek brangus, kaip še kas: —

Mēs kalbame apie mūsų laikraštį. Kokia ji yra savo kultūriškame laipsnyje, tokia, — bet mūsų laikraštijoje guli neišpasakyti tur-tai. Žėdname num. kiek tai jame rasime darbo padėta, kiek tai žmonių prie to numerio yra pasidarbuota, kiek ten yra puikių ir gražių minčių išreikšta, kiek

naudingų ir pamokinančių raštelių-straipsnelių tēn išspausdinta! Ir ką gi? — pas mus visi šitie lietuviškos dvasios ir sielos, proto ir plunksnos turtai turi labai mizernai pražūti, — nes mēs neturime vietos, kur juos surinkti.

Nei viena kninga ant svieto nėra taip brangi ir taip įvairi, kaip laikraščio kninga — surinktas visų metų egzemplioris. Šitą tik tas gali suprasti, kuris patsai turi gražų papratimą geresnių laikraščių nesunaikinti, bet surinkus metinį komplektą aptaisyti jį kningon. Laikraštis aptaisytas į kningą nedaug kaštuoja, nedaug užima vietos ir labai gražiai atrodo, — tiesiog papuošia žmogaus stubele. Ant nelaimės, mūsų vienu-taučių labai maža dalelė yra tokių, kurie savo laikraščius surenka ir į kningą aptaiso. Jeigu jie žinotų: kokia tai brangi būna kninga, kaip tas gera nors ir po 20-ties metų tokią kningą vartyti, perskaityti įvairiausių straipsnius ir raštus — kurie gal niekur ir niekad nebūs atkartoti ir perspausdinti! — tai mūsų žmonelės savo laikraščio kiekvieną numerį glamonėtų ir kavotų kuo giliausia, kad nenusimėstų, kaipir kokios brangios kningos lapas.

Ir kada taip dedasi, tai mūsų prakilniųjų rašytojų raštai pražūsta su laikraščio numeriu. O tas numeris būna perskaitytas gal tik keleto tūkstančių ar net keleto šimtų žmonių, o vėl gal tuom tarpu tik pusė iš tų žmonių tuo laiku galėjo tą numerį suprasti ir priderančiai apcienyti. Ilgainiui taip būna, kad kokio-nors laikraščio egzempliorių labai sunku, o gal ir visiškai už jokių piningus nebus galima gauti, kaip dabar ve sakysime nebegaunami yra laikraščiai: „Aušra“, „Unija“, „Lietuviška Gazietė“, „Apžvalga“, „Lietuviškas Balsas“ ir kiti. Daugelio jų ir Vilniaus kningyne nėra. Ką jau besakyti apie kokius-nors mūsų draugijų ar klubų kningynėlius!

Todel mūsų pažangesnei visuomenei ir draugijoms, taip jau kaip ir žėdnam apšviestam lietuviui pavieniui, reiktų labai giliai įsi-nerdėti, kad į savo privatiškumą ir viešus kningynus reiktų nesišykštėti rinkti lietuviš-

kos kningos, o laikraščiai visuomet reiktų surinkti ir kasmetas apdarius krauti į savo kningynus.

Bet dar šito neužtenka. Kartais ir tokie maži kningynai „bankrutina“, sudega arba kitonišką blogą liktinę sutinka ir pražūna. Mums reikia pasitruisti apie inkūrimą Amerikoje kokio centralinio kningyno ir archivo, kur galima būtų sudėti visų lietuviškų kningų po vieną ar kelis egzempliorius ir kiekvieno mūsų laikraščio po vieną.

Šitas darbas yra vienas iš mūsų neatidėtinųjų reikalų ir jis visuomet stovės ant mūsų pirmutinių darbų programos. Mums rodo, reiktų mums turėti visuomenės išrinktą ar nuskirtą komitetą, centraliniam kningynui inkūrti ir jį nuolat tvarkyti.

Klausimas kiltų su tokio kningyno ir archivo vieta. Mums tuom tarpu užėina ant minties dvi vietos: pirma — prie Susiv. Liet. Amerikoje, šios organizacijos name — New Yorke; antra vieta New Yorke Didžiojo Knigyno, kuris pora metų atgal atsidarė, kuris skaitosi didžiausiu ir apsaugiausiu ant svieto, ir kuriame jau yra įvesta lietuviškas skyrius, tik jis tuom tarpu da labai mažutis.

Ar neatsiras kas su geresniu sumanymu — jei toksai netiktų?

Peržvalga.

// „Kovos“ N34 A. Ž.—tas stengiasi parparodyti, jog lietuviams geriau visiškai nemokėti skaityti, negu mokant, o skaityti visokius laikraščius. Anot A. Ž.—to, jeigu skaityti, tai skaityti vien tik darbininkiškus (suprask socialistiskus) laikraščius, o jei kas, parvyzdin, „Kovos“, „Keleivio“ ar „Laisvės“ skaityti nenori, tai tas tegul visai nei litarų nepažįsta.

// Tame pat „Kovos“ numeryje P. Svoltelis rašo, jog Lietuvos Social-Demokratų Partija legaliais raštais nieko negalinti atsiekti ir todėl reikalinga esanti nelegališkoji (slaptoji) spauda, nes

„iš tokių elementų, kaip kad pirma buvo tveriamą partiją, dabar jau negalima ją tverti, tai yra iš ūkininkų ir ūkininkaičių. Dabar, pradėdant darbą, reikia atkreipti atidžią į miesto, dvaro ir kaimo darbininkus. Su legališka gi spauda negalima bus

pasiekti dvaro ir kaimo darbininkų“

// „Lietuvos“ N33 paduoda žinias, kad mieste Chicago „Woodman“ organizacijos agentai vaikštinėdami tarp lietuvių agituoja juos rašyties į minėtąją organizaciją ir tverti kuopas. Pasirodo, kad lietuviai, aplenkiami savasias organizacijas, pradeda rašyties prie svetimtaučių.

// Vargonininkai organizuojasi. Chicago, kaip rašo „Lietuva“ susitvėrė pirmoji Vargonininkų Sąjungos kuopa. Tikslas — stengties pagerinti vargonininkų būvį. Ar atneš toji kuopa kokią naudą visuomenei — ateitis parodys.

// Iki šiolei lenkų veikėjai-šovinistai varydavo užgrobimo politiką tik Lietuvoje ir Lenkijoje leidžiamuosiuose laikraščiuose. Dabar jau toji „politika zaborca“ prasidėjo skelbties ir New Yorke. Neseniai čia atvykęs lenkų publicistas p. Drzewiecki pradėjo leidetis didelį ilustruotą savaitraštį „Kraj“, kurio N6, neva satyriškai, rašo: „Litvakai nori, kad mēs (lenkai) išineštume iš savo šalies (suprask Kauno, Vilniaus gub. ir kit.) ir paliktu-me juos (lietuvius) vienus gaspadoriauti“.

Ar yra da kur didesni begėdžiai?

// „Didelis mokslininkas“ ir gabus vyras — tik neatsargus. „Keleivio“ N35, jo redaktorius, paminėjęs Aleksiejaus Suvorino, „Novoje Vremia“ redaktorius-leidėjas mirty pabaigoje žinutės šiaip išsireiškia: „Negalima sakyti, kad „Novoje Vremia“ būtų buvusi panaši nors ir vieną iš lietuviškų laikraščių vienok „Vien. Liet.“, „Lietuva“ ir „Draugas“ turi tūlus jo atspindžius, tik toks skirtumas, kad jiems stoka tokio gabumo ir mokslo“. Tatai reiškia tą-patį, kaipir kalbant apie mokslininkus, bakstelėjus su pirštu sau į krūtinę ir tuo lyg ir pasisakius: Ir aš mokslo vyras! Tiek to, mēs mokslo niekam nepavydžiame. Jei kas išgali ir jei tik nori, tegu lanko nors ir dešimtį universitaitų. Stebimės tikrai iš to, kad tokie gabūs ir mokyti žmonės, kaip „Keleivio“ redaktorius taip neatsargus. Tačiau yra sakoma, jog neatsargumas — tai mokslininkų ypatybė. Tatai ir „Keleivio“ redaktorius, kaip „mokslininkas“, atvirai ir pasakė: „Keleivio“ leidėjai (žinoma ir redaktorius) socialistu ne-praktikuoja, nes jo dar nėra. (Žiūr. „Laisvoji Žmonija“ N2, p. B. Kirvio straipsnį: „Ne visi yra socialistais, kurie socializmą skelbia“). Prie šito mēs pridūsim, jog laikraščiai už paskelbimus gausna tam tikrą mokestį.

// Mažosios Lietuvos draugijų susivažiavimas. Iš Prūsų Lietuvos einantis laikraštis „Birutė“ (N 33) praneša, jog rugpjūčio 11 d. Tilžėje buvęs visų lietuvių draugijų susivažiavimas: Tan susivažiaviman prisituntusios savo atstovus šios draugijos: „Aušra“, iš Paskvalių „Aužuolas“ ir Rukų „Byrutė“ ir Tilžės „Dobilas“ iš Vainuocių, „Gumbinės lietuvių draugija“, „Jaunųjų draugija“ iš Klaipėdos, „Klaipėdos lietuvių rinkimo (skyrimo) draugija“, „Lietuvių giedotojų draugija“ iš Tilžės, „Rūta“ iš Pogėgių, „Sandora“ iš Klaipėdos, „Spindulys“ iš Kulmių, „Tilžės lietuvių rinkimo draugija“, „Vanagų rinkimo šakinė draugija“, „Vainikas“ iš Kayčių, „Žiedas“ iš Grėžpelkių. Nedalyvavusios tan susivažiaviman tiktai šešios draugijos. Linkime Mažosios Lietuvos draugijoms, tautiniai susipratusiems Prūsų Lietuvos veikėjams geriausių pasekmių!

// Trečias lietuvių laikraštinių susivažiavimas. Kiton vieton paskelbiame oficialį Lietuvos Spaudos Draugijos Amerikoje pranešimą apie būsiantį trečią lietuvių laikraštinių susivažiavimą. Šis susivažiavimas bus mieste Chicago, Ill., rugsėjo 26, 27 ir 28 dienomis, 1912 m.

// Literatūros žinios. „Lietuvos“ N34 pradėjo spausdinti Choiciszewski'o vienaveiksmę komedijėlę: „Nuo ausies lig ausies“. Versta Vaidevučio.

// Blaivininkų seimas. „Lietuvos“ N35 išspausdinta straipsnelis apie buvusį Chicagoje blaivininkų seimą. Seimas užsibaigęs 23 d. Susivažiavę delegatai patvirtinę buvusias savo organizacijos taisykles, aprinkę šiai draugijai organu „Draugas“ ir nutarę kitą seimą laikyti New Yorke. Tai ir viskas.

// Ką žmogus kartais mato, kai pažiūri „iš visų pusių“. „Tėvynės“ N35 išspausdinta p. R. Vasiliausko staripsnis: „Žiūrint iš visų pusių“. Ir ką gi p. R. Vas. mato? Pažiūrėjęs „iš visų pusių“ kaip jis pats pasisako, matąs štai ką: 1) Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas „Tėvynė“ esą cenzūruojamas, cenzoriu-mi esąs p. Račkauskas, kuris varžąs laisvės žodį ir neleidžia S. L. A. nariams laisvai per organą pasikalbėti ir pasakyti ką jie mano ir ką notį pasakyti; 2) p. R. Vasiliauskas nebeturjis vilties („savo viltį“ jis pametęs Brooklyn, McCaddin salėje, kur buvo 27 SLA. seimo posėdžiai; jei kas rado, te sugrąžina) iškrapstyti iš Susiv. Liet. Amerikoje „pikto noro“ žmones ir čionvinkus ir nebesitikys susilaukti vaisių; 3) kai 27 SLA. seime p. Račiūtė perskaičiusi savo raportą ir pasikundimą, kuomet paprašiusi p. Račkausko pasakyti delegatams

„taip ar ne“, sako p. Račkauskas juokėsi ir tyčiojosi, lyg akrobatas (mūsų pabraukta) ir dabar dar drįstas kitus juodinti ir purvinti (mūs pabraukta); 4) gyvuojanti kokia tai firma po vardu Dominojaitis ir Ko.; 5) Dzukas—Baleviez—on—ze—Balutis jau nuo 24 SLA. seimo pradėjęs sakyti: „Boba iš ratų, arkliaams lengviau“. (O ta boba — tai kaip tik ir simbolius, reiškiantis p. Vasil. ir jo brolius, kurie vis tikėjosi susilaukti vaisių); 6) Gyvuojanti kokia tai „juodakuprij partija“ ir tt. Visų vaizdų ir vaizdelių, kuriuos p. Vas. įžiūrėjo neminėsimė; jų labai daug. Mēs tokių vaizdų, kokius p. Vas. matė „pažiūrėjęs iš visų pusių“ — nematome. —

Politikos savaitė

AMERIKA. Pereitą savaitę kongresas pasiliko beveik tuščias ir pasirodė, kad nieko gero nebegalima nuveikti, kadangi nebusi-renka į kongreso posėdžius nei pusė senatorių ir kongresmanų. Daugelis, matote, prisimesdami visokias ligas ir priežastis išvažiavo į namus. Todel kongreso posėdžiai einasi kaipir žaislė. Tuom tarpu yra ant kongreso stalo daugelis svarbių reikalų nu-tarti. Paveikslan, yra senatoriaus Penrose įnešta gana smarki rezoliucija, kur reikalauja perkratyti buvusį prezidentų rinkimus. Mat norima dažnoti, iš-kur buvo gauta piningai del agitacijos tada, kai rinko prezidentą Rooseveltą. Ypač norima, kad tik daugiau surasti senų nuodemių buvusio prezidento Roosevelto ir kad tik sugauti kaip nors jo vardą ir pakenkti jam, kad jisai šiemet vėl nepasiliktų išrinktas. Tarp ko kito yra net išvelkama aikštėn, kad garsioji Standard Oil kompanija anuomet davusi del Roosevelto rinkimų \$125,000. Nors Roosevelt sianedėl laikraščiuose užsigynė, kad apie tą kapitalistų auką nieko nežinas, vienok paskalas vis dar nenutilo, ypač kad tą paskalą platino patsai Standand Oil kompanijos galva — Archibold. Taigi kongresas turėtų tiek ir tiek darbo. Bet nesant pilno quorum, bene liks atidėta rudenini, nors labai kai-kurie norėtų pagalasti nage-lius į Rooseveltto praeti.

TURKIJA. Dar nenutilo atbal-siai nuo bulgarų mušimo Ko-čanoje, štai naujai pasipylė ser-bų kraujas. Rašo iš Bielgrado, kad turkų kareiviai mahometonai įsiveržė per rubežių į Serbiją ir Sienitza mieste išskerdė šimtus krikščionių serbų. Mieste Bera-ne net užmušė Serbijos prefektą

giedotų lietuviškas giesmininkės lietuviškai.

Nabašnikė buvo ligota, bet piningu turėjo susidėjusi ne maža. Sakydavo paliksianti koki 100 rb. Šv. Mikalojaus bažnyčios vargonams.

Mirus, globėjas lietuvis, pildydamas nabašnikės norą, sukvieta į budynę lietuvių ir lietuvių pasimelsti ir apgiedoti. Į bažnyčią lydėti buvo atėjęs Dominikonų klebonas pavaduotojas, kun. Liegus. Atėjęs kun. ilgai stebėjosi radęs budynėje lietuviškai begiedant. Pastovėjęs gerą valandę pagaliaus paklausė lenkiškai: „czy już można eksprotować?“. Išnešus numirėlį iš namų ir einant gatve, žmonės pradėjo giedoti lietuviškai. Kaikurie lenkai karščiausiai: ja nie chce, ja nie zacierpi, żeby poganiskim językiem spiewali (aš nenoriu, aš neiškęsiu, kad giedotų pagoniška kalba). Kun. Liegui taip pat, matyti, nepatiko, kad lietuviškai gieda, matyti, ir jam lietuvių kalba pagoniška. Jis sustabdė procesiją ir uždraudė lietuviškai giedoti. Mat, neiškentė tokios demonstracijos. O kad paskiau keli lenkai ir lenkės ėmė lenkiškai giedoti kuningas Liegus nieko nesakė.

Sachmatininkų kongresas. Liepos 23 dieną Vilniuje, sachmatininkų klubo būste, prasidėjo visos Rusijos sachmatininkų kongresas: suvažiavusieji, žinoma, nesitaria jokiais svarbiais reikalais, bet tiktai žaidžia sachmatais. Atvažiavo visi garsieji sachmatininkai ne tik Rusijos, bet ir užsienio, iš viso daugiau, kaip 20 žmonių. Laimėjusieji, sachmatų žaidimus paskirtos dovanos ant kelių tūkstančių rublių.

Seinų vyskupija. Kun. Justinas Staugaitis „Vadovo“ redaktorius, paskirtas Pakuonio klebonu; kun. Antanas Civiškas, burunus „Saltinio“ redaktorius, paskirtas Mariampolės kamendatorium.

Panevėžio mokytojų seminarija. Švietimo ministerija įsakė paskirti 400 rublių lietuvių kalbos mokyti 1912—1913 metais Panevėžio mokytojų seminarijoje. Drauge ministerija paaikšino Vilniaus mokslo apygardos globėjui, jog ateityje globėjas privalys kas metai prašyti iš ministerijos tam tikslui 400 rublių.

KRIUKAI. Naum. apskr., Suv. gub. Pabauda. Liepos 28 d. n. kal. parėjo į valsčiaus raštinę nuo Varšavos general-gubernatoriaus raštas, liepiantis išjieskot iš Panemunės klebono kun. J. Skinkio 50 rub. pabaudos, kam padėjęs viena tik lietuvių kalba parašą ant scenos paskaitų metu, kurios čia buvo šiemet prieš užgavėnės. Pabaudą uždėjo už peržengimą IX „punkto“ Varšuvos general-gubernatoriaus 1911 m. rugsėjo 9 d. išduotų įsakymų (obiazatelnija postanovljenija). Kuningas pabaudą užmokėjo, nes kitai būtų gavęs dvi savaitis atsidėti.

Vaideliotas. („Viltis“).

Labjausia jis susirūpinęs tuo, kad jo mylimoji Elena įsimylėjusi, būdama kalėjime, vieną kalinį, už kurio išėjus iš kalėjimo žadanti tekėti. Tačiau nelabai kas tik Macocho pamišimui. Labai galima, sako, jis nuduodas pamišusi. Tatai turės ištirti daktarai prieš antrą bylą, kuri prasidėsianti Petrakovo apygardos teisme rugsėjo pabaigoje ar spalio pradžioje.

III **Gražino varpa.** Archangelsko mieste buvo nepaprasta iškilmė. Anglų pasiuntinijos atstovas savo vyriausybės vardu atidavė atgal rusams varpą iš Solovjevo vienuolyno, kurį anglai buvo pasigriebę 1854 metais, karo metu.

III **Šiaurės polin.** Caro įsakymu leista Valst. Dūmos atstovams: Balašovui, graf. Bobrinskiui, Polovceviui ir Patockiui sudaryti Peterburge tam tikrą komitetą tvarkymui kelionei į šiaurės poli. Tasai komitetas irgi galės rinkti tam tikslui aukas visoje valstybėje.

III **Didelis gaisras.** Pranešama iš Polocko, Dvinsko gub., jog rugpjūčio 12 d. Polocke sudegė apie 800 namų. Gi Dvinsko ugnagesiai-liuosanoriai, kurie nuvyko Polockan gaisro gesinti sako, jog sudegusių namų skaičius siekias ligi su virš 1000. Iš sudegusių budinkų paminėtini—ugnagesių dypo, bažnyčia, žydų ligonbūtis, apskrities policijos nuovadas, elektrikos stacija ir kadetų korpuso mokykla. Nuostolio padaryta ant dviejų milijonų rublių. Žmonių, kiek ligi šiol sužinota, žuvę septyni.

Rugp. 13 d. pranešama, jog be paminėtų namų sudegė: aptieka, šešios žydų synagogos, daugelis restoranų ir kit.

III **Girios dega.** Iš Archangelsko, rugpjūčio 13 d. pranešama, jog netol stoties „Plessekoje“ degė gančios girios. Išdegę girių jau apie 60 ketvirtainių varstų. Ir jokiu būdu negalį to gaisro užgesinti. Daugelis kaimiečių biją, kad tik tasai gaisras nepereitų į kaimus. Laukuose paplitę dideli būriai girinių žvėrių ir paukščių.

III **Suareštavo kasininką.** Nikolajeve suareštuota prekybos darbininkų skyriaus kasininką, Akimenko, kuris būk praūžęs 15,000 rublių. Nieko sau, gero kasininko būta, ir gerai mokėta pasilinksminti.

III **Patrauktas tieson.** Žurnalo „Sovremennik“ redaktorius, p. Bikov, patraukiamas tieson už išspausdinimą to žurnalo 7 num. straipsnio „Is atsiminimų apie Herceną ir Černiševskį“.

III **Paėmė — kiek tik surado.** Rugpjūčio 14 d. Maskvos policija vaikščiojo po knygynus, skaityklas ir kitas vietas jieskodama ir konfiskuodama Viktoro Černovo brošiūrą: „Proleteriat i trudovoje krestjanstvo“.

III **Mirė Suvorinas.** Rugpjūčio 24 d. pranešama iš Peterburgo, jog pasimiręs „Novoje Vriemja“ leidėjas ir redaktorius Suvorinas.

kiaušinio išsiritų toksai paukštis, kokio norima, tai gali būti neužilgo visos šalys atsikvėptų nuo produktų pabrangimo.

× **Bėga sosto atsisakęs.** Marokos sultanas Mulai Hafid nebedalaikė po savim karšto sosto ir ėmęs galutinai nuo jo atsisakė, savo brolio Mulai Jusufo naudai. Nebeturėdamas ką veikti, ex-sultanas pabėgo Francijon.

× **Tūkstančiai benamių.** Perėję žemės drebėjimai Turkijoje, sakoma, nužudė apie 3000 žmonių. Tai buvo apylinkėse Myriofitis, Chora ir Iraklitz. Aplinkui Dardanelių susmauga išgriuvu kuone visi pylimai. Netoli Gana išsiveržė ugnia šmirksčiantis vulkanas. Visose tose srityse tūkstančiai žmonių pasiliko be namų, be duonos — gryni elgetos. Valdžia nebegali sušelpiti.

× **Suokalbį nepavyko.** Kairo mieste, Egipte, užsibaigė byla trijų studentų, kurie buvo padarę suokalbį nužudyti anglų vietininką, lordą Kitchenerą. Vieną iš kaltininkų pasmerkė ant 15 metų sunkiems darbams, kitus po tiek jau laiko kalėjiman.

× **Apvogė karalaitę.** Londone viešėjo Hessų karalaitė, sesuo kaizerio Villians. Anadien jai išvažiuojant iš Londono, tik už palociaus vartų pastebėjo, kad jai ištraukė vagilius krepšiuoką, kuriame buvo karalaitės visi žemčiugai. Anglų vagiliai jau pradėjo apvaginėti net karalių šeimynas, jų pačių palociuose.

× **Žuvo lakūnas.** Salisbury, Anglijoje, bandant kariškus skraidymo aparatus, nukrito iš 300 pėdų augšio geriausias anglų lekiotojas R. C. Fenwich ir tapo mašinos sugniužintas.

× **Da apie žydų koloniją.** Lisbonoje, Portugalijoje, žydų sionistų draugijų išrinktiniai iš visų šalių laiko savo susivažiavimą ir tariasi su vietine valdžia. Žydai nuo portugalų valdžios nori išgauti koloniją Bengualia, Afrikoje, ir tenai vienais žydais apgyvendinti.

× **Chinose areštai.** Mukdene, Mandžurijoje, pakliuvo laston keliolika chinų monarchistų (karalininkų). Jie būk sutvėrė draugiją išgriovimui respublikos, kad sugrąžinti Chinijon karaliją. Ton balon esą įmaišyta daug augštų urėdninkų ir kuningaikščių. Valdžia iškėlė tardymus.

× **Nubaudė monarchistą.** Chaves mieste, Portugalijoje, karės teismas nuteisė vieną iš monarchistų vadų, Joas Almeida. Jisai už kurstymą prieš respublikos rėdą gavęs 6 metų kalėjimo ir potam ant 10 metų išvarys iš tėvynės.

× **Azevas surado.** Frankfurte, Vokietijoje, tūloje kafė Burcevas užtikęs Azevą. Kuomet Burcevas patėmijo jam, jog jis jį pažįsta, Azevas nei nesigynęs ir prisipažinęs, kad jis tai tas-pats įtariamasis revoliucionierius-provokatorius. Ir išsireiškęs, jog labai geidžias, kad Centralis revoliucionierių komitetas patrauktų jį savan teisman.

— „Aš geidžiu, kad mane teistų mano draugai, — pridūręs Azevas, — vardan mano vaikų vardo ir gerovės, ir jeigu tasai teismas atras, kad aš kaltas, tai tegu pasmerkia mane mirtin“.

Užbaigdamas savo pasikalbėjimą su Burcevu, Azevas pasiaikiškęs, jog įstojus į „oehranką“, iš pradžių gaudavęs tiktai 50 rublių mėnesini, ir dasitarnavęs ligi 1000 rub. mėnesini.

× **Pragaištingos audros.** Iš Bilbao, Ispanijoje, praneša, kad pastaruoju laiku per keles dienas jūrių pakrantėmis dūko labai didelės audros. Ant jūrių buvo pagauta daugybė žvėjinių laivų,

iš kurių 14 nuskendo, nusinešdami ant dugno 109 žmones. Be to audros išgriovė pajūrėse daugelį triobėjų. Keista, kad vidurvarisųj Viduržemė jūra taip išsėlo.

× **Išpardavė karalienės turtus.** Lisbonoje, portugalų respubliška valdžia išpardavė mirusios karalienės Marės Pia žemčiūgus. Pardavė iš viešo aukciono ir surinko \$275,000. Iš tų pinigų bus apmokėta karalienės padarytos skolos. Pasirodo, vienok, kad tais pinigais galės apmokėti vos ketvirtadalį skolų. Gerokai mat karalienės apskolinta.

× **Kanadon lankysis karaliai.** Anglijos karalius rengiasi ateinančiuose metuose išleisti kelionėn savo sosto inpedinį, Valijos princa ir savo broli Albertą. Jie aplankys Kanadą, kad stipriau ją surišti su Anglija. Panašiai karaliai apsilankys ir New Yorke.

× **Konstantinopolis.** Amerikobiblijos draugija išprašė pagaliaus nuo turkų valdžios statyti Pietinėje Albanijoj amerikoniška mokyklą. Turakai albaniečiai sprando nebenuolenkia, todėl leidžia amerikonomams platinti tarpe jų nors krikščionybę.

× **Pasimirė „Salvation Army“ inkurėjas.** Londone pasimirė garsus ant viso svieto senelis, William Booth, kuris uždėjo dabar visur žinomą „Salvation Army“ (Išganymo Armijos). Tai buvo elgtų ir pavargėlių organizatorius. Po viso svieto bažnyčias šiandėl buvo atlaikyta už jį gedulingos pamaldos.

Nauju „Salvation Army“ generolu tapo nuskirtas Bramwell Booth. Amerikoje salaveišių skyrių valdys po senovės Jieva Booth, pasimirusio senuko dukterė.

Iš Amerikos.

Septynius perkūnas trenkė. St. Louis, Ill. — Čionai po apylinkę rugp. 25. perkūnija užmušė septynias upatas, laiku dviejų minčių. Retai, kada buvo tokis perkūno siautimas vienoje vietoje. Prie to ledai iškrito didumo laukinių obuoliukų ir išmūšė daugelį naminių paukščių.

Išrado karštą ledą. Boston—Harvardo profesorius Bridgeman išrado tokį karštą ledą, kad jo šmotuką indėjus į alkoholį pradeda tasai virti. Karštą ledą šitaip padaro: pirma užvirina vandenį iki 173 laipsnių Fahrenheito ir supila į plieninę bonką. Paskui staiga suspaudžia vandenį į 300,000 svarų spaudimo ant vieno ketv. colio. Ir kada vanduo staigu susipaudžia, jis pasilieka ledu, vienok taip karštas, kad gali šnapsą užvirinti.

Numiręs atėjo užsimokėti graboriui. Neseniai kažinkokį žmogų užmušė Binghamtone ant gelžkelio. Jo kišenėje rado kortelę, kad jis esąs „William Clark“ iš Sehenenctady, N. Y. Davė žinią seserei, kuri atvažiavusi taip gi pripažino už broli. Na ir palaidojo. Tik nebuvo kam užmokėti graboriui. Bet štai vienas pažįstamas susitinka Clarką ant gatvės Elizabeth, N. J. ir nusistebėjęs klausia: „Ar tu gyvas?! Juk tave senai palaidojo ir visi užmiršo, apart graborius, kuriam ne užmokėta!“ Clarkas pasisakė esąs sveikas ir gyvas. O kad graborius esą rugoja, tai ką darysi — reikia atsilyginti. Todel sugrįžo į Sehenenctady ir apmokėjęs savo palaidojimo kaštus vel išvažiavo. Mat ant gelžkelio būta kitas žmogus užmušta.

Pavedė kūdikį uodams. Cam-

den, N. J. policija rado pelkėties River ave. šešių savačių senumo pamestą mergaitę, kuri buvo pusiau-gyvai suėsta uodu. Dabar valdžia jiesko tos beširdės motinos, kuri pametė uodams savo kūdikį.

Balsuos 1,346,925 moteris. Washingtono statistikos bjūras paduoda žinias: kiek yra moterių, kurios galės šiemet ant prezidento balsuoti. Kaip žinome, Amerikoje moteris turi balsavimo teises šiose šešiose valstijose. Taigi šiose valstijose yra 1,346,925 moterių, kurios galės šiemet balsuoti. Iš tų yra 327,682 baltųjų sveimtinausių moterių, 13,488 negrių ir paskui 17,046 susidaro iš indijonų, japoniečių ir chiniečių.

Pagal valstijas šiek yra „su balsais“ moterių: California 671,386; Colorado 213,425; Idaho 69,819; Utah 85,729; Washington 277,727 ir Wyoming 28,840.

Suareštavo ir patraukė tieson. Rugp. 30 d. suareštavo American Woolen kompanijos prezidentą William H. Wood, už dalyvavimą suokalbyje prieš tekstilų darbininkus laike buvusio Lawrence streiko, kuris prasidėjo apie sausio 12 d. ir traukėsi ligi kovo mėnesio 14 dienos. Laikraščiu skaitytojai beabejonės atsimenta, jog Lawrence streikieriai buvo kaltinami už padėjimą vienur tai kitur dinamito. Kaip dabar išsiaiškina, tai patįs darbdaviai bei American Woolen kompanijos užveizdos padarę buvo suokalbį, kad padėti dinamitą ir tokio būdu būsią galima apkaltinti streikierius, už vartojimą dinamito ir už pasikėsinimą suardyti bei išdinamituoti dirbtuvės. William H. Wood užsistatė už save 5,000 dol. parankos. Jisai, sakoma, nepripažįstas, kad jis dalyvavęs dinamito suokalbyje, ir net esą stebisi, kad jį kaltina užtai. Be to, jis tvirtinąs, kad jo nekaltybė būsianti priparodoma.

Sumanė legališkai susituokti. Rugp. 28 d., Paterson, N. J., tarpe kitų, kurie atsilankė pas vietinį registruotoją ir užsiregistravę išsime sutuoktūvių laidus, buvo ir Timothy Griffin, negras, kuris pasisakė baigias 108 metus savo amžiaus. Jisai susituokia su Lucy Blackwell, negre, su kuria jis vergavo Virginia valstijos plan-tacijose 58 metai atgal. Ant plan-tacijų bebūdamai jiedu susituokę pagal papročio, kuris buvęs pas vergus, peršokdami per šluotkotį ir tardami, jog nuo šio laiko jiedu bus — vyras ir pati. Jiedu turį 9 kūdikius ir dabar sumanę legališkai susituokti.

Korespondencijos.

SO. OMAHA, NEBR.
Rugpjūčio 18 d. Lietuvių Taut. Namu Draugija parengė vakarą, kuriame buvo aiškinaama apie Lietuvių Tautos Namu reikaliningumą ir raginama kiek galint remti tą sumanymą. Buvo prakalbos, dainos, deklamacijos ir šokiai. Kalbėtojai, nors jų buvo nemažai, tačiau nekaip susirinkusiems žmonėms tą sumanymą apibudino. Tūli kalbėtojai taip kalbėjo, kad nei susirinkusieji, nei kas kitas nebūtų pasakę, ką jie nori pasakyti. Tarpe kalbų buvo dainos ir deklamacijos. „Biturės“ choras p-lei T. Maslauskintei akompaniuojant, padainavo: „Ant marių krašto“, „Lietuvos dievai, didi dievai“ ir kitas. Iš deklamuotojų geriausiai atsižymėjo jauna mergaitė, p-le P. Žukauskintė.

Menką išpūdį šis vakaras padarė į klausytojus. O-tai-B.

NEW BRITAIN, CONN.
Rūpesniu Lietuvių Ukėšų Politikos Klubo buvo surengtos prakalbos 25 d. rugpjūčio. Kalbėtojum buvo užkviestas J. Perkūnas iš New Yorko. Nors žmogus būtum ir geriausias kalbėtojas šalininkas, visgi negalima būtų pasakyti, kad Perkūnas būtų toks kalbėtojas, kuris galėtų įgyti žmonių simpatiją. Pavyzdin atidaru prakalbas J. Gerdauskas, Klubo pirmininkas, perstato „draugą“ Perkūną. Perkūnas gi pradėdamas kalbėti da persistato save, kad: „Aš neesu, darbininkai ir darbininkės, tas perkūnas, kuris bažnyčioms bokštus spardo. Ne. Aš esu geras perkūnas (atkartodamas) į bažnyčią neina nei viens geras žmogus, nes bažnyčioj seniaus išvadydavo velnius iš žmonių“. Tokiu būdu izeina, kad tik velnio apėsstas žmogus į bažnyčią eina. Iš jo tokios pradžios daugumas pamanė jį (Per.) girtu esant. Bet toliaus jau nuėjo prie savo dalyko, t. y. pradėjo kalbėti apie politiką. Bekalbėdamas apie politiką labai tankiai savo kalbos patvirtinimui pasigriebdavo ir švento rašto, ir bažnyčios šventos, etc., ko jokiū būdu nepriderėjo daryti, jeigu prieš penkiolika minučių netik bažnyčią, bet ir klausytojus (kurių didžiama į bažnyčią lankosi) taip prastoj formoj perstatė ir dabar vėl jiems pavyzdžius priparodinėti. Tai jau ne tinkama. Toliau p. P. kalbėdamas apie paleistuvystę, pridūrė: juk ir bažnyčia sako: „jeigu blogo nenaikini, tai dalyvauji tame“; taip ir mes, jeigu paleistuvystės nenaikiname, pats dalyvaujame“.

Jau kelintą kart girdžiu tokį kalbėtoją, kuris kalbėdamas apie moteris ir norėdamas įtikti, tai ima pasakoti, kad moteris pradėjo kovoti už laisvę (žinoma čia Amerikoje), už balsavimo teises, kurių neturi. „Žiūrėkite, sako, Amerikoje kūdikiai bepročiai, užmuškai, ir moteris neturi balso“. Neišvengė to ir Perkūnas. Šis da mandriau vienoj vietoj bekalbėdamas išsireiškė apie S. Valsitijų konstituciją — kad ji (konstitucija) yra lygi paleistuvei, nes ji (konst.) tik iš viršaus graži. (Na ir tu žmogus stebėkis, kad tokius oratorius policija su palkomis vaišina. Aut.) Nei konstitucijoj, nei kitur moteris nėra priskaitoma prie tokių gaivalų, kaip bepročių etc. ir tokia mūsų kalbėtojų užuojauta moterims net per-prasta išrodo.

Kalbėdamas apie partijas p. P. vietoms ir neblogai nupasakojo. Nurodė jisai, jog už republikonų, demokratų ir „Bull Moose“ partijos kandidatus bolsuoti neverta, etc. Bet ir čion, kažin ar tai pasityčiojimui ar ką, ragina balsuoti, sakydamas: „Jei jūs norite badu stipti, tai balsuokit už Taftą“; jei jūs norite, kad jūsų kraujas lietus, kad jums policija galvas daužytų, — balsuokite už Taftą; jei jūs norite kitų rinkimų nesulaukti — balsuokit už Taftą“. Ir taip už visas tris partijas išskaitė. Kaip priejo prie socialistų, tai kaip pradėjo vėl apie tą Milwaukee, kur socialistų majoras buvo, tai jau rodes, jog nebus nei galo nei krašto. Nejaugi ten taip ir buvo, kad nieko peiktino nesirado?

Diena šilta buvo, o kalbėtojas ilgai apie viską myli kalbėti, tai iki pabaigė kalbą, liko vos keli desėtkai klausytojų.

Vincas Alksnins.
BROAD BROOK, CONN.
„Vien. Liet.“ N33, tilpo p. J. Lauraičio straipsnis „Išpūdžiai

Iš Rusijos.

III **Mirė rusų rašytojas.** Kuokaloje (Suomijoje) mirė vienas seniausių rusų rašytojų Annenskis. Jis buvo rusų literatų kamos pirmininkas. Jo kūną parvežė Peterburgan ir iškilmingai palaidojo.

III **Macochas pamišo.** Iš Petrakovo kalėjimo pranešta, būk nuteistas už savo broleño užmušimą Čenstachavos vienuolyne Damazas Macochas išėjęs iš proto.

Iš Visur.

× **Muitų kongresas.** Francūzų ministerijos taryba nutarė sušaukti 1913-ais metais Paryžiun iš viso svieto kongresą. Jame bus sutvarkyta ir sulyginta tarpe visų šalių muitai, kurie imasi už tavorus ant rubežii. Ketinama inkurti net tarptautiškąjį muitų bjūrą, kuris rinks visokią statistiką apie tavorus. Jeigu iš šito

ant lietuviškų farmų", kuriame autorius tarp ko-kito sako: „Ypatingiausia tai tas, kad šitoje vietoje jau veik vieni lietuviai gyvena. Tarpe 60 lietuvių ūkininkų gal apie 10 ar mažiau svetimtaučių. Kalba tarp savęs lietuviškai, turi lietuvių papročius ir labai apstovoja lietuviystė". Perskaicius tą straipsnelį ir žinant čionaitinių lietuvių papročius, ateina galvon liūdnas klausimas — ar ištiko-gi jau lietuvių toki papročiai turi būti? Imdamas rankon plunksną aprašymui tų papročių, turi parausti iš gėdos. Galingiausias tų papročių gaivalas, tai garbinimas stiklinio dievuko. Laikraščiu skaitymo vietą užima kazyravimas, kurias čia gerai lošia kaip vaikai taip ir merginos. Pastaruoju laiku čia labai madon įėjo lioterijos. Kas turi kokį niekam vertą laikrodėlį, revolverį, dviratį, skalbynę ar ką panašaus, tai tuoj ant lioterijų. Pridirba tikietų tiek, kiek galima parduoti po apylinke, o kada būna traukimas (raffle), tai žinoma turi būti pakaktinai rudžio ir baltakės. Čia tai būna geriausi lietuvių pasilinksminimai. Įėjus tokion vieton (atsibūna daugiausia daržinėse), pamatysi jaunimą prisigėrusį to raugo, stumdantįsi, maišantysi — neva šokant — po debesį dulkių. O kokios kalbos, dainos, kurios tik tu tikta žemiausiai doroje nupuolusiam stvėrimui. Užsimink tokioje draugystėje apie alkoholiaus kenksmingumą arba paragink užsirašyti laikraštį, tai (kaip man vienas vaikas pasakė) gausi ausis „pračystyti".

Dabar, kada lauzia tabako lapus, reikia daug darbininkų. Privaziavo dikčiai iš aplinkinių miestų merginų ir vaikų, daugiausia lietuviai. Merginos gerai uždirba dirbdamos 10 valandų, kurios gerai įprate, padaro apie po \$2.50. Pragyvenimas (board) nekoks: kaip-kurios valgi pasigamina nedeli-dienų ant visos savaitės. Nakvoja darbininkės kur tabaką pakuoja ir riša į pakus. Vaikai gi uždirba apie po \$1.25. Nors sulyginant su darbu užmokestis nebloga, bet tai jau vistiek kapitalistų išnaudojimas, nes tą darbą turėtų atlikti vyrai ir gauti 2 dol. į dieną.

Yra čia keletas lietuvių fermerių, bet ne 60 ant 10 svetimtaučių, kaip sakė p. J. Lauraitis „VL." N33. Darbininkų tai gal yra du trečdaliai lietuvių, nes čia jie pigiau dirba negu svetimtaučiai dirbtų. **Juozas Gal...is.**

PHILADELPHIA, PA.

Kaip visur, taip lygiai ir Philadelphiaj lietuviams stoka apšvietos ir susipratimo, o labiausia vienybės bei draugiškumo. Nors turime nemaža draugijėlių ir kuopelių, kurios veikia savo srityje, sau pasiskirtą darbą tokiam ar kitokiam tikslui. Bet laikui bėgant vis pasijuntam, kad mūsų draugijų bei kuopelių persiauri rėmai, nepajėgia užganėdinti reikalus plačiosios lietuvių minios, ypatingai jaunuomenės. Jaunuomenės reikalai yra kur-kas platesni, negu iki šiam laikui mūsų draugijėlėse galėjo naudotiesi. Jaunimui rūpi apšvieta, lavinimasi, skaitymas ir mokinimasis. Bet kad augščiau paminėta tikslą darsiekti, būtina reikia turėti tam tikrą vietą, kame būtų galima susirinkti ir tt.

Ot po ilgų kluikinėjimų, nors kartą tapo sumanyta tvert Philadelphiaj vadinaimą blaiva, nepri-gulmingą apšvietos klubą. Šį sumanymą pakėlė TMD. 74-ta ku-

pa ir paskyrė susaukt visuotiną susirinkimą ant 4-tos dienos rug-sėjo, kuris atsibus Laisvės Klubo ruimnose, 943 So. 2-ros gatvės. Susirinkimas prasidės 8-tą valandą vakare. Geistina, kad kuodau-giausia susirinkty, kad šis suma-nymas nenuėitų vėjais, bet kad pilnai invyktų, nes tai yra neat-būtinai reikalas delei Philadel-phiajos lietuvių. Nors Philadel-phiajos lietuviai jau turi įvairių draugystė ir klubų, bet kožna draugystė bei klubas turi savo užduotis, kur apart tų visų už-duoties yra pasilikusi gan didelė spraga, tai klausimas apšvietos, lavinimosi scenai, dainų bei mu-zikos. Pagaliaus — rengimas pas-kaity, laisvi debatai ir tt. Čion yra manoma papildyti tą spragą, kad jaunimas galėtų pilnai ir tin-kančiai pasilavinti augščiau pa-minėtų dalykų ir kad turėtų tin-kaną susirinkimui vietą.

Tėvynės Mylėtojų Dr-tės 74-ta kuopa nemaną anaipol imti va-džias ir traukti pagal savo nuov-ka, bet čion dalykas visuomeniš-kas, todėl visnomenė tegul sau ir surengs tinkamus įstatus ir nuskirs valdymosi būdus.

Lauksime dabar tikrai pasek-mių ir pasitikių, jog pasiseks suorganizuoti minėtą klubą, nes patsai gyvenimas prie to veda. Todėl philadelphiečiai sukru-skime ir 4 dieną rugsėjo susirinki-me skaitylingiausia į Laisvės Klubo ruimus, 8 val. vkaare, o tēn bendrai apsvartysime visi savo apšvietos reikalus. **Jonas.**

LAWRENCE, MASS.

Rugpjūčio 18 d. LSS. 4-ta kuopa parengė prakalbas su dekla-macijomis. Kalbėtojai buvo net du: L. Pruseika ir S. Michelsonas, abudu iš So. Boston, Mass. Pirmiausia p. J. Zablockas pas-kambino ant piano. Paskui išė-jo kalbėti p. L. Pruseika, kuris kalbėjo apie Rusijos dabartinę valdymo sistemą, ir nu-rodinėjo, jog nežiūrint įvairiau-sių represijų, darbininkų judėji-mas tačiau eina pirmyn. Kalbė-jo taipgi ir apie Amerikos darbi-ninkų padėjimą. Užbaigus p. L. Pruseikai kalbėti buvo renkamos aukos. Tas aukas, kurių surink-ta \$22.20, paskirta lėšų uždengi-mui, ir Ettore ir Giovanittės rei-kalams.

Antras kalbėjo p. S. Michelsonas ant tēmos „Gyventi ar mir-ti?" Jisai kalbėjo apie pustrė-čios valandos.

Kalbėtojai, kaip vienas taip ir kitas, atliko savo užduotis gana gerai. Po prakalbų buvo stato-mi klausimai, kuriuos išrišo p. L. Pruseika.

Deklamacijos, nors daug jų bu-vo deklamuota, tačiau nenusise-kė. Pusėtinai padeklamavo tik-tai p. J. Sebutis. Kiti visi ne-kaip deklamavo.

Pagaliaus reikia dar pažymėti, jog nežiūrint, kad tą vakarą bu-vo prastas oras, lijo, vienok pu-blikos prisirinkus buvo pilna sa-lė — apie 400—500 žmonių. Ma-toma, jog Lawrence darbininkai myli prakalbas. Geistina, kad ir tankiau siruoštų panašius vaka-rus, juk tokio būdu vis progresuojama. **Is—salies.**

HARRISON, N. J.

Rugpjūčio 9 d. čia pasimirė Juozas Adomavičius, apie 40 me-tų amžiaus, nevedęs, vyras. Jisai paėjo iš Suvalkų gub. Amerikoje gyveno jau apie 20 metų, ir buvo žinomas, kaipo laisvamany. Tik sunku pasakyti, kame buvo jo laisvumas. Gal jisai buvo apsi-skaitęs bei apšvietęs ir iš prin-cipo laisvas, o gal tik taip sau

„laisvai gyveno". Kaip tēn ne-buve, tačiau prieš mirt savo tes-tamente prašė, kad jį sudegintų. Priklausė jisai į Ringando pašal-pinę draugystę. Tatai ir testa-mente buvo pažymėta, kad būti-nai turi būti sudegintas, o jeigu broliš arba kiti giminaičiai klu-dytų, tai tegul iš draugystės išdo paskiria \$50 advokatui, kuris tu-rėtų pasirūpinti, idant jo kūną sudegintų. Bet kas čia tau žiūr-ės kokio tēn testamento. Tiesa, kaip tik Juoz. Adomavičius nu-mirė, Ringando Dr-tės komitetas nuvyko pas p. P. A. Savage (Ka-čergių) ir paprašė, kad daleistų per jo telefoną pakalbėti su gra-boriumi apie Adomavičiaus sude-ginimą. Bet p. Savage nedaleido, pridurdamas, kad per jo telefo-ną apie joki deginimą negalima ešą kalbėti. Asmeniškai su gra-boriumi apie tai pakalbėti tą va-karą buvo jau pėrvėlu. O kitos dienos sulaukus nabašninko bro-lis, kaimynkos ir kai-kurie vyrai griežtai pasakė, jog neduosią ve-lionio vežti į krematoriją. Tą pa-čią dieną, pietų laiku buvo atvy-kę pp. Bonapartas Staigvila, Rin-gando Dr-stės laidojimo komiteto narys ir Leonas Ereminas, mūsų miestelio choro vedėjas. Vos p. L. Eereminui pavėlyta pažiūrėti numirėlį. Bijojo mat, kad p. Ere-minas nepaverstų nabašninko laisvamaniu. Apie tų tikrųjų ka-taliku pasielgimus nei neminėsi-me. Neverta apie ta minėti. Taip Juozą Adomavičių ir nesudegin-ta; pakavojo jį į žemę. Palydė-jo jį Ringando dr-stės nariai. **Ukėsas.**

HARTFORD, CONN.

Šitas miestelis stovi ant Co-nnecticut upės kranto. Gyvento-jų jame yra apie 100,000, tame skaitliuje yra ir lietuvių diktas būrelis. Tikro lietuvių skait-liaus nežinau. Apšvietimas tarp šio miestelio lietuvių labai men-kas, laikraščių nei knygų jie ne-skaito. O jei ir skaito, tai labai mažutė, nežymi dalis, kita dides-nėji dalis nugarimzdusi tikėjimiš-kan fanatizman, ir mėgianti svai-ginančius gėrimus. Yra čia ir lie-tuvių draugijų. Reikia paminėti šias: Šv. Jono Evangelisto Drją, bažnytinę, Lietuvių Amerikos Ukėšų Neprigulmingą Politiską Klubą ir 49 LSS. kuopą. Buvo čia seniau ir SLA. kuopa, bet šio-tos kuopos veikimo nudien visai nebegirdėt; turbūti pakriko ar snaudžia ir nieko neveikia. Be-to, du metai atgal gyvavo čia te-atrališka kuopelė, kuri sulošė apie porą veikalėlių, bet dabar nieko apie ją ir-gi nebegirdėt.

Rugpjūčio 18 d. LSS. 49 kp. buvo parengusi rusų svtainėje prakalbas. Kalbėjo p. A. Anto-novas iš Boston, Mass. Čia pir-miausia pažymėsiu, kad prakalbų rengėjai šias prakalbas paskelb-dami sakė, jog įžanga bus dova-nai. O kuomet žmonės atėjo prakalbosna, tai nei vieno dovanai neleido, kiekvienas turėjo užsi-mokė po 10 c. Tūli delei to su-pyko ir visai nėjo salėn, bet iš lauko per atvirus langus klausė si p. Antonovo kalbos. Lauke stovėjo apie kelios dešimtys žmo-nių, gi salėje buvo apie 150. Prakalbos prasidėjo pusė po šešių ir traukėsi iki pusė po devynių. P-nas Antonovas aiškino apie darbininkų skurdą ir nurodinėjo kokiū būdu darbininkai galės iš-to skurdą pasiliuosuoti. Pažymė-tina, jog p. Antonovas savo kal-boje neniekino nei ypatų nei laikraščių, liepė tikta žmonėms skaityti įvairiausias laikraščius ir kningas, ragino rašytiesi į draugijas, į didesias organizaci-

jas. Sako, „tikta susijungę ga-lėsime savo būvi pagerinti". Ra-gino Amerikos piliečius už socia-listų partijos kandidatą į presi-dentus balsuoti, o neturinčius pilietiskų poperių, kad pasisku-bintų įgyti. Pertraukus ant dešimties minučių prakalbą, daleis-ta pakelti klausimus. Ant rim-tesnių klausimų p. Antonovas at-sakė, o ant kitų ne.

Po prakalbų p. Antonovas ra-gino žmones išsirašyti „Keleivį". „Kel.", ešą, vienintėlis darbinin-kų laikraštis, spausdinamas didė-lėmis raidėmis, jame, ešą, rasite gražių pasikalbėjimų „Maiko su tėvu", ir juokingų pasiskaitymų iš „Džian Bamba" ir tt. Taigi, nors p. Antonovas ragino skaity-ti visus lietuvių laikraščius, bet paskui siūlė tikta „Keleivį", o apie kitus laikraščius ir užmiršo. **So. Manchesterietis.**

BLOOMFIELD, N. J.

Šitas miestelis stovi puikioj vietoj. Yra čia būrelis apsigyve-nusių lietuvių. Tačiau daugia-ma jų gyvena nekaip, ir vaiku-čius angina nekaip. Vos vaikas paaugėjo, sulaukė 3—4 metų am-žiaus, tai tuoj ir girdo alumi. Pa-skui, kaip vaikai paauga, tai ir be tėvų pasiūlijimo geria. Na, tada jau tėvai pradeda skystiesi, kad vaikas geria, visai užmirš-dami jog patį vaikų pripratino. Ir pačių lietuvių gyvenimas ga-na sunkus, o tai delto, kad ne-skaito nei laikraščių nei knygų. Tiesa, randasi čia keletas ir pa-vyzdingesni lietuvių šeimynų. Tie lietuviai, tai iš Perlojos, Vil-niaus gub. Jie jau pradeda šiek-tiek apsišviseti ir ima laikraščius skaityti. Dieve duok, kad prad-ėtų kilti lietuvių susipratimas, kad pardėtų lietuviai labiau skaityti laikraščius ir kningas, kad pamylėtų apšvietą. **Jokubas Šopavietis.**

SO. BOSTON, MASS.

Rugpjūčio 25 d. So. Bostono jaunimas buvo suruošęs ekskur-siją, pasivažinėjimą jūrėmis. Iš-važiavo su laivu „Boston Florie", kurį nusanmdė 60 LSS. kuopa, ir ant salos, 15 mylių atstu nuo So. Bostono, gražiai pasilinksi-mino, žaidė įvairius žaidimus, kaip tai: namas dega, krasa, katė ir pelė. Bevažinijant buvo taip-gi lakiojanti krasa. Daugiausia atviručių gavo p-lė Ona Jakima-vičiūtė, už ką laimėjo kninga „Lietuvių šeimyniška istorija Juskevičius dainose", parašyta Z. Aleksos.

Paskui buvo plaukimo lenky-nės. Pirmą tų lenktynių dovaną laimėjo p. Ramanauskas, kuris per 8 minutes nuplaukė 50 sieks-nių. Antrą dovaną laimėjo p. Ketvirtis, o trečią — p. Ant. Ne-viackas. Beto buvo lesta ant ti-kietų Dr. Šliupo kninga „Šlėktos viešpatavimas Lituvoje".

Anglų socialistų partija pasta-tė Leoną Grikštą į valstijos le-gislatūrą kandidatū. Tatai nepatiko tūliems vietiniams lietu-vių socialistams ir jie parašė anglų socialistams laišką nurodyda-mi, kad L. Grikštas netinkas ir negalėsias atlikti legislatoriaus pareigų, jei ir būtų išrinktas. **Reporteris.**

CENTURY, W. VA.

Šitosė apylinkėse kitokių dar-bų nėra, kaip tik prie anglų ka-simė. Anglių kasyklėse visuomet galima gauti darbą. Uždirbama, pagal vietos gerumą, po \$2 ir dau-giau. Dabar beveik visose kasyk-lėse dirbą ir dar naujų atidarro, todėl reikalaujama daugelio dar-bininkų.

Žemė čionai kalnuota ir javų auginimui netinka. Ukininkai daugiausia verėiasi auginimu gyvulių ir paukščių. Lietuvių dir-bančių ant ūkės ir-gi yra. Tūli gyvena čia jau nuo dešimties me-tų ir pradeda prasigyventi, kele-tas turi ir savo ūkes nusipirkę. **Apsigyvenęs.**

LAWRENCE, MASS.

Rugpjūčio 25 d. vietinės lietu-vių kooperativinės draugijos bu-vo surengtos prakalbos liet. kat. bažnyčios salėje. Žmonių, nors tą dieną buvo gana karšta, pris-lrinko apie 3—4 šmitus. Tikslas prakalbų: žmonės daugiaus supa-žindinti su kooperacijų klausimu, pranešti jiems jų naudingumą, vertę, apskritai, kad žmonės ko-operacijomis interesuotųsi, jas remtų ir vietinė L—co liet. koop. įstaiga pastatytų ant geresnių ko-jų. Mat pastaruoju laiku, atsi-radus keliems lietuvių nepriete-liams, kurie gatvių kampuose ar smūklėse inkalbinėja, kad koop. bankrutija, žūsta ir t. p. Tokio būdu dauguma pirkėjų nebemo-ka už išimtus produktus. Pagal išdo kningas, kaip girdėjau pasa-kojant koop. darbininkus, klien-tų nėra užsimokėjusių apie 2 tūk-stančių dolerių. Jeigu tai būtų teisybė, tai išties kooperacijai nėra sveika. Valdyba, tai matyda-ma, pradėjo rengti prakalbas, agitacijas, etc. Ir žinoma tas bus gerai. Šį kartą kalbėti užprašyta p. J. Neveckas iš Bostono ir kun. K. Urbanavičius iš Lowell, Mass. Bet pastarasai nepribuvo. P-nas Neveckas neblogai apipiešė ko-operacijų nandą, pačios koop. ide-as, kooperacijas Lietuvoje ir pas-mus Amerikoje. Neblogi buvo pranešimai ir apie maisto hygie-ną, sveikatą ir tt. Kitu protar-pju pasakojo dar apie mūsų „po-litiką", apie pačią politiką ir pi-lietystę, kad tapti šio krašto pi-liečiu ir veikti politikoje. Žodžiu, paliko žmonių sielose puštinų minčių žiupsnelius. Žmonėms jau šiek-tiek teinteresuojantiems apie socialę ideą daugiau pakurstė jausmus prie aktyvio darbo. Šiaip, apskritai, „paprastiams" žmo-nėms kažin kodėl nelabai teuz-ēmė. — Užtėmijau p. N. prakal-boje nemalonų dalykėlių, būtent jis pasakė, kad Vakarų Europos valstybėse ir Anglijoje koopera-cija ir jos pati-idea yra pačių žmo-nių ir laikraštijos persekiojama. Nežinau kiek čia gali būti ties-os, bet Anglijoje, apskritai viso-se Vak. Europos valstybėse koo-peracijai knogeriausiai sekasi.

Apart p. N. kalbėjo dar vietin-iai: pp. A. Stravinskas (kop. pirmininkas), Andrelinas ir Ra-manauskas.

Senas koop. sąnarys.

ALBANY, N. Y.

Šitame mieste lietuvių randasi apie 60 šeimynų ir apie du syk-tiek pavienių. Laikraščių parei-na išviso apie 10 egzempliorių. Todėl dauguma lietuvių nei laik-raščių nei knygų neskaito. Ot sėdi sau namie arba smūklėje ir leidžia liuso laiko valandas. Gy-vena, vadinas, kaip užpečkyje, ir neindomauja kas plačiame pasa-lyje dedasi.

Rugpjūčio 21 d. pas mus buvo lietuvių, M. B. ir O. D. vestuvės, kuriose be policijanto jokiu bū-du negalima buvo apsieiti, nesa-keletas užsimanė „kranją pralie-ti". Na, taip ir padarė. Kele-tas nugabentą lignonbutin. **M. Vil.**

J. Šeinius.

Žaltys.

(Užbaiga.)

Mato — ji sėdi nubalusi, lac drobė; sustingusi visa. Lūputės sutruksi kartkartėmis, o akys pilnos ašarų.

Kaip ją nuraminus, ką jai tar-ti? Juk gėlytė ji tokia, neregėta groze pražydusi šitoje pelkėje. Kad tik neapdrėbtų jos purvais, nenulaužtų nuo stiebelio koks žal-tys berėpliodamas. O kečias dai-lus vainikėlis, dangun siekia. Pa-kiltų, rodos, ir nuskrystų skaid-riojon mėlynėn; begaline žvaigž-de užspindėtų.

— Ne, vistasia, aš prieisiu ir pasisveikinsiu — atsistoja viena koja Gegžnyš. — Ponas turėsi man ranką paduoti. Mudu pasi-šnekėsiva. Aš rimtai noriu pasi-šnekėti. Taip... Jeigu nori vesti mano dukterį, tai ir reikalą su manim turėk. Kaip aš pa-asaky-siu, taip ir bus. Pamatysi.

Tik paraudo Julės veideliai, pikčio ir sarmatos ugnimi užside-gė. Tačiau geroju prie tėvo puola ir mano gražiuoju ji nutil-disianti.

— Tėveli, neik: tu šiandien sergi.

— Nemeluok, aš nesergu! — pastuma ją nuo savės ir pats at-galion atagrėva.

Julė gražiai jį apkabina ir stu-ma palengva užkrosnin.

— Gulk, užmigk, nekliudyk mūdviejų. Būk geras. Jug bu-vai žadėjęs man ramiai gulėti, klausyti manęs?

— O tu nori viena su juo pasi-likti?! Ne, neleisiu! Aš žinau, judu čia bučiuositės, myluosit ki-tas kitą. Žinau tave! — spurdo, nesiduoda paguldyti.

— Slykštu! Ji tokia meilutė ir ir guldo-skabina tokį bjaurų, nepanašų nei į žmogų, senį.

— Nenoriu, kad mano dukte, mano tikras kraujas, bučiuotų kokį valdininką!... Tėvas aš tau? Ar tėvas, sakyk! — sugriebja ją už rankų. — Tu manęs privalai klausyti! Ar privalai? Privalai, kaip vaikas, savo tėvo.

— Gulk tėveli, gulk brangusai. Užmigk, nors truputėlį pamiegok — Meldžia kuone ant kelių Julė. — Perėis tau, lengviau pasidarys.

— Sa-aly! Man nereikia to-kios dukters. Kad vyrų įsigei-dei, tai ir iš manio namų išeik!

— Vienu matu tik pravirko Julė, — nebegalėjo sulaikyti pritvin-kusių ašarų, perkenčėti smarkios užgaulės, ir išlėkė pro duris.

Senis pamurmėjo, pasirangė ir deltog atsigulė.

Grinčioj tylu. Tarytum išne-sė iš čionai ką brangų ir liko vien-tuščia, lac iššluota.

Pavitinis apsikniaubia skobnio ir giliai-giliai susimąsto.

— Ak myliu ją ir meilė ta stip-ri, niekas manęs nuo josios neat-grės, bet kas gi bus paskum? Pa-skum kas bus?!... Ar neseks, ar nepersekios tasai gyvulus mūd-viejų laimės? Ger negalėtų jos suardyti? Žmogus gi ir aš kažin kaip toliau pradėsiu elgtis. Gal nekartą jai pridursiu-priminsiu jos praieitį? Ir kils armideliai, vnyiosis žalčiai...

Apsigrėžia mintjs, bėgė vienon pusėn.

— Del tėvo jai ir žūti? Turiu ją, mylimąją, išnešti iš šito klampyno. Neišnešiu, pabaiga jai. O ger tai tokioms žūti!!

— Bet dabar kas man daryti? Eisiu iščionai. Juk ne malonu jai, kad aš šito prisiklausiau ir

da galiu išgirsti... Tik kaip gi, „sudiev“ nepasakius? Luktersiu, negaliu. Vienok kur gi ji būtų!... Tai bro-olinkai mes bro-olinkai E-einam vienu ke-elučiu-u-u. Vie-ens aukšeli, ki-its rute-elę Ne-ešam se-esei do-ovanų-u-u.

Pasigirdi tolima, kaip iš pažemių daina. Tai pasislepja, gilumon parlenda, tai vėl pamažu arčiau į paviršių. Balsas virpa, ribuliuoja.

Antanas nustemba ir klausos. — Kas gi čia dainuotų? — neatspėja.

Daina visai jau arti. Ir patinka, jog tai senio dainuojama. Ir rodosi, kad jis po žemėmis užviręs pasakoją bevilioj gaidoj savo buitį. O buitį nepakeliamą, našta jos neįveikiama.

Daina nutyla. Jos gaida visai atsiskiria nuo prasmės. Galop, lyg pastumėta, nuskęsta kur.

Gegžnyš palaukęs truputį, atsikvošėjęs, išsimuma iš užkrosnio ir išeina aslon. Šlytuodamas prieina ir pasišveikina Antaną.

— Tamsta da manęs nepažįsti? Taigi nuo šio karto būsiva jau pažįstamu... Nebijok manęs. Taipgi ir nepyk, kad aš šiandien nebe toks, kaip visados. Kas gi, aš žmogus prastas, nemokytas, nei pasirašyti nemoku, tai ir išgeriu kai-kada gurksnelį. Mūsų žmogaus toks likimas... O mano moteris nenori, kad aš gerčiau, deltoz aš jį neklausau, — išgeriu.

— Ir blogai Tamsta darai.

— Tai manai, kad jau paėmei pačią, tai ir nešioti jai vandenį? Ne, nereikia. Turi ji sėdėti užu mūsų aulo. Męs vyrai, galvos. Žiūrėk, kad ir mano dukterį paimesi, ji protinga, gera, bet jos neklausyk! Vyras esi, tai ir neklausyk. Taip...

Papeša-pašebenėje sau barzdą, susivėlusią-įskretusią, ir ima Antaną už alkūnės.

— O ką, paimk man magaryčių? Nori būti mano žentu, tai ir paimk. Ji verta, kad del jos išgėrus. Penkrublinės negailėk... Jau kaip aš panorėsiu, taip ir bus. Dieva-aš bus! — susiduoda krūtinėn. — Norėsiu, Julė bus Tamstos, o norėsiu, ji bus korpjauš, ar paskutinio berno! Imi?

— Aš negeriu ir Tamstos negirdysiu! — snerzintas jo kalba, priekabėmis, dvokiančia iš burnos smarve, Pavitinis atsistoja ir pasiima kepturę.

— Gi eik sau! Tavo vietoj šimtas bus! Manai, jog valdininkas, tai ir kazin kas? Tie valdininkai aršiausi žmonės. Jie lupikai, kraugeriai. Kr-ra-augeriai-i! — sutrepsi kojomis ir griūva, kaip pėdas, ant kėdės. Atasuka smarką ir da rėkia: — Kad tavo nei dulkių čia nebūtų!

Lig sočiai darželyj išsiverkusi, išsiraudojusi, Julė sugrįžo priemenėn ir atsistojo čia tarpduryj. Greitos jaunos ašaros, bet greitai jos ir pračina, nuplautosios sopolij ir pastiprinusios dvasią.

— Aš jo neleisiu, aš jam viską pasakysiu ir jis nemes-nepaliks manęs. Jis bus mano!

Daboja jo šneką su tėvu, laukia kas bus. Rodos, kad myli ir nemylį jos.

Štai jis išeina, maigydamas rankoj kepturę. Suturi jį atsargiai.

— Neik Tamsta, nežiūrėk, kad jis girtas. Jis nieko nepadarys. Tuoj va vėl atsiguls ir bus gerai, ramu.

— Bet suprask, kad tai jums patiems blogiau, kad aš čia viską girdžiu. Ger ne malonu man tai žinoti?

— Juk supranti, kad ne mudvi čia su mama kaltos? Ir ką-gi

turime daryti?

— Kaltas jis, o labjausia tai tas trečias, kuris ne vieną jį graužia. Neįsidėmi jį turinio šito sakinio ir nesupranta jo. Ir nenori neaiškaus suprasti, — ji nori vien jo, nori, kad paliktų jis

— Neik ir gana. Baugu man vienai. Neik! — pritraukia jį prie savęs. — Neik, aš meldžiu. Del manęs tat padaryk.

— Verčiau ryt ateisiu, ar kitur kur pasimatysive, — atskalbinėja.

— Bet neik šiandien. Jis nieko neatsako.

Julė atsidusta.

— Neatjauti, kaip man sunku. Taip sunku, kad regis rištum akmenį prie kaklo ir pultum upėn Niekas nemalonu. Kitą kartą vaidinas, jog žemė po kojų skiriasi ir va tuoj-tuoj ji tave prarys... Dieve, Dievuliau mano! — užsilaužia ant galvos rankas.

— Nelūski. Neilgai gal... — apskabina ją ir lengvai-lengvai paliečia lūpomis skruostelį.

— Tai nors truputėlį pabūk, — atgyja-pralinksmeja.

— Pabūsiu jau, — sutinka ir sugrįžta.

Senio nematyti. Nežinia kur jis riogsoj.

Susėda prie skobnelio. Julė ima maišelius toliau dirbinti, o jis šnekina ją.

— Ar ilgam jų bus?

— Per vieną dieną gal neliks.

— Taip greitai?

— Ger nereikia, ar maža kas perka. Kitas ima už keletą ka-peikų ir tai duok su maišeliu.

— Gal ir man leisi padėti?

— Kad nemoki.

— Išmoksiu. Juk parodysi man, kaip?

— Tai žiūrėk, — rodo šypsoi.

— Čia ties viduriu reikia inplėsti, šitas kraštas vidun įlenkti, tasai oran, paskum perpus sudėti, ir bus maišukas. Beliks suklijuoti.

Dirba Antanas. Negali taip pataikyti, kaip reikėtų ir gana!

— E, ne taip! Turi daug da pasimokinti, — ir, atėmus lapą iš jo rankų, vienu akimirksniu padaro, kad jis nei nežiūri. — Kolei vieną padarytum, tai aš du varstu pėsčia nueičiau.

— A! sugrįžai. — Nei iš šen, nei iš ten, visai netikėtai atsistoja tarp jųdviejų senis. — Kad čiai, tai ir ne grįžk. Išeini, išeik. Sugrįžai, aš išvarysiu. Neisi pats, už apykaktės išbloksiu. Išbloksiu!

Antanas vėl atsistoja ir traukiasi į duris. Dabar da pastebi, kas jo vienas antakys kruvinai nubrauktas. Matyti senis griudamas nusiplėšė kur. Baisiai taip atrodo. Tik pažvelgus šaltis perima.

— Nežiūrėk jo, Tamsta. Jis taip tik dūksta. Jeigu nebūtų girtas, nešnekėtų tokių niekų. Palik, sėskis, — vėl bando suturėti, neleisti.

— Neturėk tu man jo. Teeina! Nebus jis mano žentu. Aš nenorin, tai ir nebus. Eik, išeik! — net užkims, visas drebėdamas, šoksta prie Pavitinio.

Antanas, išslydęs iš jo rankų, bailiai, lac mažas vaikas, pasislepja užu spintos.

— Nebegaliu! — už durų jau atsigavęs kvapo sudejuoja jisai. Ir ištiesų, visiškai jau kantrybės nebeteko.

Atsisveikina su senute sankrovoju.

— Kodel Tamsta taip skubini? Tik inėjai ir vėl va išėini. Reikėtų ilgčiau... Tu, Julyt, turbūt nemokėjai palinksinti svečio?

Julė nei žodžio, nei balso. Ta-

rytum jai gerklę kas užveržėpersmaugė, žada atėmė.

— Pagalvok tiktai Tamsta, kad aš ilgiau pabūčiu, tai nēr žinios, kas galėtų atsitikti. Taip-pat pagalvok, kad aš nieko blogo negalėju pamatyti ir nepamaniau. Žinoma girtas, kas jam regis. Nesuvaldo savęs ir tiek, — teisinasi jisai, ant kiemo išėjus.

O Julė tyli.

— Sudieu! Dovanok man šiandien. — Nueina svetimas. Rodos ko geresnio ir nesurasdamas pasakyti. Taip, deltoz, kad svetimas...

Julė pastovi, palydi jį akimis. Jis užsisuka už gatvės kampo ir prapuola? Gal ir nebeapsirodys daugiau? Gal neišeis nei žingsnio iš miesto šiton pusėn?... Kad nors grįžtėjęs būtų!... Niė-nieko.

— Sugrįžk, sugrįžk! — suklykia ji ir pasivijėja keletą žingsnių.

Staiga sustoja, nušvinta ūma mintimi ir, kaip viesulas, ne žmogus, isiveržia grinčion.

— Kas tau?! — vos suspėja sukterti motina, pro pirklių galvas ją taip lekiant. Bet nusiramina: maža ko ji taip laksto, vikri-guvi negaitė.

Nusistvėrė Julė iš spintos smailą peilį ir nei pepamatė, kaip iš tėvo krūtinės ištriško siaura, raudona srovėlė. Nubėgė-nusiraitė, pasislėpdama po marškiniais.

Ir visas baisus, lyg kalnas pats, nushugo sunkumas. Prasiveria vartai naujo gyvenimo, plati-bekraštė erdvė. Tik skraidysi, tik nardysies, kaip sakalas-greita-sparnis.

Priėjusi į langą pravėrė jį. Vien spindį, vien žibėjoja tėt, augštumoj, tūkstančiai-tūkstančių mažų, įvairių žiburiukų. Šventė švenčia. Švenčia šventę amžino gyvenimo, iškilmingų paslapčių.

Nutylusiam miške čiulba-džiaugias lakštingalės daina. Šaukia ji tėtai, kur naktis be audros, kur josios dumblas nesudrumščia.

Ir jau rodos išėjo Julė iš šito raisto, klampyno neišbrendamo. Viskas liko užpakalyj, bedugnėn nugarmėjo.

— Julyt, ar tas ponas jau išėjo.

Net ji nutirpsta. Tai tėvas. Da jis gyvas!

O balsas gi jo koks?! Geras toks, nekaltas, lac išspagiriuojant. Prablaivo ir jam ir jis išbrido...

— Kam tu jį taip greitai išleidai? Kas tau buvo da pasiņkėti?

Temsta Julei akyse, galvoje lac nukrito kas. Ir šit prisimena peilis, raudonas, siaura srovėlė ir besvyrantis užkrosnis tėvas. Nugriuvo, kaip pakirstas, su dyku viduriu, medis. Be trenksmo, be nieko.

— Dukryt, ar tu čia? Minkštu-minkštu balseliu klausinėja tėvas. Ir žodžiai jo limpa į širdį, kutena ją.

— Gal gi tu pyksti ant manęs? Nepyk, vaikeli, aš jau daugiau nebegersiu. Prižadau gražioji, kad nei vieno lašeliuko. Ne, ne, daugiau jau nebeboriu.

Ji atsitraukia nuo lango, palengva prieina prie tėvo ir atsiklaupja šalip jo.

— Ger tu verkti nori? Neverk, bus gerai, aš nebegersiu. Gražiai mėg gyvensim. Niekas nepasakys, nepabadyt tau akių, jog tavo tėvas girtuoklis. Visi mus guodos ir tu vyrą gerą gausi.

Nebėra Julės akelėse ašarų. O kad jų būtų, tai ji taip pravirktų, kad gal ir verkti nebeprisietų. Paplūstų tik jos ir paskan-

dintų ją savyje. O dabar kieta-sausa. Kieta ir sieloj ir širdyj.

— Bet kas čia, Julyt, man šalta? Labjausiai krūtinėi? Apklok tu mane šilčiau, ar ką... Sušals tavo tėvukas... Va net drebulys sukretė...

Sutauksi dantimis. Sugriežia jais.

— Julyt!... man... šalta!... Apklok!...

— Tėveli, tai aš tave sušaldžiau...

Bet tėvas jau negirdi. Toli-toli jis nuo čionai.

Nurimo ir ji... Vilnius, VII.—1912.

RACIONALIZMAS ARBA — NIEKO BE KRITIKOS.

Toks tai mano, kaipo pavieno žmogaus, obalsis. Geras tai dalykas į visa ką žvelgti kritikos žvilgsniu.

Daugelis žmonių iš senų senovės įpratę klausyti kitų paliepi-mų, sekti vadus, priimti kitų patarimus ir tikėti kitų nurody-mams, nežiūrint, kad ir vadaai ir patarėjai ir nurodytojai taip-pat daro paklaidas, kaip ir kiekvienas žmogus. Tačiau minios vi-suomet taip darydavo ir taip elg-davosi, kaip jų vadaai joms patar-davo ir nurodydavo. Ir gera tai.

Daugelis žmonių patįs nieko negali susirasti, kol kiti jiems neparodo. Bet jei minios vadas pa-darė paklaidą, tai ir visa minia tą paklaidą atkartoja. Vadas ir numiršta, o minia vis dar tebe-kartuoja. Ir sunku ją įtikinti, jog jos vadas klydo, ir jog ir ji taip-pat klysta. Taip buvo senovė-j, taip yra nūdien, ir—taip bus ir toliau. Senovėj buvo vergai ir šiandieną yra vergai. Vergą per-keiči laisvon sferon ir patarti jam laisvai gyventi, laisvai mintyti, laisvai elgtiesi ir nesivaržyti jo-kino būdu negalima. Ta tiesa senai žinoma — jog vergas gali būti tiktai vergu. Kaip laisvas žmogus negali būti vergu, taip lygiai vergas negali būti laisvu.

Buvo seniau, o šiandien dar dau-giau esama daktarų, kurie nešio-jasi su savim visur ir visuomet vaistus ir siūlo kitiems tikrindami kad tie vaistai tikrai išgydysią ir išvarysą ligą, vadinamą „vergys-tė“. Nors tie daktarai patįs ser-ga taip vadinama „apaštalamani-ja“ tačiau jų pacientai apie tai nenuvokia ir ima nuo jų vaistus ir gydosi. Tačiau „vergystė“, tai chroniška ir neišgydoma liga. Iš tos ligos išsigydyti jokiu bū-du negalima. Jei kas ta liga „serga“, tai ją ir į kapus su sa-vim nusineš. Tatai viena tik mir-tis gali nuo to palikuoti. Kito-kios išieigos nėra. Ir todėl, kol tik bus vergai, apie laisvą draugi-ją negali būti nei kalbos. Nors „vergystės liga“ negalima kitų užkrėsti, tačiau ji platinasi. — Yra sakoma, jog žmogus gali bū-ti laisvu, jei jo niekas nesuvaržys, ir, jog laisvą žmogų galima išauklė-ti. Tegu kas pamėgina iš an-čiuko išauklėti gulbę. Jei jam tatai pasiseks padaryti, tai ir iš vergo bus galima išauklėti laisvą žmogų.

Pasak chinų klasikos, jokio krašto negalima sulyginti, nesa-tėn yra: kalnai ir kloniai, ežerai ir upės, laukai ir girios. Sulygi-nus kalnus ir klonius nebebūtų vietų sniegui kur gulėti vasaros metu, nei drėgnumui kur bepas-laikyti. Išdžiovinus ežerus ir upes nebeturėtų vietos nei žuvįs nei kti vandens gyvūnai. Užlei-dus laukus giriomis, kur žmonės beaugintų javus? o nukirtus gi-

rias — kur pasidėtų daugybė paukščių ir žvėrių?

Te žiūri sau į žmones, kaip kas nori, o žmonės vis viena yra tik-tai žmonės, kaip ir paukščiai yra tiktai paukščiai. Ir tiktai kai-kurie paukščiai pažįsta kalnų augstasias viršunes ir giedrai-mėlyną dangų. Tūli žmonės, kaip ir putpelės garsiai rėkauja, bet į augštybę pakilti bijo ir aug-štumų grožio nepažįsta. Tatai saugokitės tokių pranašų, skelb-jančių apie dangaus grožį, kurie jo patįs niekuomet nematė!

Yra žmonių, kurie turi daugybę pažįstamų ir draugų; bet yra taipgi ir tokių, kurie baigia savo gyvenimą ir neranda nei vieno draugo. Jų draugai, gal buvo tarpe tų, kurie jau pasimirė, o gal bus tarp tų, kurie dar už-gimims. Ir jie gyvena be draugų—vienai. Žmogus besirūpinantis tiktai plikomis gyvenimo pato-gybėmis ir smaguriais niekuomet negali susidraugauti su žmogumi, kuriam artimi sielos dalykai.

Nors matome kad kartais tokie du žmonės susieina ir pasikalba apie tūlus dalykus, bet juos skir-ria gilus klonis, bedugnė dauba ir jie niekuomet artimesniu ryšiu nesuširiša. Tuodu žmonės kalba vienas kitan kaipir anieđu, kurių vienas stovi ant vieno kalno vir-šūnės, o kitas ant kito kalno vir-šūnės.

Tūlas lietuvių savaitraštis ligi šiol vis skelbdavo, jog jisai remia tokią idėją, kuri netik žadan-ti, bet ir sutversianti „rojų ant žemės“. Pamintykite tik: Kaip tai gražu bus, kuomet fantastis da-lykas taps realiu dalyku! Rojų sutvėrė poeta ir tarė: „Žmogus apie jį svajos ir svajos ir niekuo-met jo nepasieks“. Taigi rojus, poeto sutvertas, esti taip toli ir taip augštai, kad norint jan pa-tekti reikia iš poeto pasiskolinti sparnus ir jan lėkti. Bet nūdien jau to nebereikės. Mat, prakti-kai žada jį įkurti ant žemės. Saugokitės, kurie į žemišką rojų tiki-te, kad praktikų-Adomų nesuvi-liotų jų moteris-Jievos! Jei ne-saugosite, tai nei „rojaus“ nepa-gergesite. — Ir štai netikėtai, ne-noroms pasisekė: „Męs tos ideos nepraktikuojame, nes jos da nėra“. Labai gaila! — buvo ir nėra.

Taip — buvo ir nebeliko. Daugiau apie šį dalyką nieko ne-sakysiu, bet apie tai pasakys p. Baltrus Kirvis (žiūr. jo, išspaus-dintą „Laisvosios Žmonijos“ N2, straipsnį: „Ne visi yra socialistai, kurie socializmą skelbia“).

P-nas B. Kirvis visai racionališ-kai žvelgia tan to laikraščio pasi-aiškiniman ir sako:

„...Aiškus, bet keistas atsaky-mas. Męs turime socialistus; tu-rime socialistų laikraščius; ret-karčiais turime net socialistus miestų majorus, aldermanus ir kitus viršininkus, o apie socializ-mą girdime ir skaitome visur. Ir bet tasai laikraštis (vardo nemi-niu. J.B.) sako, kad socializmo da nėra, nes draugijos surėdymas stumias juos ir kitus socialistus prie kapitalizmo; socializmas gi galėsias būti praktikuojamu atski-rų žmonių tik tąsyk, kada pati draugija jį praktikuosianti.

„Čia išpuola jo paklausti, kaip draugija galės pradėti socializmą praktikuoti jei atskiri žmonės, kurie draugiją padarė, jo neprak-tikuoja? Gi to nei stebūklada-riai negali padaryti“...

P-nas B. Kirvis sako, kad to nei stebūkladariai negali padary-ti. Tačiau, aš priduriu, ko nei stebūkladariai negali padaryti, tą padaro to laikraščio leidėjai ir redaktoriai. Tokių laikraščių, kaip tasai lietuvių savaitraštis,

ir tuo pačiu tikslu leidžiamų yra ir pas kitas tautas. Pavyzdin anglų dienraštis „The New York Call“, ar ne tuo pačiu tikslu lei-džiamas? Kas nežino dar to laik-raščio tikslo ir jo historijos, tai tegu pasiklausia tų, kurie skaitė jį 2—3 metai atgal.

Tūla dalis žmonių už idėją visa ką atiduoda, o kita dalis vardan tos pačios ideos — visa ką, kas tik galima paimti, paima.

Daugelis žmonių žino, jog yra ne maža idealinių draugijų. Paimkime kadir masonų ložas; jos šelpja ir remia tik savo nelaimėn-imuopusius narius. Ir labai gerai. Kitos draugijos nei to ne-įstengia. Yra daugelis įvairių idealinių draugijų, kurios „rūpi-nasi“ žmonių buvio pagerinimu, kurios „rūpinasi“ nelaimingais žmonėmis. — Štai, pavyzd. pora metų atgal, skaitai tūlame laikra-štyje apie tokią idealinę draugiją ir apie didžius ir labdaringus jos tikslus. Porai metų praėjus net nusistebi persiskaitęs apie tos pa-čios draugijos „nežmoniškų“ darbus. Tačiau, atsiminus, jog paprasti žmonės paprastai ir el-giasi, nėra ko stebėtis. Pas pa-prastus žmones viskas paprastai-žmoniška. O pas mus lietuvius tai labai daug tų paprastų žmo-nių: paprasti-filosofai, kurie nežino, kas tai yra filosofija; pa-prasti-rašytojai, kurie nemoka rašyti ir nežino apie ką rašyti; paprasti — korespondentai, kurie ir-gi nemoka rašyti, ir savo ko-respondencijose nieko nemini apie lietuvių gyvenimą nei atsi-tikimus, bet parašo ilgiausį pa-mokslą; paprasti-sociologai, kurie baigė pas p. Rutkų ir ki-tus tos rūšies sociologus sociolo-gijos kursus.

Taip ir reikia: viskas turi bū-ti daroma pagal paprastų-žmonių šablona.

Jul. Baniulis.

PRIE ATSIŠAUKIMO BŪSIAN-ČIOJO SUSIVIENIJIMO KATALIKŲ MOKSLEIVIŲ AMR.

Susivienijimo principai etc. (Kritiška apžvalga.)

Savo atsišaukime į katalikiškąją Amerikos moksleivių (Lietuvos N30) literatiškoji komisija būsiančiojo k.-moksleivių susivienijimo aiškina vertę sąjungos ir kviečia organizuoties moksleivius del kovos prieš ištautėjimą, o ypač prieš ateistus, kurie karts nuo karto atakuoja moksleivius.

„Kuomet negatyvės pasaule-žiūros, — sako autoriai atsišauki-mo, — per daug liuosai pradeda skverbties, kuomet skelbimas systematų sielos bei religijos sri-tyje randa vietą, katalikizmas ne-apkenčiamas ir viskas yra nieki-nama, kas yra metafizika arba transcendentališka sviete“. To-liaus autoriai nurodę, kaip žmo-niją pergyveno įvairias fazes savo kultūriškai-historiškame išsi-vystime, sako: „Didelę pažangą padarėme žinijos srityj ne ačiu fantazijai, bet reikalo spiriami“. Toliaus „Laikui bėgant senos vi-suomenės pagrindas ir senovės tikėjimai puolė, žemyn, nyko, drune-jo. Tatai buvo gyvas reikalas neatidėtinai juosius palaikyti (aš suprantu: tvirti naujus tikė-jimus, o senuosius pritaikinti prie gyvenimo? Aut.), pavedant smar-kiai kontrolei faktus ir žinią ir tt. Bet to kitai negalima buvo padaryti, kaip grįžtant ant pri-tyrimo kelio“...

Toliaus atsišaukime seka: „Žmogus išsivadėjęs savęs (išsi-žadėjęs, beabejonės, taipgi ir prie

KAZYS PUIDA.

PASKUTINĖ AŠARA.

(Taša).

skausk — sakydavo. — Ateis laikas, kuomet tos nuoskaudos atlyginti reikės... O jeigu jų tiek susirinks, kad atlyginti nestengsi, kas tuomet bus? ką tuomet darysi? Atlyginti jos vis vien reikės, būtinai reikės, kitaip negali būti, ne... negali..."

Ir-gi geras sumanymas — atlyginti! Kokiems šunims aš turiu atlyginti ir galų-gale kaip atlyginti? Et, tušti sumišėlės plepalai — numodavo ranka ir karčiai nušisypsodavo.

— Sumišėlė, taip... sumišėlė, gera taip sakyti...

Tačiau nevezindint į visus galvojimus, kaž-kodel jam rodės, kad kas-nors jo gyvenime turi atsimaityti ir tai taip netikėtai-netikėtai, kad tų permainingų jis visiškai suprastai nemokėjo. Jo protas griežtai protestavo prieš visokias staigas gyvenimo atmainas, jis apskritai nepripažino jokių atmainų. Ką galėjo jam rūpėti kokios tų gyvenimo atmainos, kuomet jis jų niekuomet negeidė, niekuomet apie jas nesvajojė — ajm rūpėjo kuodažniausiai vietos ir veiksmo pakeitimas. Vienoje vietoje besėdint, jam pasidarydavo nuobodu, nerangiai ir nenoriai imdavos kokio-nors darbo ir galų-gale delei vietos atsibodimo, atgrįsdavo ir tas pats, visuomet vienodas darbas. Jis gerai baltino katilus, puikios dirbo balnus, gražiai pynė bizūnus; bet labjausia mėgdavo vogti arklius ir ne nuo pievos, ar taip ir spinta užrakinto tvarto, ne, jis mielai eidavo ten, kur grūmodavo pavojus, kur reikėjo suvartoti visas žmogaus mitrumas ir sumaningumas. Tą viską jis labai mieliai, gerai, greitai sumaningai darydavo; bet du-tris kartus. Ketvirtą kartą eidavo nepasirangydamas, nenoromis lyg kad verčiamas. Penktą kartą tas pats padaryti reikėdavo jis varu priversti, kaip štai dabar jis juo padarė. Ir Zyna teisybę sakė, kad jis ne savo valia, bet priverstas ėjo vogti. — Kas kita naujoje vietoje, tarp nepažįstamų žmonių, visgi įvairumas, kitos vietos, kiti žmonės, kiti išpūdziai, net ir seni pajautimai, by tik naujose aplingybėse, — jam patikdavo, tą jis mėgdavo.

Ir dabar, Zynos rimta ir tvirta pasakymą svarstojamas, jis lengvai, pasityčiodamas, šypsojosi. Jis, neapimdavo platumo ir paprastiesiems nuosavybės vergams nesu-prantamo geidulio, norų, minčių, veiksmo ir liuosybės-laisvės kūdikis — jis turėtų užsidadyti keturiuos sienoše, knaisioti žemę, gal dar vaikus supti?

Ne! to jis niekuomet nepadarys ir nenori, kad taip kuomet nors atsitiktų. Tegu tik jis pagys — eis tuomet laisvėn, eis su vėjais ir audromis lenkėn, eis ten, kur nieko nėra ir kur viskas yra...

Taip svajodavo ligonis, kuomet Zyna supykindavo jį savo pasakymu ir kuomet jis nesnausdavo. Bet vos tik spėdavo užsnuosti, kaip iš krūtinės gėlmės pamažu, yt katė prie aukos, slinkdavo kaž-kas toks svėtimas, nesuprantamas ir, lyg pasityčiodamas iš jo svajojimų, tyliu, slėpiningu, erzinančiu balsu šnabždėdavo.

— Atsimainys tavo gyvenimas, atsimainys... Nepamesi tu jos, ne— niekuomet nepamesi... Liksi su ja... dirbsi su ja... klausysies jos... Ateities dienos, smulkučiais laisais į tave padoriu darbu var vedamos, nuodis omenyje atminimus laisvės, — tos laukinės, neapribotos, plačios geidulių ir norų laisvės... Kaip laukų su-tvėrimas, iš laisvės mažučiu paimitas ir prie žmogaus prijauktas užmiršta ilgainiui praeiti, taip ir tu ją užmirši—tavo sąžinėje pabus bausis, milžiniškas, vienintelis tavo būtybės uždavinys... Ir paskutinei valandai atėjus, žūsi su ja...

Tai vėl tas rūstus vidaus balsas pasikeisdamas skaisčiais, bet šiek-tiek ūkanotais, praeities paveikslais. Miegančiojo oigono vaidentuvė bėgdavo; jo akyse atsistodavo susimastęs, amžinai ūkanotas Zynos veidelis. Tačiau iš-po tos amžinos ūkanos prasiskverbavo kaž-koks jaukumo, ramumo spindulėlis, kuris traukte traukė jį prie jos, bet ir gąsdino ir stūmė nuo savęs. Kuomet visos bandos mergaitės varžėsi delei jo — Zyna tuomet žiūrėdavo jin šalto-

(T. b.)

AITVARAS.

RYTOJUN BEŽIURINT JAUNIEJI SKRAUJA!...

(Taša).

altruistinės doros tiesa: nereikia niekuomet artymas skausti, bet reikia rūpintis visomis išgalėmis jam malonumas suteikti. Mokykloje vaikai mokiniams skaityti, rašyti, skaitymą suprasti ir pamatinių aritmetikos tiesų. Mergaitės mokimos be to dar kirpti ir siūti, sveikas valgis virti ir namai tvarkiai bei švariai užlaikyti. Naujame institute rengiami paskaitų bei šokių vakarai.

Iš tokių bei tolygių priemonių Ovenas tikėjosi kuogeriausių pasekmių ne tik vieniems darbininkų sluogsniams, bet ir visai visuomet. „Valikų būdas, — sako Ovenas, — visose šeimynose tvarkosi dažniausia po tarnų intekmėmis, ir toji intekmė daug svarbesnė, ne kaip kad paprastai manoma... Negalimas dalykas, kad kokio nori sluogsnio būtų išmintingai auklenami, jei jie iš mažumės tamsių žmonių globiami. Gerų tarnų vertė gali būti sprendžiama tik tų žmonių, kurie išmėgino skirtumą tarp labai gerų ir blogų tarnų...“ Religinio Naujojo instituto auklėjimas turi tą patį tikslą — būdo auklėjimą. Ovenas atranda, kad iš tikėjimo turėtų būti išmesti silpnąją jo pusę tverią ar „pavojų jai grūmoją“ dogmatai. Bet „noringi blogų perankstybo pakeitimo išvengti“ Ovenas pataria neliesti bažnyčios iš visų kitų atžvilgių: „Senai sutvarkytomis formomis ji gali tarnauti naudingiems tikslams“.

Daug rūpinosi Ovenas ir savo suaugusių darbininkų būdo auklėjimu. Jo fabriko darbininkai dirbdavo po 10 3/4 val., į dieną; gyveno pigiuose ir sveikuose būstuose, maistą pirkdavo iš fabriko sankrovu, vasarą apdirbdavo savo sodnelius ir bulvių laukus, žiemą šventadieniais turėdavo smagių pasilinksminimų. Iš pačių darbininkų įnašų susidarė fondas dirbti negalintiems darbininkams. Piginiai, išsiskyrę su New-Lenerko fabrika, Ovenas atsidavė propagandai vartotojų bei dirbančiųjų asociacijų, ir jis tikrai galima pavadinti tėvu darbininkų kooperatyvio judėjimo ne tik vienoje Anglijoje, bet ir visoje Europoje.

Oveno išskaitliavimai, kad New-Lenerko sutvarkymui padarytos išlaidos kupinai apsimokės ir padidys pajamas, kuopuikiansia išsipildė. New-Lenerko medvilnių fabrika pavirto pelningiausia fabrika visoje Anglijoje. Savo fabriko pavyzdžiu Ovenas norėjo intikinti valdančiuosius Anglijos sluogsnius, jog jo siūlomoji visuomeniapedagoginė reforma praktiška esanti. „Privilegijotiems sluogsniams, — rašė jis, — pilnai pariparodys savo išmanymą, jei palaikys rimtai tuos žmones, kurie nei siūlo galo nenori judinti iš dabartinių jų neva-isteklių, bet rūpinasi tikrai suteikti laimę kaip privilegijotiems sluogsniams, taip ir visai visuomenei“... Ovenas apskelbė ištisą „Adresą fabriky direktoriams ir šiaip-jau žmonėms, kurie gyventojų minios darba duodami, lengvai gali įvykinti sumanymus tų darbininkų jausmams bei inpročiams sušvelninti“. Tame indomiame adrese Ovenas rašo: „Aš toksai-pats fabrikantas pasipelnętojas, kaip ir jūs, bet aš jau senai elgiuosi stovėdamas ant tų pamatų, kuriems priešingai jūs išauklenti buvate. Išrytes visą tų pamatų labdarybę kaip del kitų, taip ir del savęs, dargi iš pininginio atžvilgio, manau išdėstyti čionai tuos pamatus, kad jūs ir iš jūsų priklausą žmonės galėtumėte turėti tą pačią naudą“. „Pritrymo atsiremdamas galii jus užtikrinti, kad tam reikalui suvartoti piningai ir laikas, sujungti su dalyko pažinimu, duos jums ne 5, 10 ar 15% ant indėjų piningu, kaip kad dabar yra, bet 50%, o kartais net 100 ant 100“... Sumaningais pariparodymais Ovenas stengiasi intikinti savo kolegas, kad išmintingai dalyką sutvarkius „gyvosios mašinos“ duos jiems ne tik „greit augantį pininginį pelną“, bet dar pajus prie jų „tikriausią dėkingumą“. „Jeigu jūs, — sako Ovenas, — galite gauti tinkamai besirūpindami negyvomis mašinomis gerą pelną, tai kokio pelno galima laukti, jei jūs vienodai rūpīsities gyvomis mašinomis, kurios juk daug geriau sutvarkytos?“

Oveno klausėsi atidžiai tuomet visa apsviestoji visuomenė. Niekas dar gyvas būdamas nesidžiaugė tokia garbe ir tokiu plačiu populiariskumu, kaip šis New-Lenerko fabrikantas-pedagogas. Trumpu laiku tapo Ovenas visam pasaulyje garsingu vyru. New-Lenerkan keliavo iš visų pusių politikiniai bei visuomeniniai ne tik Anglijos, bet visos Europos ir Amerikos veikėjai. Apsilankiusiųjų skaičiūje buvo ir rusų caras Mikalojus I, tuomet dar didisai kuningaiktis. Jis išbuvo New-Lenerke dvi dieni, smulkmeniškai susipažindamas su visa tvarka. Išsiskirdamas su Ovenu, jis pasiūlė jam persikelti Rusijon tokioms kolonijoms organizuoti,

(T. b.)

J. WEYSENHOFF.

JAUNIEJI SKRAUJA!...

Vertė

KAZYS PUIDA.

Medėjai išsiskyrė į du būriū, kai ir pirma — vanduo ir alyva: Pažįstamiems nepritrūko maisto nei pakaruoklių ūpo, ypač kirminą numarinus. Iš pradžių pasigirdo rūgojimai:

— Kvailas reikalas važiuoti taip toli, kad išgirsti „bumagą“ apie vilkus. Perskaitė mums.

— Tai jau tipiška „kaziona“ — murmėjo kitas — ką tikrai jie surengs, viskas „bumaga“ baigiasi.

— O vilkų yra — atsiliopė kaž-kas — girininkai girdėjo: per kiaurą naktį kaukė.

— Kada? Šianakt!

— Ė, ne, prieš tris dienas.

— Tame ir dalykas — užbaigė kaž-kas ir visi nurimo, galutinai nusiminė.

Bet ponas Benediktas Talmontas gerame buvo ūpe, ir kaip girininkas peikė savo kolegos tvarką. Skalsiai ūsus suvilgęs, mirktelėjimais ir prijaukintos meškos judėjimais reišė, jog jis daug ko žino, kas tam laikui pasakoti tinka. Užkabino jį Pučevičia:

— Ką, ponas Benediktai? pas mus kitaip būna, ką?

— Žinoma, — atrėmė Talmontas, letena pamogės — vilkai reikia naktį nugirsti ir apstatyti varovais ar tinklais prieš išauštant, jau šaudyk pavienius, jei pasiseks.

— Kaip-gi taip pavienius! kur juos surasi?

— Ponuli mano! būna, būna. Ot man vieną ankstybą žiemos rytą atsitiko. Miego aš sau, akis užmerkęs, tiktai duris py—pt... Kas ten? Ineina mano girininkas, Šutas, ir sako: ponas girininke, vilkas! — Kur? — Mano kiaulę pagrobė — sako — ir velka gyvą už sprando miškan, o uodega taip pliekia, fit—fit — kad lygia risėja su juo bėgtų.

— Ar kartais nemeluoja tas girininkas? — užklausė šypsodamas ponas Končė.

— Ponuli mano! — prastas žmogus, nei momekėjų! — — Ir pasileidova mudu paskui, šautuvą pasigriebė. Vilkas nelabai greitai ėjo, kas lengva suprasti, ypač besivesdamas viešne-kiaulę. Taip mudu šast, šast mišku — ir girdiva: kiaulė kvykia smaugiama. Tada mudu nuo krumelio prie krumelio, pribėgova mažą balutę. Žiūriava — nematytas daiktas! Vilkas gyvą kiaulę raitas joja, odą nulupo nuo pasturgalio, užmetė ant galvos, dantimis inkibo kulšin! Ar patikėsite!!

Nieks neprotestavo; visi juokė ir prašė toliau pasakoti.

— Aš tuomet atsargiai, kad nepribaigti kiaulės, taikinui galvon. Bach! — pašoko augštyn — nugriuvo. Mano Šutas tuoj prie vilko, pakėlė uodegą ir lupą lazda: a tu, vagie! jau man dvi avi nušėi, dar kiaulės užsimeinė!... O čia vilkas kai pašoks, kai išsišiepis! — — Šutas atšoko, aš nesukubau šautuvu užsitaistyti, o pilkis kai ėjo — tiek mes jo tematė!

— Geležies vilkas! — tarė Koneza — Ir kiaulė turbūt išgijo!

— Papjovė vargšė — tiktai jos kumpjų nerūkė Velykoms, mat vilko ragunos buvo. Klebonas sakė: netinka.

Garsiai atsidūšėjo pasakojas ir pats gyvai nusijuokė. Pašoko iš vietos, pagavo tuščią stiklinę ištisė ją kaž-kan, kuris pilstė vyną.

— Duokite, ponai atsigerti — tokia kaitra — —

— Po tokio skanaus kumpjo turėjo gerklė visai išdžiūti, ponas Benediktai?

— Ir kaip... Už jūsų sveikata! —

Ir vos nusišluostė ūsus, ėmė vėl pasakoti, šypsodamasis dideliu veidu:

— Galų-gale tą vilką aš vis-gi pagavau. Smalininkai rado jį išryto apalpusį. Teko dar jam luposenos per šonus ir galvą, tiktai, pastebėjęs, kas to šelmo gyvenimas, priėjo jį prie medžio už paskutinės kojos ir nuėjo darban. Grįžta vakare ton vieton, o čia širdelė tu mano — vilkas stovi prie medžio priištis! Tuomet tai vienas smalininkų kirviu perkirto jam galvą — ir tokiu tai būdu to vilko kailis ties mano lova gulė.

— Kalbėkite sau apie vilkus — atsiliopė ponas Anupras Klimavičia — o mes po pusryčių nei vilko negausime ir lietus išpers kailį; pažiūrėkite tų debesų...

Ant miško slinko tankų, greitai debesų kamuliai. Danguas ir miško varos prigėso, o ta toli, kurioje susirinko medėjai toli nuo trobų, reišė, jog kai praplups, tai neivieno sauso siūlo nepaliks.

Tuotarpu pusryčių likučius valė. Valdīskasai girininkas pasiuntė varovus kitan kvartalan. Bet nepasitikėdami ką gausią ir lietaus pabijoje, ne visi medėjai pasekė varovus: Siesiekis ir Klimavičia iš-

važiavo; kiti pasiēmė nuo briky, kas ką turėjo. Ir prasidėjo karsčiavimos labiau lietaus laukiant, negu vilkų.

Ir oras jau nerimo. Lengvi švilpavimai įsisukdavo į lapuotų medžių lajas, paženklindami miške vietas, kur augo beržai ir apušės. Požemio tankynėn glaudėsi geniai, strazdai — švystelėjo ir tetervinas. Virš miško traukė, garsiai krankdamas, lietaus draugės, varnos. Ištolai artinos kaž-kas, skįstai murdėdamas, lyg kad lapų vilnys: ėjo neprašalintinas, platus kai pasaulis, neišvengtinas kai likimas. Tik staiga išgirdo medėjai lyg kad besipykstančios minios šnabždesį ateinant. Medžių lajos pradėjo krutėti nervingai, palenkdamos šakutes ir lapus garsiai puolančių lašų slėgiamas. Dar slėpė nuo jų po stambesnių medžių šakomis.

Dar stovėjo — ten toli garsiaivos varovai — bet niekas jau apie ką kito nemanė, kai tik pasislėpti nuo audros. Praplupo pagalios iš viršaus, tiesiai, liejos per inkaitusj orą, fosforu atsiduodama — netrukus davės pajusti, kurtino savo trukšmu, plakė lašų srove, ir vandens jau visur buvo: pievoje, ant medžių, drevėse, už nustebusių medėjų apykaklių.

Kai kiekviename be išieigos atsitikime, žmonės pradėjo rinkties instinktinai kuopon, bėgo prie paliktų arklių. Ten vežėjai apvertė sėdynes, sustūmė brikas po šakų, apsiklojo gūniomis, odiniais dankčiais, laukdami bene greitai nusibos ponams tokiu oru medžioti. Tiktai arkliai lyg džiaugėsi ta maudyne iš viršaus, lingavo pritariančiai galvomis, prunkštė patenkinti.

Kas gyvas puolė savo brikon, liejo vandėn nuo skrybelės, susiglamzdė, kiek galėjo, ar užsidengė kaptunu ir šaukė nekantriai vežėjin:

— Na, skusk, tik greitai!

— Atsisveikino vienas su kitu tyliu murmėjimu brikoms prasilenkiant. Tili nieko neatsakydavo, pikti ir plėšrūs, kai surištos meškos. Girininkas drąsiai atsistėjo prie plačiojo kelio, guminiu varvančiu apsiaustu, sumirkusiu varnon panašus ir karišku būdu sveikino galvotrukčiais lekiančius bujorus. Atsakinėta jin ir šiaip ir taip, o paskui beveik kiekvienas murmėjo pro dantis:

— Rauk jus velniai su tokia medžiokle!

IV.

SUDIEV LAUKAMS.

Važiuodamas brikė iš Južintų gelžkelio stotin, Mikolas Rajeckis dėstė eiles atsisveikindamas su vasaros vakacijomis. Suharmonizuoti sakiniai, gyvų išpūdzių supinti, graudingai ramino jį. Gailėjos to krašto bei žmonių, kurius aplesdavo, tačiau surado pasimaginimą ir tame su jais atsisveikini-me, nes jaunus nebijo su geromis dienomis atsisveikinti, tiki, jog sugrįž jės, ar dar geresnės. Pasi-smaginimo šaltinis yra mummyse patyse ir vadinas jaunybė. Tad nesirodė Mikolui, kad aplinkui ar jame patyje kas tai miršta, bet kad tai tik kas jame užsnušta, kad greitai vėl atkusti.

Ir džiaugėsi, kad diena pasitaikė viena gražesniųjų to meto dienų. Važiavo pro pasilinksminimo vietas, lyg kad būtų nepaprastos kningos puslapjus vartęs, — kningos, paklotos ant gimtųjų laukų.

Kai nuvažiavo nuo kalnelio, ant kurio stovėjo dvaras, kalnelis paslėpė dvarą, parką ir pažežio alksnyną, Burbulu vadinamą, dar žąją, nes juoda-alksnis ilgai negelsta, tiktai parunda nuo šalų. Šio metu alksnynas dar puošės vyriškąja savo grože. Lakernoti, tamsūs lapai gulėjo sunkia atklode ant beveik nematomų stumenuų, virš drėgno puvėsiu. Lajų bruožai vingiais užliejo danų sidabrą. Dangus išblyškęs buvo kai pasiilgusios moteriškės veidas, negašlios, bet žadančios ilgainiui pasirodyti.

Toje Burbulų tankynėje prie sodno, Mikolas šaudė pirmuosius špokus bei strazdus iš kaž-kokio pirmykščio muskieto prieš dešimtį metų. Tamepat pabalyje sukieto anuomet ūdrą, šovė, nepataikino, bet savo akimis matė ūdrą slenkančią grabė ežeran. Pažvelgė jin, užbūrė jį savo sumaniū žvelgėsiu, savo slidžiu didelės dielės kūnu. Sapnavo ją dažnai nepasiekiamą nei rankomis, nei šūviu.

Toje Burbulų tankynėje vaikiojosi amžinai rasota ant rusvų durpių išaugusia žolė, ir nemanė apie medžioklę, bet jieškojo bevardžių giminystės ryšių tarp žmogaus ir gamtos, jausmų atsiradimo iš kvapėjų, jausmų iš šnabždesių — — mokinosi susipratimų fonetikos su žvėrimis, su mišku, su vėju — — Gal negalvojo, — jei mintimi galima vadinti jau suformulotą nutarimą ir surastą tiesą — bet gėrė aštrias, tiesiogines patyrimų vilnis, kurios ilgainiui apsiereiškia ištariamomis mintimis. Besikalbėdamas su kvapnioju alksnynu pavirsdavo poeta; kuomet išėidavo iš jo saule besišypsantin pakraštis, išsinešdavo akyse, ausyse bei nosyje daugybė miško slėpinių. Ilgainiui daugelis išgaruodavo, bet palikdavo kai-kas ir sielos paversimuose.

(T. b.)

Nebijokime klaidumo protaudami.

(Delei p. R. P. „Neklaidinkite mus“.)

„Niekas nėra be priežasties“. Tas amžinasis žodis man ir dabar prisiminė, imant į rankas plunksną, kad atsakyti keletą žodžių p-ui R. P., kuris aname „VL“ num. su pasišventimu ėmėsi apginti praktiškuosius mokslus ir nusmerkti kultūrinę filosofiją reikšmę. Prisiminė man delto, kad norint nors kiek tinkamai į p. R. P. nuomones atsakyti reikia surasti kokią arčiaušį prie dalyko kelią. O šitai kelias yra — aš pripažįstu, kad viskas ant svieto atsitinka tik delei tam tikros priežasties ir viskas turi tam tikrą savo galutiną tikslą. Mokslai gi (tai yra praktiškieji mokslai) jokios neturi priežasties ir jokio tikslo. Taip sako ir mano gerb. oponentas p. R. P.

Siauros ribos mano straipsnelio nedaleis tinkamai atsakyti ant visų p-o R. P. užmetimų ir perklausimų. Negalima da ir delto, kad mudu į filosofiją žiūrime vienas nua varpinyčios, o kitas nuo gatvės. Ir žinoma, kas vienas matosi visu sieksniu, tas kitas atrodo tik colio masštabe. Visai kitaip gali atrodyti filosofija tam, kuris jos mokinosi tik iš prievartos universitatėje; išklause keletą lekcijų nuo kokiio abejotino „filosofijos daktaro“ su vadovėliu rankoje „Nuo Platono lig Tolstojaus“. Ir visai kitaip gali apie filosofiją smaprotauti tas, kuris tam pašvenčia gyvenimą ir seka kiekvieną naujausią gadyvės mintį. Nedarau čia prilyginimo, bet priveda labai galima pavyzdį.

Šičia mėš pasiganėdinam tik paviršutiniiais pavyzdžiais. p. R. P. tvirtina, kad pasaulis tėra gyvas iš mokslo ir prityrimu (experimentu); ašen gi tvirtinu, kad iš priežasties ir minties. Buvo priežastis — Amžinoji Priežastis, kad atsirastų pasaulis ir buvo mintis — Amžinoji Mintis, kad duotų pasauliui mokslą ir prityrimus.

Mėš žinome, kad iki Newtono laikų nežinoma buvo, kodėl daiktas, metamas augštin, vėl nupuola ant žemės. Tik syki, Newtonui gulint sodne, nukrito nuo obelies obuolys (sakoma pataikęs jam į veidą). Ir kada pradėjo Newtonas tyrinėti obuolio kritimo priežastį, atrado joguei ne tik jį, bet ir kiekvieną daiktą žemė prie savęs pritraukia ir delto puola. Tada ir buvo surasta amžinoji teorija — kad stipresnis ir didesnis kūnas pritraukia silpnesnį ir mažesnį. Iki Newtono, per tūkstančius (o gal ir milijonus!) metų žmogus matė krintančius daiktus; ne syki obuolys žmogui nukrito netik ant veido, bet ir į pakaušį, kur jo smegenis stovi. Vienok nei vienos smegenis neaptiko kritimo priežasties. Tą padarė tik Newtonas. Nereikėjo jam jokių bandymų-experimentų. Jisai tik sujungė veikti savo mintis, kurios pažino priežastį. Štai kame apsi-reišė filosofija be jokio cirkelio, leikelės ir žvaikutės, be kurių negali apsieiti „praktiškieji mokslai“.

Kolumbas Ameriką atrado be jokių bandymų. Buvo tik priežastis. Reikėjo surasti artesnį kelią į Indijas — tai priežastis. Jai atėjo į talką mintis: pagalvota ir padaryta. Vaziavo ir atrado. Žinoma, Kolumbo kelionė galima pavadinti „experimentu“. Bet argi ne pirmias žmogus (sakysim, Kolumbas) perėjo per filosofijos procesą: ingaviną priežasties ir minties? Štai delko filosofija yra „praktiškojo mokslo“ motina.

Galima, kiek tiktai norint, garbinti praktiškuosius mokslus ir atiduoti jiems pirmenybę. Bet niekuomet mėš savo šešėliu neužslinksime tos šviesos, kuri liejasi žmonijon iš filosofijos. Ar mėš paimsi-me chemiką, ar astronomą, ar fiziologą, visuomet mėš juos rasime perėjusius ir tebeinančius per filosofijos procesą. Chemikai ir kiti „surado“ tik faktus: „žolių veisimaisi, elektors veikimą, chemiškas reakcijas“, davė elementams ir tiems faktams vardus. Bet nei vienas iš tų mokslinčių nepriėjo prie tų didelių bandymų neišlavinęs savo minties, neperėjęs filosofijos stočių per kningas, mokyklas ir gilų lavinimą savo minties. Vardai tai menknie-kis. Bandymai tai atkartojimai kitų darbo. Pa-galiaus nei vienas „praktiškas mokslininkas“ ne-ima darbo negalvojęs. Pirmias jis saviškai turi-tuloje srityje „filosofuoti“. Be to experimentai nneis ant zero.

Pirmias žmogus, kuris surado joguei iš žemės gali taip gerai išdygti grūdas, kaip ir patšai nubi-rės, — tas sakau žmogus dar neturėjo jokių bandy-mų. Bet jam užėjo mintis (jis pervirė savo galvoje pirmutinę filosofiją apie tai, kad gali dygti grūdas). Jis be jokių bandymų, niekieno neliptas, bet savo valia ir minėia inkišo rankomis žemėsna grūda, — nes tikėjo savo minties sumanymu, kad gali grūdas išdygti. Ir išdygo. Štai pirmiasis agrikultūros filo-sofas. Kokioje šalyje, kiek tūkstančių metų atgal tas buvo, koks buvo to filosofo vardas, mėš nežino-me. Žinome tik, kad jo niekas nemokino. Jis pat-sai surado. Pirmia jis sugalvojo — tapo filosofu, paskui įvykdė — tapo mokslininku-experimenta-riu.

Matematikos srityje niekas kitas tiek nevei-čia, kiek filosofija, — ji tyrė ir tebetiria: kodėl jos dėsniai: „du ir du yra keturi, o ne tris“ yra taip stiprūs, ir kodėl jie nepakeičiami, bei ar gi jie nie-kad ir nepaieičiami? Sakoma, kad didesnė oro platumose trikampis išeina jau visai neregulariš-kas ir netoks, kaip pas mus ant staliuko. Taip sa-ko mokslininkai ne diletantai. Apie šitą nėra ko „bauginties už savo protą“, kaip sako p. R. A. Juk-čia ir gi „bandymai“. Mėš, kurie taip gerbjame matematiką, atminkime, kad tik filosofai ją stip-riai įstatė mokslo vertėn. Juk filosofas Kantas, o ne kas kitas pasakė, jog: „žmogaus žinojimas yra tik ant tiek moksliškas, ant kiek jis eina proporci-joje su matematika“. Pirm jo niekas taip intikri-nančiai nepasakė, ir po jam visi mokslinčiai gavo didelį patunką.

„Niekas nėra be priežasties“.

Priežastis — Amžinoji Priežastis, mane pakur-stė parašyti aną straipsnelį; mano straipsnelis davė priežastį rašyti ir p-ui R. P. Ir jis parašė. Jei aš nebūčiau rašęs, ir jis nebūtų rašęs. Ir taip amž-i-noji priežastis mumis priverčia duoti vienas kitam priežastį. Mūsų straipsnius skaitys kiti. Ir vėl bus duota priežastis daugeliui protauti ir veikti, ir duoti kitiems priežastis. Bet čia nėra jokių ban-dymų. Pirmiasiausiai veikia mintis, o ne experimen-tai.

Aš nežinau, kas yra p. R. P. Gali būt jis yra technikas, ehmikas, daktaras, inžinierius ar pa-prastas išsilavinęs darbininkas. Nei nereikia man to žinoti. Užtenka man fakto, kad jisai rašė strai-psnį savo minties ir priežasties vedamas. Jisai raš-ydamas nereikalavo kūjo, priekalo, cirkelio, chro-nometro, leikelės, globuso. Jisai rašė ne savo profes-ijai ar amatui pagelbėti, bet rašė sekdamas savo užgimusia mintį. O mintį pagimdė priežastis — tai mano straipsnelis. Kurgi čia yra vieta kokių ban-dymų?

Anuosyk rašydamas aš nurodžiau, kad mums reikia daugiau protauti. Mėš veikiame jau užtek-tinai. Bet mažai protaujame. Užtai mūsų veiks-niai labai nevaisingi. Mėš jau užtekinai esame suprātė, joguei protavimais yra labai geras daiktas. Nuolatos šnekame ir kurstomės: „protaukim! pro-taukim!“ Bet nepaslenkam išsidirbti protavimo sistemų. Todėl aš ir kalbėjau, kad mūsų apšviestes-ni vyrukai ir moters pakreiptų savo interesą į filo-sofiją. Nes, kas gi yra filosofija? Juk tai yra „my-lėjimas protauti“.

Man įstabu, kaip p. R. P. drįsta mums pasakyti, būk „filosofija jau atgyveno savo amžių, užleido savo vietą mokslui, o pati užėmė tiktai „tam tikrą savo sritį“. Regimai čia filosofiją autorius supran-ta, kaipio alchemiją, kuri užleido vietą chemijai, ar ba astrologiją, kurią pamainė astronomija. Kokia tai didelė klaida! Filosofija niekadoms nebuvo už-baigta. Ji amžinai vystosi, nes tai yra žmogaus augščiausias produktas. Filosofija tada numirs, kada numirs pasaulyje visokia mintis. O juk min-tis dar nenumirė!

Juk žinote muziką. Kas gi jos nežino? Muzi-koje nereikia jokių bandymų. Jos harmonijos gro-žybė supranta žėdnas žmogus ir net žemi gyvūnai. Kodėl? Delto, kad joje yra Amžinoji Mintis, kuri duoda paveikslą: kaip tai yra graži harmonija, su-taikymas visai priešingų tonų.

Mums kalba apie svarbumą experimentų. Experimentų mokslas prasidėjo tik nuo didelio kankintinio Galilėjaus, o experimentalė fiziologija nuo Claude Bernard. Bet argi nebuvo apie tai mįs-lyta tūkstantį metų atgal Archimedo, Aristotelio, Sokrato, Platono, tų filosofų, matematikų ir rašy-tojų? Buvo. O bandymų dar nebuvo.

Mėš žinome, delko tūli „gamtininkai“ labai bi-josi pripažinti filosofijai argu žmogaus minčiai pir-mybę už experimentus. Bijosi delto, kad užpaka-lyj žmogaus minties neatsirastų koksai... Dievas. Yra žmonių, ką į Dievą netiki, o vienok baisiai bi-josi, kad tik jis kokiū nors būdu neatsirastų ir pa-sakytų: „O gi ve — Aš vistiek esmi!“... Ir tokie žmonės kiekvieną norintį giliau protauti pasiskubis-pavadinti... „klerikalū“, arba jieškančiu Dievo. Ir delto mūsų „gamtininkai“ pasmerkia mintį ir kav-ojosi už „mokslo“ ir „experimentų“.

Žinoma, tai yra absurdas. Tie, kurie kavojasi už cirkelių, leikelių, mašinelių ir ratukų; tie, kurie šitas mašines vadina „tikruoju mokslu ir pažan-ga“ — tie yra žmonės geros širdies, bet bailūneliai. Jie norėtų savo mintį iškastruoti, atnėguoti, ir pa-sakyti: „nėra jos“. Vienok mintis atsiranda, ne-noroms reikia prie jos šaukti; kitaip sugestų tie vi-si „mokslineji“ cirkeliai ir mašinėlės, ir nebūtų kam juos pataisyti.

Mūsų „gamtininkai“ bijosi filosofijos, nes jiems išrodo, kad tai yra kaž-kas panašaus į religi-ją. Faktas yra, kad filosofija labai panaši į religi-ją. Kodėl? Delto, kad kiekviena religija turi sa-vojį didelę dalį ir filosofijos. Paimkime šitas sep-tynias didžiausias istoriškas religijas: Judizmą, Brammą, Konfutse, Zoroastrą, Krikščionybę, Bud-

dizmą ir Mahometą. Juk jose žėdnoje yra neišpa-sakytos išminties perlai, kuriais naudojasi ir visa civilizacija. Bet tos religijos visai nepanašios vie-na į kitą. Bet jos visose yra daug filosofijos — išminties. Katrą čia pažeminti, ar katrą išaugštin-ti? Nei vienos. Užtai nėra ko jų ir bijoties.

Tie, kurie bijosi „atsiradimo“ Dievo ir religi-jos, slėpiasi už mašinų ir tariasi, kad ir visas svietas yra mechaniškas, — sukasi lyg koki mašina. Jie pavyzdį turi mašinose. Delto atiduoda pirmybę mašinoms, o ne minčiam. XX-asis amžius, materia-lizmo amžius, priverčė mašiną iškelti nuo altoriaus ir nustūmti nuo jo mintį. Mašiniai dabar atiduoda garbę, kaip senovės žydai Aarono nulietau aukso versiuokui. Užmiršta tie žmonės, kad mašina reikia kam-nors iš šalies tepti; o žmogaus minties maši-na — Amžinosios Minties dalelė — pati save su-stato, pati save pritaiko, pati save auklėja, pati save gimdo kas sekundą. Vat kokis tai stebūklingas in-žinias!

Jeigu apie jį mėš dažniau pagalvosime, tai nie-kad neklysimė.

Vaidevutis II.

RUSO.

(Tąsa.)

Kad užsipelnyti duoną, Ruso pastojo už lioka-jų pas mandrią grafiene Verėli, kuri nors sena būdamas vienok susirašinėdavo su politikieriais ir literatais. Jis pas ją buvo kaipir už sekretorijų, — nes grafiene pati negalėdavo rašyti. Čionai jis iš-mylėjo į tarnaitę Mariutę, kuriai norėjo padovanoti pavogtą kaspiną. Del to kaspino buvo kilęs skanda-las ir del jo Ruso praleido daug karčių valandų. Iš to jis suprato, kad vagnėjimas ir melas yra niekin-giausiu daiktu, nors pas meisterį Diukomenną, be to nebuvo galima apsieiti. Numirus grafienei jisai pastojo už liokajų pas grafą Guvoną. Čionai jis atkreipė atidžią abato, kuris jį dikčiai palavino moksle. Bet Ruso vis mąstė apie mylimąją Barrans ir ant galo susipykęs su užveizda, leidosi į Annesi.

Nuo 1729 ligi 1740 metų Ruso išgyveno su ja. Jų gyvenimas buvo ideališkas, meilus, lipšnus. Jis ją mylėjo visa meilės galybe, ji gi ir tuom-pat at-sakydavo, —nors jai buvo 30 amžiaus metų, o jam 17. Baronienė Barrans davė Rusui keletą tikrai laimingų metų. Klausimą: kaip baronienė galėjo pamylėti buvusį liokajų, palieku išrišti gudres-niems: užsiganėdinu tik įvykusių faktų. Tame periode ji savo mylimąjį Ruso norėjo padaryti ku-ningu; bet jis buvo ne tam tikęs; paskui Ruso mo-kinosi muzikos ir ją gerokai pramoko. Delei ne-sutikimų jo muzikos mokintojaus su vietiniu pra-baščium, pastarasis ir Ruso (žinoma, su mylimosios leidimu) apleido Annesi. Tuom tarpu grafiene iš-vaziavo Paryžiun, taip kad sugrįžęs Ruso neturė-jo kur dingti nei ką veikti.

Iškarto jis pradėjo duoti koncertus; bet publi-kai neintiko; paskui užėmė davinėti muzikos lek-cijas. Dar veliau prisidėjo prie kokie tai kuningo, kuris rinko aukas ant Jeruzolimoje esančių įstaigų. Tas kuningas buvo vagiliu. Ant galo leidosi Pa-ryžiun, kad pastoti kariuomenėn ir rasti savo Ba-rans. Paryžiuje jis išbuvo tik kelias dienas ir vėl leidosi pėšiomis į Savoje, kur ir rado savąją Bar-rans, tik jau gyvenančią miestelyje Šamberi. Čio-nai jis kartu su savo mylimąja išgyveno 8 metus, ir tą visą laiką praleido vien tik ant mokinimosi. Jis studiuo matematiką, fiziką, chemiją, astrono-miją, historiją, botaniką ir latinų kalbą, o ypatingai literatūrą ir filosofiją. Tai laimingiausias ir ra-miausias buvo Ruso metal. Besimokinant įvykdavo ir juokingi atsitikimai. Kad išmokti žvaigždes pažinti, jis įsitaisė mažą žiūroną ir dangaus planą. Vieną kartą vakare jis išėjo sodelin ir išsinešė pla-ną, kurį pasidėjo ant keturių virbalų, o po juomi žvake, kuri buvo indėta kibiran, kad vėjas neuž-pūstų; pats gi per žiūroną tėjimo į dangų. Kaimie-čiai eidami pro sodelį ir pamatė jį prie tokių apy-stovų, tuom labjau, kad jie nematė iš kur paeina šviesa, paskaitė jį už raganių. Prie to dar prisidė-jo ir tas, kad jo draugė, jam einant laukan, apsupo jį moterišku drabužiu ir uždėjo naktiniu kalpoku, kad neperšaltų. Ant rytojaus jau visoje apylinkė-je kalbėjo, kad vakar naktį, jų sode buvo raganų šabas ir ilgai kaimiečiai nuo jo šalinosi.

Iš čionai jis keletą kartų buvo iškeliaves į vai-rietas vietas; bet vis tuoį sugrįždavo. Ant galo, 1740 m., iškeliauvo, kad pastaisyti savo sveikatą, ir kada sugrįžo, rado, kad jo mylimoji Barrans jau ki-dą sugrįžo, rado, kad jį kalbino pasilikti prie jos, bet jis ją apleido ir iškeliauvo Lionan, kur turėjo keletą pažįstamų inteligentų ir literatų. Lione jis parašė keletą savo literatškų bandymų; paskui duodavo muzikos lekcijas, o išradęs geresnes gaidas leidosi Paryžiun, kad paduotai savo išradimą Mokslo aka-demijai, kuri nors nerado už reikalingą tas gaidas

įvesti gyveniman, bet Ruso už jas gavo pagyrimą.

Paryžiuje jis greitai inėjo į angštesnę draugi-ją; susipažino su daugeliu iš inteligentijos ir lankė kai-kurios salonus, o tam vis prigelbėjo draugai. Jo gaidos privertė paryžiečius apie jį kalbėti, o tūlus jo muzikališkus veikalėlius jau ir publika pa-tėjimo. Tuo tarpu Didro, vyriausias Eneyklopedi-jos redaktorius, pakvietė jį bendradarbiaujant eney-klopedijai, ir jis parašė keletą straipsnių iš muzikos srities. Vienok šiuos straipsnius, kaipir lošimėlius, — kuriuos jis tuomet rašinėdavo, — negalima skaityt svarbjais ir ne jie jam suteikė visavietinę pagarbą. Pragyvenimą gi darė iš smulkaus litera-tiško darbo ir gaidų perrašinėjimo. Tuom tarpu jis vis dar pažintis su gerais literatais, vis platine savo pasaulėžvalgą, ir lavino savo literatškąjį sko-nį. Jis bandė net ir lavinkantu tapti; bet kada tas nepasisekė, tai jisai pastojo už sekretorių prie Francijos pasiuntinio Venecijoje.

Venecijoje jis išbuvo tik apie metą laiko; pas-kui susipykęs su pasiuntiniu apleido tą tarnystę ir sugrįžo (1744 m.) Paryžiun. Sugrįžęs vėl užsiėmė tuom pačiu darbu, kaip ir pirmiau, tik jau jo teat-rališki veikalėliai šiuom kart turėjo pasisekimą. Neužilgo jis susipažino su mergina Teresia Levasser, kurią vėliau jis ir vedė už moterį. 1750 metuose pasirodė spaudoje jo pirmutinis svarbesnis politiš-kai-filosofiškas veikalas.

P. Norkus.

KAZYS PUIDA.

Laisvos Mintys.

(Kritikos bruožai.)

V.

Dar neseniai teatras buvo lietuviams nežinomas — imu plačiąją liaudį — tik tautiniai samonei kil-ti pradėjus, jis iškarto prasimušė gyveniman ir nuo pirmosios dienos užėmė vieną svarbesniųjų pla-čiosios visuomenės kultūrinimo vietą. Šiandien jau neįmanomas mūsų kultūris gyvenimas be te-atro. Tiesa, teatras pas mus dar tik pradeda gim-ti, platesnioji visuomenė dar nenuvokia jo didžios svarbos, liaudis dar žiūri į jį vietomis kaipio „ko-medijon“ — bet visa tai ir nurodo, jog teatras bū-tinas mūsų tautiniai-kultūrinio kilimo akstinas ir kaipio tokis privalo atkreipti savin visų susipratu-sių lietuvių doma.

„Visur, kur tik apsi-reiškia mažiausias susipra-timas arba kur norima sužadinti, išjudinti miegan-čią liaudies masą, pradėdama nuo vaidinimų intai-symo, nuo vakarėlio surengimo. Teatras buvo ir bus tarytum pirmas pamatinis akmuo, pradėdant statyti tautiškojo susipratimo rūmą, užžiebiant pir-mąją šviesesnės aušrelės kibirkštėlę“ (4)

Taip byloja „Teatro“ N1 „Rūtos“ Dramatiško-ji Komisija įžangoje naujan leidinin ir teisingai sako. Būsimasis lietuvių teatro historikas, jei jis norės teatro rolę tautiniame susipratime apibūdinti, turės savo darbą nuo pirmųjų vaidinimų svarbos bei reikšmės pradėti. Teatras faktiškai daug dau-giau padarė tautiniam lietuvių susipratimui tam-sesniose kampuose, negu visos garsiosios fražės bei dailūs gestai apie „tėvynės bei lietuviškumo meilę“.

Teatro svarbą supratusi, „Rūtos“ Dramatiško-ji Komisija tuo pačiu tarytum sumanė įnešti mūsų teatran naują srovę, naują dyasią ar bent nurodyti, praskinti tinkamą jam kelią.

„Neskaitant ištisos eilės be jokio turinio nesą-moningų farsų, komedijelių, — mums, o ypač mūsų liaudžiai, dažniausia svetimų ir nesuprantamų, be kelių istoriškų sodžiaus scenai ir artistams mė-gėjams nepakeliamų, ir pagaliaus be vieno-kito ori-ginalio ar versto tinkamo veikalio, tēn (mūsų dra-matinėje literatūroje) nieko doro nerasi“ (5).

Užbrizta plačiai bei nuodugnai — sumanyta pamatiniai bei vykusiai, net sąlyga pastatyta: „Teatro“ leidėjas ir redaktorius p. J. Strazdas be komisijos pritarimo nespausdins nei vieno veikalė-lio“ (7).

Spasudinamieji-gi „Teatre“ veikalai visų-pir-miausia turi būti „...ne tik veikalais tinkamais di-desniųjų miestų scenai ir skiriamais inteligentijai, bet ir tai labjauisia — rūpintis, kad mūsų literatū-roj būtų daugiau ir geriau parinktųjų veikalų, tin-kamų sodžiaus scenai ir skiriamų sodžiaus gyvento-jams“ (6).

Teatro svarba bei rolę tautiniai-kultūriniam susipratimui nuvokta kaip reikiant, neprietekliai šiandieninės mūsų literatūros suprasta ir tinkamas bei teisingas kelias įvairioms klūtims prašalinti surasta — belieka vien veikti.

Pažvelgkime-gi kas ir kaip padaryta.

Svetimoje girioj didesnis garsas. (Vysk. A. Be-rananskis.)

tarų ir tuščių svajonių? Aut.) rimtai ir drąsiai tvėrėsi už darbo, tyrinėdamas pasaulį iki mažiausių smulkmenų. Ir ačiū jų triūsui, kaip va, astronomija supažindino mus su faktais, kurie savo esmeskiškumu perversijaviską, kaip tik vaidintuvė begali išsvajoti... Bet nors ir taip augštai mokslė pakilome, bet žmonija nesijaučia laiminga: „Tūkstančiai žmonių kankinasi ant šios žemės, negalėdami suprasti gyvenimo prasmės, braido po purvynus, nesurasdami gyvenimo tikslo ir... žūsta. Nuolatiniai apsišaukiamai dabartinė draugijoj: stoka žmoniškumo, saužūdytės, pesimizmas, neuzsitikėjimas, etc., žodžiu — mūsų gadynė serga lygsvaros stoka. Priežastis tų ligų: prisilėgimas dvasinio gyvenimo materializmu, — nes žmonija besirūpindama materiale savo puse, užmiršo apie dvasinę; nes šventos tiesos, tiesos fundamentalinės, viršprigimtos yra niekinamos ir mindžiojamos“.

Vaistai: vesti normalų gyvenimą, sugrižus prie elementariškiančių dalykų (?) prie pagrindos, etc. atsidėti vienašališkų tendencijų, partijinių reikalų, kad tapus vėl žmonėmis, tie, kurie yra atsitraukę nuo tikėjimo, tegrįsta bažnyčios prieglobstin ir laikosi josios visi kiek galima, nes jiniai „Katalikų bažnyčia“ vienatinių tiesos dvasinės galybės ir išvidujinės valdžios depozitoriumi yra (ar čia tai ne vienašališkos tendencijos? Aut.)

Užbaigdamas atsišaukima, komisija daro išvadą visko viršpaminėto. „Nudieninio mūsų gyvenimo aplinkybės veda mus prie pikto ir nedoros. Materializmas kaskart vis labiau pavergia žmogaus dvasią. Nenorint (tur būt norint!) pasiliuosuoti iš materializmo pančių arba nepasiduoti jojo verguvei, reikia visiems dirbti iš vieno. Todėl vienybė, meilė, bendras darbas savo asmens ir savo visuomenės dvasios srityje, artinimosi bendromis pajėgomis prie gyvenimo tikslo — tai svarbiausias Susivien. tikslas“.

Antras svarbus punktas Susiv. — tai medžiagiškas padėjimas pagėrinimas katalikų mokslėvių. — Beabejonės, kiekviena organizacija, kurios tikslu yra veikti šiek-tiek ir visuomenės labui, nešūrint ant jos pakraipos, turi ar didesnius ar mažesnius nuopelnus kultūroj. Turėdami prieš akis eilę panašių organizacijų, galime šiek-tiek spėsti ir apie būsiantį k-mokslėvių susivienijimą. Savo veikime jie laikysis principo R-katalikiškos krikščionybės. Jų svarbiausiu tikslu bus pasiliuosuoti iš pančių materializmo. Ant kiek mės žinome, katalikiškoji vią amžių dvasiškija kovojo netik prieš materiales doktrinas, paliečiančias tikybą, bet kovojo ir prieš tuos aiškinimus pasaulio apsišaukimų, kurių jie dar negalėjo arba nenorėjo suprasti.

Kada Galilėjus pasakė, kad žemė sukasi apie saulę, kiek tai triukšmo padarė tarpe dvasiškū. Kiek jis buvo už tai kankinamas! Bruno, Hussas ir kiti tapo ant laužų sudeginti, nes išdrįso k-dvasiškiją papeikti už jų nepadorų elgimasi. Inkvizicijos laikuose tūkstančiai žmonių tapo sudegintais ir tūkstančiai nežmoniška nukankinti, nes vieni iš jų išdrįso ką-nors pratarti arba net pamislyti ne taip, kaip norėjo dvasiškija, o kiti vėl kuo-nors nuaidėjo jai. Ta kova tęsiasi dar ir po šiai dienai.

Materializmas gimdo bedievybę. Gal tas iš dalies ir tiesa, bet nemažiau bedievių pagimdė ir dvasiškija, visiškai atsitolinus

nuo principų krikščionybės; ji savo ištvirkimu demoralizavo ir demoralizuoja (Čenstochavos atsitikimai, etc.) minią; gi visad stoka skersai kelią visokioms reformoms kaip politiškoms (francūzų, rusų, portugalų revoliucijose, etc.), taip ir ekonominėms (darbinikiškame klausime).

Amžius pavergtas žmogaus protas per dvasiškus vadovus, pradeda jau atsitolinoti iš tų rečių neretai perviršija tą neapykantą ant tikybės ir ant visko to, kas yra metafiziška. Ant galo, jeigu žmones pradeda nebeišsitikėti savo tikybai ir šalinasi nuo jos — reiškia, jog čia yra nemažos delei to priežastis. Juk ir patys autoriai, augščiau paduoto atsišaukimo, paminėjo: „kad laikui bėgant, tikėjimai puolė žemyn, nyko, drunijo“. Toks tai likimas kiekvienos doktrinos, jeigu ji nėra savo laiku atnaujinta ir pritaikoma prie tų dienų klausimų.

Kad dabartinė draugija yra liguista, apie tai nesiginčysime. Tiesa, žmonės besirūpindami savo materiale puse, užmiršo dvasinę. Taip, kiekvienas greičiau ir greičiau nori sugriebti turtą; niekas nenori atsilikti nuo savo turtingesnio kaimyno; visos spēkos sukurtuos pagavimu turto. Nuo to nėra liuosa ne dvasiškija — ji prieš tai dar nemėgino kovoti. Dabartinė dvasiškija taip surėdyta, kad be cento neieik nei pro duris. Neveltui yra vadinama pabaiga 19-to amžiaus ir 20-sis, nerviniais amžiais. Ne-normališkos sąlygos gyvenimo, beprotiškas vijimosi paskui turto, beabejonės suardo ir daro labai jautrią žmogaus sistemą.

Čia tai viena iš priežasčių draugijinės ligos „dvasiškos lygsvaros stoka“.

Historijoj mės skaitome apie dvasišką nupuolimą čielų tautų. Mokslinčiai sako, kad yra ligos kaipuo atskiro individuumo, taip ir — čielos draugijos. Kiek arčiaus prisiziūrėję į tas draugijines ligas, pamatysime, kad jos apsi-reiškia daugiausiai iš tų pačių materialijų priežasčių. Nieks neabejoja, kad dabartinė reakcija Rusijoj pagimdė dvasišką nupuolimą jautresniuose draugijos sluogsnuose. Čionykštė jaunūmenė gyvendama gan sunkiose aplinkybėse, nebusuranda gyvenimo tikslo ir šimtais žūdo save.

(Yra žinoma, čia ir pasekmės tų nuodėmių: alkoholizmas, ištvirkimas, etc.) Bet jeigu Rusijoj revoliucija būtų išleimata, tai, beabejonės, panašio nupuolimo nebūtų buvę. Jų energija būtų buvusi suvartota tvarkymui anuosios tvarkos, būtų gimę juose interesas prie prekybos, pramonės, prie apšvietos. Turkijoj ir Portugalijoj, kur revoliucija buvo laimėta, jaunūmenė nenužūdė savo energijos, nes sukonce-travo ją įvykdymui savo idealo gyveniman, o nusisekęs darbas sugražino jai išaiktovtas pajėgas. Tą paslaptį vartoja dabar ir gudresni kapitalistai kovoj su darbininkais. Jie neretai tyčia išaukia darbininkų streiką neatsakančiame laike, nualsina juos tuščių kovojimu, ir jie nurimsta ant nekuro laiko, kol vėl sustiprėja. Iš kitos pusės nupuolime dvasiškų jėgų čielų tautų veikia taipgi ir labai sudėtinai draugijiniai psichiški faktoriai. Draugija, kaip ir atskira ypata po sunkaus darbo, tartum ilsisi-miega... Suprasdami tokioj prasmėj draugijinę ligą, mės to nei jokiu būdu negalime pasakyti apie lietuvių tautą. Ne. Šiandien tai dar era mūsų tautos atgijimo, auštantis mūsų tautos rytas. Jai

reikia daug dar dirbti — ji veržiasi prie darbo; ji nori gyventi ir eiti pagal savo devizą: pirmyn... Mūsų rašytojams visiškai dar nereikėtų skelbti tų tamsių pranašysčių ir iškalbinėti kokias tai ligas sau, ir ypač visuomenėi. Tas daiktas turėtų būti nedaleistinu... Jeigu čia Amerikoj ir matosi dauguma lietuvių neužiginėdinančių savo likimu, tai čia prastos priežastis: ilgėjimasi savo krašto, nepriprasto gyvenimo aplinkybės, nuobodus-monotoniškas darbas, stoka draugystės ir tt. Tą ekonominę verguvę atjaunčiame mės visi. Apie tą paliūdys kiekvienas net paprastas darbininkas-ateivis.

„Nuodėminio gyvenimo aplinkybės veda mus prie pikto ir nedoros“, — sako literatiškoji komisija savo išvadaj, — „materializmas kas kart vis labiau pavergia žmogaus dvasią“. Teisingai suprantant čia po materializmu minimas ir kapitalizmas. Apie tai kalba didesnė dalis mįslijančių žmonių. Būtent: koncentravimosi kapitalo rankose mažumas daro daugumą nuo jos prigulminę. Nuo kelių turtolių priguli likimas milijonų žmonių. Vienoj valandoj, apskelbus „lock out“ milijonai žmonių tampa išmesti ant gatvės. Nuo išalkusios mionios galima tikėtis betvarkės ir piktadarysčių. Dabartinė pramonė išnaudoja darbą ne tik moterų, bet ir mergaičių ir vaikų. Mažai apmokamas darbas gimdo nedorębę. Mergaitė, uždirbdama 4—5 dol. į savaitę prie dabartinio brangaus pragyvenimo ir mados gražiai dėvėti, ar gal ji iš tos algos pragyventi? (neretai ji turi ir savo šeimynai pagelbėti). Daugumas iš jų pradeda pardavinėti savo kūną, o paskui spjauna ant doros ir eina į paleistuvystės namus. Neturtas gimdo nesutikimus šeimynoj; neturtas gimdo ir kitas piktadarystes. Priežastis dabartinių karių — tai ekonominės sąlygos. Iš visų tų viršiau paminėtų priežasčių, gimsta ir jos būdas, stoka dvasiškos lygsvaros, nežmoniškas, etc.

Kaip žiūrės būsiantis katalikų mokslėvių susivienijimas į tuos šaltinius, gimdančius visas tas nedorębes ir kaip jis gydys jas (nes jis pasiryžo kovoti vardan šventos teisybės)?

Jis pataria iš anksto jau atsidėti partijinių reikalų. Bet juk visiems žinoma, kad darbininkai ir turi šiandien šį-tą tik pasidėkavojant savo susiorganizavimui, ir jie nei jokiu būdu neatsisakys nuo savo partijinių reikalų. Juk ir pats susivienijimas žada laikytis įstatų savo organizacijos ir net nepripažįsta tiesos egzistavimui kitų tikybų, apart R-Katalikų. Su sivenijimas veiks: „savo asmens ir savo visuomenės dvasios srityj“. Gal tai ir nedorębės pasaulio išnyksta, kada žmogasu dvasia bus išstobulinta? Bet kaip ta dvasia bus išstobulinta? Kiekvienas žinome, kad žmogaus kūnas yra labai surištas su jo dvasia. Sergant kūnui, skausmus atjaunčia ir dvasia. Taigi negali būti dvasiškos lygsvaros, jeigu žmogus serga, jeigu jį kas skriaudžia, jeigu jam šalta, jeigu jis alkanas, etc. Kalbėti tokiame žmogui nuraminančias filosofijas, žadėti jam laimę po mirties, turi tik trumpo laiko nuraminamą vertę. Taip vadinami „bedieviai“ neretai užsi- stoja už nuskriaustuosius ir drąsiai ištaria žodį skriaudikams. Socializmas nurodo žmonijai kelią, kuriuom ji artintūsi prie geresnio ir laimingesnio gyvenimo. Daug mįslijinčių mąsto, kaip pagerinti žmonijos būvį ir padaryti ją laimingesne. Ką gi mūsų

dvasiški vadovai užtaria? Ar bandė jie padaryti ką, kad padarinę tą žemišką kelionę lengvesne? Baudžiamos laikuose, kada ponpalaikis engė skurdą baudžiauninkams, ar sukilo dvasiškija ir drąsiai pratarė: „Nemušk! Vardan Dievo, mės uždraudžiame tau juos mušti, nes jie tavo broliai!“ Ne — jie ir patys mėgdavo įsegti kailin savo prasakaltusiam baudžiauninkui. Ar eina dabar dvasiški vadovai pas Rockefellerį, Morganą, etc. ir tobulina jų dvasią? Ar prataria jie jiems: „Nekraukite taip pasiutusiai daug pinigų į bankas, nelaidykite jų ant vėjo, duokite progą ir tiems mažučiams-darbininkams laimingesnį pragyventi!“ Ar eina jie į kasyklas ir kryžių pakelę augstyn, stojasi tarpe kareivių šaudyklių ir pajuodavusių mai-nerių ir suunka: „Vardan Angščiausio Dievo, nešaudykite jų! mės uždraudžiame, nes jie jūsų broliai!“ Ne — ir jie dreba prieš aukšą. Ar daug iš dvasiškųjų protestuoja prieš mirties bausmę? Juk dabartinis popežius, tasai „Ignis ardens“, palaimino italų kariuomenę, kad eitų mušti turkų ir atimtų nuo jų Tripolį! Juk tas pats „Ignis ardens“ žiūri per pirštus į tą kaip lenkai skriaudžia lietuvius jų tikėjimo dalykuose! Kur gi ta krikščioniška teisybė? Idealias krikščionybės gražus, bet kur jis yra dabar pritaikintas? Gal žodžiuose... R-Katalikiškoji tikyba daug amžių buvo dvasiniu maistu ir vaistu pačios draugijos. Ar tik ne perseno tie vaistai, nes ir vartojantieji juos, nėra liuosi nuo tų „dvasinių“ ligų?

Žmonija tebėra dar periode savo kūdikystės. Didesnė dalis jos tebegyvena dar pobūdžiais puslankinių žmonių. Ji dauginasi labai smarkiai. Žiauriausia kova verda dėl kėno duonos. Beabejonės čia yra reikalingi mokytojai, kurie auklėtų tą minią ir švelnintų tą žiaurumą. Čia reikalinga yra ir tikyba, bet tokia tikyba, kurios skelbėjams draugija užsitikėtų ir juos mylėtų. Mums rodos, kad nėra abejonės tame, kad žmonija negali galutinai pasiekti dvasiško tobulumo, būdama ekonominė vergovė, o taip gi — negali būti nei tobulos draugijinės tvarkos, pakol didesnė dalis draugijos tebegyvena žemais instinktmais. Viens su antru rišasi — jie žengia kartu. Norint tobulinti draugijos dvasinę pusę, negalima užmiršti ir apie fiziškąją.

Mės augščiau nurodėme nekuriuos veikimus dvasiškijos, kuri per ilgus amžius vykdino gyveniman krikščionišką principą. Ką gi atsieks susiv. katalikų mokslėvių ir kaip jis vykdins tuos R-krykščioniškus principus gyveniman, mums vis dar tebėra neaišku. Jeigu jie vadins save tik katalikais ir lankysis bažnyčion, tai visuomenė nieko naujo negali pamatyti nuo jų.

Vakarinėj Europoj, ypač Bavarijoj, Šveicarijoj ir Belgijoj, randasi daug panašių susivienijimų, kuriuos čia vadina: „Studentų Katalikų korporacijomis“. Jie pastatė sau taipgi už devizą: „Deus et patria“, bet tankiausiai permaino jį ant devizo: „Vinum et dulces virgines“.

Gal mūsų Amerikos lietuvių katalikų mokslėvių išduos ir geresnius vaisius, negu europiečiai. Tikėsime ir lankysime.

Nežinomas.

MŪSŲ DIRVONAI.

(Žiūr. N34.)

III.

Praeitą metą po laikraštinių susivaziavimui buvo pakeltas klausimas suorganizuoti lietuvius mokslėvius, bet nevienas galvą palingavo, perskaitęs atsišaukimus tilpusius mūsų laikraščiuose: „atsišaukite tik tie, kurie einate didelius mokslus, bet ne tie, kurie mokinatės amatų arba einate techniškų mokslus“. Na, ir į ką panaši šitokia ironija. Reiškia: atsišaukite tik tie, kurie išmoksitė dailia kalba pašnekėti, prie stalo atsisėdę etiškai pavalyti, na, ir dailiai liežuviu apversti, t. y. tie tik turi organizuotis, kurie išėję „didesnius mokslus“ nemokės su kirviu kuolo nutašyti ir jai-gu pagrįžę tėvynėn sugebės tik tarnauti po krautuves arba politijoje, tokie, žinoma, apie kitokius darbus menkiausio sumanumo neturi. Bet jų (į tuos su pirštu parodyta), kurie einate techniškų mokslus, kurie mokinatės, kaip padaryti mašinas, kaip iškasti ir užtventki upes, kaip mieriuti laukus ir daryti mapas, kaip tiesti per upes tiltus, kaip pataisyti ukės, kaip patastyti sanitariškus ir dailius namus ir taip toliaus *), neatsišaukite, jūs mums esate nereikalingi, jūs tarp mūsų nemokėsite žingsni žengti, jūs liežuvį nemokate dailiai apversti, etikos nepažįstate, vienu žodžiu, grubijonai, būrai, tokie lietuvių tautai nereikalingi nes jie gali pagrįžę Lietuvon viską pataisyti, pakelti pramonę ir duoti šiltas vietas mūsų „dide-liams mokslinėms“. Paskui gali mūsų „mokslinėms“ pereiti noras Amerikon keliauti, amerikonomas ant gatvių su kačerga cementą maišyti. Ir kas tai matė, kad mės einanti „didelius mokslus“ draugautume su technologijos mokiniais!... **)

Oi jūs mūsų gerbemieji studentai, kaip jūs puikiai mokate žiūrėti į Lietuvos ir į lietuvių tautos reikalus!... Kodel jūs taip prastai žiūrite į techniką, kodel jūs atstūmėt nuo savės tuos žmonės, kurie tikrai sugebės pakelti Lietuvą iš jos šiandieninio skurdo ir vargo. Praverkite, gerbiamieji, savo mokintas akis ir pažiūrėkite ar gerai darote? ***).

*) Čia paties autoriaus suklęsta, nesa: tiltų tiesimo planus pagamina inžinieriai, o namų statymo — architektai, žmonės baigusieji universitates bei augstuosius mokslus.

**) Technologijos studentai nei cementą maišys, nei kitą panašų darbą dirbs. Tai autoriaus ultra-pesimistiška mintis nesąmojai išreikšta.

***) Mokslėvių atsišaukime nebuvo pabriežta, jog tan susivienijiman nepriims technologijos studentų. Iškur autorius tautai išsvajoję! — žingeidu būtų žinoti.

Kasgi šiandien išeina iš mūsų mokslėvių? Ugi štai kas: — eina mokslus, eina, mokinasi-mokinasi, išeina ant galo su certifikatais „scientist'ų“ arba gydytojų, kurių pilni miesteliai ir tai da gerai būtų, kad savo profesiją pažintų kaip reikia, bet kur tau... išeina ant daktarų-apgavių, kurie savo mokslą sunaudoja tik ištraukimui paskutinio grašio mūsų tamsaus lietuvių-žmogelio, įsteigia savo „institutus“ ir siuntinėja laiškus visokių tautų žmonėms sakdami, kad jie yra jų tautiečiai ir kad tie žmonės su visokiomis ligomis kreiptųsi prie jų. Kiti išėję „didelius mokslus“ nesugebi nei kiju, kaip reikia, per geležies šmotą suduo-

ti ir tik sutaupę šiek-tiek skatiko perka karčemą tarp savo tautiečių ir savo „prielankia“ kalba, išmokinta mokykloje šaldiežuvimą sunaudoja ištraukimui kuonodaugiausia cento iš savo brolio lietuviu, pratindami savo tautiečius prie girtuokliavimo.

Ot ant ko mės esame gabūs!...

Mės visi iš Lietuvos turime atsivežę tą paprotį eiti didelius bet benaudingus šiuomi tarpu mums mokslus ir vis, tik šaukiame: šviesos, šviesos! Nieko ant to pasakyti negalima, reikia mūsų vyručiams šviestis, nes daugelis yra žemiau gyvuliukų stovinių ir protą menkai teislavintą turi; bet tie, kurie tariasi būti mūsų tautos vadovais, mūsų tautos atgaivintojais, ko jie turi griebtis? Technikos ir da sykį technikos! Kuomet jau yra varoma agitacija, agituojama suorganizuoti lietuvių mokslėvių, neturi būti atstumta mūsų techniškoji mokslėvių, kuri mokinasi po visokias techniškas mokyklas ir institucijas, nes atstūmę nuo savės tų mokslų mokslėvių, atstūmėme Lietuvos ir lietuvių tautos pakėlimą ir konstrukciją.

Štai kas mano galvoje vis sukasi: sezonas nuo sezono vis gir-dime atsišaukimus iš Valparaiso raginančius važiuoti ten mokinties, bet retai tepasakoma, kiek vargo reikia panešti mokiniui, nemokančiam jokio amato, kad ką-nors pramokti. Juk reikia žinoti, kad mokintis tai reikia pinigų; be pinigų neišmoksi. Na, ir ką turi daryti mūsų vargšas-studentas, netekęs pinigų? Ugi turi universitatėje beveik už dyką bulves skusti, aslas šluti ir skalbinius plauti; tokiu būdu sukrapstoma keletą centų, vėl pagaliau mokinasi pilvą susiveržęs, kad valgyt daug neužsinorėjus. O kad tokis mokslėvis būtų nors menkas amatninkas — jis netekęs pinigų, pasiėmęs įrankius eitų dirbti ar į fabriką ar prie namų statymo ir jis vargo nematymo — architektai, žmonės baigusieji universitates bei augstuosius mokslus.

Štai sykį man vienas lietuvis aptiekorius, dargi geras tautos darbininkas išėjęs mokslus Amerikolei pasakė: „vadink lietuvių broleliu, bet lupk iš devinto kailie prisimynes“... Ot kaip mūsų mokslėviai kelia savo tautą ir kaip jiems rūpi Lietuvos pakėlimas...

Taigi viengėniai, griebkimės amatų, griebkimės technikos. Norite ko mokinties, tai rašykite laiškus su klausimais visokių informacijų į mūsų laikračių redakcijas, o atsiras žmonės, kurie suteiks geriausias informacijas, kaip ir kur lietuviui yra prieinamiausia.

Gana jau tų tuščių ginėjų už kaulą, da nenugrauztą, gana vėjo gaudymo, kurie užviešpatavo nuo siaurės lig pietų, nuo rytų lig vakarų lietuvišką horizontą ir švilpja ir naikina mūsų nuvargintą tautą, nežinančią kur link jiniai eina.

Jūs rimtieji tautos vadovai, kurie savo vietas užleidote ligoniams ir menko proto vyrakams, išeikite aikštėn ir pasakykite tautai kurlink ji turi žengti; parodykit jai tikrą kelią, kad mūsų

tauta išėitų iš tos smirdančios soželkos purvyno, į kurią puskalviai stumia ir nardina ir kad žengtų augštyr — gerovės ir kultūros link. St. Miliauskas.

Vietinės Žinios

— 213 SLA. kuopa prašo pranešti visoms vietinėms lietuvių organizacijoms, jog sausio 25 d. 1913 metuose, po No. 101 Grand str., Brooklyn, N. Y. bus jos rengiamas balius. Būsią: trumpa prakalba apie SLA., dainos, deklamacijos, p. Račiūno rodomi judomieji paveikslai ir ant užbaigos šokiai.

— Rugsjūčio 20 d. pasimirė Petras Bačauskas, sirgęs vėžio liga. P. Bačauskas buvo 40 metų amžiaus, paėjo iš Kauno gub. ir pastaruoju laiku gyveno ant No. 4-tos gatvės. Palaidotas ant Šv. Traicės kapinių su bažnytinėmis ceremonijomis. Velionis priklausė į Šv. Juozapo Draugystę.

P. Butkus.
— **Protestuoja.** Daugelis Brooklyn gyventojų išgirdę apie Suvienuytų Valstijų kongreso perleistą billių, pagal kurio nedėdieniais nebebus atidaroma krasa, pradėjo siųsti savo protestus ir neprielankiai apie tai kalba. Ar tie protestai ką bėpagelbės, sunku pasakyti.

— Rugsjūčio 29 d. vakare „Scenos Mylėtojų“ choras, kurį veda p. A. Kvederas, pradėjo mokintis „Pabaigtuves“.

— **Prizadino savo sesutę.** Ponia A. McIsh, gyvenanti ant Ashford gatvės, rugs. 29 d. rytą paliepė savo 2½ metų sūniui pažadinti miegančią seserį Florenciją, 8 metų mergaitę. Vaikištis eidamas pažadinti seserį pasiėmė nuo stalo peilį ir nuėjęs sudavė su juo jai per galvą ir prizadino ją. Mergaitė nuvežta į ligonbūtį.

— **Apie lietuvių vestuves.** „Vieną kartą nuvažiavau į Brooklyną pas savo draugą, bet ant nelaimės neradau draugo namie. Tatai ir paklausiau, kur jisai yra. Atsakė man, jog vestuvės, pas kokį ten savo draugą už brolius. Taip mums besikalbant parėjo ir mano draugas. Taigi radęs mane pas jį atkeliavusį, tuoj ir pasakė man, jog ir mane vesis į vestuves, nors ir jaunavedžiai manęs nekvietė. Na, pasidrasinau save ir einu į minėtas vestuves. Pačios vestuvės man nerūpėjo, tik tai norėjau pamatyti, kokia vestuvėse bus tvarka. Tiesa pasakius nieko tokio blogo vestuvėse nebuvo: nei barnių, nei peštynių. Bet lietuviai — vis lietuviai. Kaip tik prasidėjo užgiros, štai vaikinai ima iš kišenių rublius ir meta į torielką. Tačiau, kai dolerius išbaigė, pradėjo torielkas rankomis daužyti. Atsirado ir išmintingesnių vyrų, kurie nemušė rankomis, bet pasidėję ant grindų perspaudė dailiai su koją. Kaip pasibaigė užgiros, žiūriu, ugi visų rankos kruvinos. O kai kurioms merginoms taip inkirėjo turėjosi persiskirti su savo naujutėlimis šlebėmis. — Ar-gi nemes lietuviai tokių netikusių papročėn? — **Vestuvninkas“.**

— **Daktarė A. Š.** — Jankauskienė, praleidusi savo vakacijų laiką Pennsylvania valstijoje, jau sugrįžo ir vėl pradėjo priiminėti ligonius Brooklyn. Be to, reikia paminėti, jog daktarė jau nuo seniaus darbuojasi dviejose klinikose (kas, serėdą ir pėtnyčią

po pietų): Williamsburgo ligonbūtyj ant kampo Bedford ave ir So. 3rd str., Brooklyn, ji užsiima gydymu moterų ligų, ir New York Infirmary for Women and Children, 321 East 15-th str., New York (kas rytą panedėliais ir subatomis), užsiima chirurgija. Kaip kitose, taip ir šitose klinikose užmokesties nereikalauja, nes priima tik biednuosius ligonius. Tikime, kad dabar prie progos lietuvių galės pasinaudoti, nes abi klinikos yra prie vietinių lietuvių kolonijū.

NEW YORKO ŽINIOS.

¶ **Septynius kaltina žmogžudystėje** — užmušime lošikų vado Rosenthalio. Tai formališkas jau apskundimas ant septynių areštuotojų. Pirmiausia eina policinamas Becker, paskui keturi, kurie šovė; paskui Jack Sullivan ir Shapiro, kuris buvo šoferu automobilio, kuriame žūdikai pabėgo. Istikrųjų žūdikų da dviejų nesungauta: „Gyp the Blood“ ir „Lefty Louie“. Pirmojo tikra pavardė yra Harry Horowitz. Kas ten pranešė, kad jį matė Rochesterj, važiuojant su pačia į Kanadą; kiti matę ant laivo „Tionesta“, persirėdžiusį į moterį ir važiuojant į Duluth.

¶ **Astorų giminė „nežus“.** Kaip žinoma, ant laivo „Titanic“ nuskendo New Yorko milijonierius Jonas Jokubas Astor; išsigelbėjo tik jo pati, kuri buvo nesėčia. Dabar gimė jai sūnus, kuriam davė tėvo vardą. Jaunam Astorukui pripuola \$3,000,000 palikimo.

¶ **Didelė laivų paroda.** Ateinančiame spalio mėnesj 14, 15 ir 16 dienomis ant Hudson upės yra rengiama milžiniška laivų paroda, — tokia, kokios Šv. Valstijū historija dar nematė. Viso parodoje bus apie 80 laivų: dreadnautai, šarvuočiai, skraiduoliai, torpediniai, etc. Publiką įleidinės taipgi ant laivų. Parodos laiku bus čia apie 30,000 matrosų ir 1000 oficerių. Kuria vieną dieną apsilankys ir prez. Taftas.

¶ **Apsauga—insurance.** New Yorko valstijos apsaugos arba insurance prižiūrėtojas W. Emmet išleido 3-čią tomą apyskaitų, kuriose tarp ko kito sako, jogei 1911-ais metais po šią valstiją buvo 60 apsaugos kompanijū su \$75,606,986 kapitalo. Metais anksčiaus tebuvo 54 kompanijos. Matomai apsaugoje yra didelis kapitalistams laukas, kad kompanijos dygsta, kaip grybai po lietaus.

¶ **Lenktynės.** Rugsjūčio 25 d. buvo East New Yorke „Glinz Wheel Club“, taip vadinamos „100 mylių motor cycle“ lenktynės. Lenktynėse dalyvavo įvairių tautų žmonės, o tarp jų ir vienas lietuvis, Jonas Gaigalas iš E. New Yorko. J. Gaigalas laimėjo tose lenktynėse sidabrinį medalį. Puiku! **J. M. D.**

¶ **Ir gi lenktynės.** Tūlame republikonų partijos narių būrelio išvažiavime, kuris buvo Witzel's Grove sode, buvo keistas „beef-steak“ valgymo kontestas. Tan kontestan įsirašė 16 vyrų, bet kiti neilgai tęsėję lenktyniuoti. Kontesto dovaną laimėjo aldermanas Frank J. Datzler, kuris suvalgė devynis svarus jantienos mėsos, 19 pyragaičių ir išgėrė 11 puodukų kavos. Paskui eina šie: Jack Probst suvalgė 7½ svaro mėsos, 11 pyragaičių ir išgėrė 10 puod. kavos; Frank Dostal — suvalgė 5½ sv. mėsos, 12 pyrag. ir išgėrė 10 puod. kavos; Frank Wil-

son — suvalgė 4½ sv. mėsos, 14 pyragaičių ir išgėrė 7 puod. kavos.

¶ **Sako, jog neatidarys.** Krasininko padėjėjas, p. Murphy, sako, jog išskyrus „special-delivery“ siuntinius nedėdieniais kitoki siuntiniai nebūsią dnodami. Jei vyriausias krasos užveizda p. Hitchcock paliepsis, tai bus duodami ir kiti siuntiniai, kaip ir pirmiau.

¶ **Pirmutinė „Bull Moose“ partijos skrajojanti eskadra.** Neseniai „Bull Moose“ bei progresivės partijos nariai sumanė naują agitacijos būdą, sumanė skrajojančią eskadrą. Nesunkus tai būdas: pasiima automobilius, juosna susėda kalbėtojai, pasiima literatūros ir keliauja į žmones. Tokios skrajojančios eskadros skrajosią po visą N. Y. valstiją agituodamos ir literatūrą platinamos. Rugsėjo 5 ir 6, Syracuse būsią progresivės partijos, šios valstijos skyriaus, konvencija.

¶ **Meldžia, kad legislatūrą daleistų numarinti.** Tūla Mrs. Sarah Harris, 33 metų amžiaus moteris, kuri jau treti metai kaip suparalyžuota — negalinti pajudinti nei rankų nei kojų — gu li Audubon sanitarijume, meldžia kad legislatūra pavelytų daktarams ją numarinti. Ji sako, jei sužeistus mirtinai gyvulius žūdo, tai ir ją galį paliuosuoti nuo skausmų ir kančėn. Mrs. Sarah Harris galinti pajudinti tiktai galvos raumenis. Nesą vilties, kad ji kuomet pasveiktų. Tačiau Audubono sanitarijumo superintendentas d-ras Henry W. Loyd tikrinęs, kad ji galėsianti dar gyventi apie 10 ar net ir 20 metų.

SIS—TAS.

Gandrų kelionė. Budapešto mieste (Vengrijoje) užsiimta tyrinėti, kaip toli lekia gandrai prieš žiemą. Tuo tikslu jie keletai ar keliolikai gandrų mauna ant kojų žiedą. Ant to žiedo parašo, iškur gandrai yra, ir jeigu kitoje šalyje gandrai išgaista ar jį užmuša, tai jo žiedą žmonės, kurie supranta dalyką, turi atsiųsti Budapeštan. Siemet sugražinta 10 tokių žiedų. Beveik visi jie buvo iš Pietų Afrikos. Apškaityta, kad vienas gandrai nuo Budapešto perlėkė net 1 tūkst. 205 mylias.

Kningų viršelių gedimas. Delko dabar kningų skūriniai vokai sutreša neišlaikę 40, 30, 20 ar net mažiau metų? Tam yra šios priežastis: 1) dabar nauju būdu yra išdirbamos skūros su visokių rugščių ir dažylų pagalba, kurie ir suėda skūrą; 2) fabrikuose apdaromos kningos prasciau padaromos negu seniau būdavo apdaromos rankomis paprastai kningataisiai; 3) dabar labai nepatogiai yra kningos užlaikomos bibliotekose ir krautuvėse: perdaug šiltai laikoma, gazo šviesa kningas ēda, o didelė šviesa džioviną ir trupina. Seniaus šitų sąlygų nebuvo. Todėl naujoji civilizacija kningų viršams labai pakenkė, nors kningą pačią civilizaciją pagamino!

Kaip greitai didinasi gyventojai. Kasmet Rusijoje ant kiekvieno tūkstančio gyventojų gimsta 48 žmonės, Vokietijoje — 36, Italijoje — 38, Anglijoje — 31, Francijoje — 23. Išvieno tūkstančio gyv. miršta: Anglijoje — 19 žm., Francijoje — 22, Vokietijoje — 25, Rusijoje — 34. Tad kasmetas priauga žmonių: Rusijoje 14 žm., Anglijoje — 12, Vokietijoje — 12, Italijoje — 11, o Francijoje led vienas žmogus.

Tukstančiai žmonių sava valia paliudijo, kad Severos vaistai jiems pagelbėjo!

Dievuliau! Strenas!

Kiek tai žmonių kenčia skausmą strėnose ar šone? Ar daug žmonių žino, kas jiems gali pagelbėti tokiose atsitikimose? Kaip numalšins skausmą? Greičiausiai ir tikriausiai palengvėja patepus

Severos Gothardiszku Aliejumi

(SEVERA'S GOTHARD OIL)

Jis numalšina skausmą. Turėk jį visuomet po ranka. Igi jo jis sau pavydėjimo vertą vardą. Yra patiriamas vien dėl jo ypatybių. Kaina 50 centų.

SEVEROS MOSTIS NUO KATARO

(SEVERA'S CATARRH BALM)

yra tikrai vaistu iš visų išrastųjų vidiniam nosinių slogų gydymui. Jis veikia tiesiog į gleivinę plėvę, išsklojančią nosies vidų ir kitus alsavinius takus.

Švelnina uždegimą, sukietėjusias plėves pastato į normalią padėjimą. Kaina 25c.

Didesne Dalis Ligu

kuriomis mes susergame, paeina nuo užkietėjimo ir kepenų neveikimo, kurios atitaisius ir nuo jų paeiną ligos pranyks.

Severos Pigulkos nuo Kepenu

(SEVERA'S LIVER PILLS)

Savo pasekmėmis vertos patikėjimo. Josios grąžina žarnoms ir kepenims prigimtą jų veiklumą. Kaina 25 centai.

Pardavinėjama visur, visose aptiekose. Jei tau duotų kitokius vaistus ažuot Severos, nelmk jų. Rašyk mums. Gydytojo patarimui adresuok.

W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA

Japonų švarumas. Vienas francūzų daktaras, gyvenęs ilgą laiką Japonijoje, pasakoja, kad japonai labai mėgsta švarumą; jie kasdien būtinai turi maudyties pirtyje. Net per karą rusų su japonais maudydavosi oficeriai vanose. Kiekvienas kareivis visuomet su savim nešiodavosi miltelių ir šepetuką dantis valyti. Japonai po kelis kartus valydavo savo dantis per dieną.

Iš žolynų statistikos. Dabartiniu laiku Europoje yra vaisoma 4200 rūšių žydinčių žolynų, iš kurių tiktai 420 rūšių kvėpi. Užvis daugiau baltažiedžių žolynų (1194 rūšis); iš jų tik 187 turi aromata-kvapsnį; geltonų žolynų 951 rūšis (kvėpjančių 77); raudonų 823 rūšis (kvėpjančių 84); mėlyvų 594 rūšis (kvėpjančių 31); lelijavų-fiolinių 308 rūšis (kvėpjančių 13). Iš likusių įvairios spalvos žolynų tik 28 rūšis yra kvėpjančių.

Jau išėjo Labai pageidaujama, naujusis knyga, mokslas apie sveikatą „**DAKTARAS**“.

ŠITA KNYGA parašyta naujusio mokslo ir išradimo geriausio būdo gydyme, pripildyta tokiu puikiu medega, kad kitose iki šiol išėjusiose lietuviškose knygose to negalima rasti, kas yra patilpę knygoj „Daktaras“.

ŠITA KNYGA „DAKTARAS“ aprašo visokių ligų vėrdus, kaip jėv prasideda, kaip apsirėiskia, kaip išrodo ir kaip greitiau, geriau ir lengviau išsigydyti.

TA KNYGA labai plačiai aprašo apie vyrų paslaptynes bei ligas ir taip pat apie moteris telpa daug.

ŠITŲ KNYGOJE „DAKTARAS“ dirėliai aprašo atidengiant daug paslaptysčių, apie geriausius smagumus ženybino gyvenimo ir taip pat kaip ir kada geriausiai apsvesti ir kaip būti laimingu.

TOJ KNYGOJE „DAKTARAS“ gražiai pamokina kaip jaunus vyrus taip ir moteris, kas būtina kiekvienam reikalinga žinoti, visiems kaip seniams taip ir jauniems, žemotiems ir nevedusiems.

KIEKVIENAS SKYRIUS šitos knygos yra labai žingeldus, o nemokantiems skaityti, tai mokantis kuris neturi dar šios knygos, su didėlia uktvata perskaitys tiems garsiai, kad galės daug visko prisiklausyti. Ta knyga kiekvienam yra labai naudinga ir reikalinga turėti, kuris tik nori būti sveikas ir laimingai gyventi.

KNYGA „DAKTARAS“ yra paveikslais iliustruota, parodo ir giliausias kuno dalis, atidengiant paslaptynes. Ji reikalinga kaip sveikiems taip ir sergantiems. Tik perskačius tą knygą atrasite viską, ko čion negalima parašyti ir dažinosi visą teisybę.

APART KITŲ SKYRIŲ sergantiems rodiama skaityti apie nervų, kraujo, inkstų, romatizmo, odos, vidurių, nusilpnėjimo, bronchitū ir limpančias ligas: taip pat apie moterų nesveikumo ir kitas visokias ligas ir t. t.

JEI SERGI, tai pirmian ne kaip manai vartoti kokias nors liekarstas ar kreiptis prie gydytojo, reikia būtina perskaityti „DAKTARAS“.

ŠITŲ KNYGOJE „DAKTARAS“ netik pamokina kur ir kaip išsigydyti, kaip būti sveiku, bet ir kaip nuo visokių ligų apsisergėti.

NORS TA KNYGA LABAI BRANGINTINA, bet kad prašant lietuviams jį išleido Philadelphia M. Klinik, delai labo visomenės, tad kiekvienas jį apturės, kuris tik prisiga kelias stampas už prisiantimo kaštus. Apturėsi tuojaus, tik visada reikia rašyti adresu: taip:

The Philadelphia Medical Clinic
 1117 Walnut St., Philadelphia, Pa.
VYRAI IR MOTERYS, kurie nesveiki ir nori būti sveiki—išgydyti, tad kaip šodien taip ir rėstū (lietuviškai) gali atsišaukti į šią šėgą Kliniką. Ateinančius priimama šiomis valandomis per Klinikos Daktarą.
 Kasdien nuo 10 iki 4 po piet. Nedėlej nuo 10 iki 2. Užraš. ir Petn. vak. nuo 6 iki 8 val.

Telephonas 2320 Greenpoint.

Lutkauskas ir Garšva

Graboriai ir Laidotuviu Direktoriai.

Laidojame Numirelius ant visokių Kapinių.

PARSAMDOME KARIETAS
veselioms, krikštynoms ir šiaip pasivažinėjimams. Atsišaukt ypatiskai ar per telephoną.
Ofisas atdaras diena ir naktį.
227 Bedford Ave. (V. Daunoro name) Brooklyn, N. Y.

Kaip pasiilkti Amerikos piliečiu.

Knygtė Lietuviškoji ir Angliškoji kalbose. Turinys: Istatymai apie pilietystę, klausimai ir atsakimai kaip išsiimti popierias, Suvienytų Valstijų konstitucija, nepilnumo deklaracija ir konfederacijos straipsniai. Amerikos Lietuvių Ukesų Klubas, matydamas reikala, išleido virš minėta knygtė kurios čienia yra 25c. Užsisakydami knygtę pinigų siųskite per Money Orderį arba krasos ženklieliais, ant šito adreso:
LITHUANIAN AM. CITIZENS CLUB
372 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

Dr. O'Malley išaiškina priežastį pasekmingo gydymo.

Išsiveržimas.

Verkosele arba netikrasis išsiveržimas, puškai ir visokios odos ligos. Be jokios operacijos, skaudėjimo ar apleidimo savo kasdieninio darbo.

1. DĖL TO—Kad jo neskaudinant metodą yra naudojama per jį suviršum 25 metų, o josios naudingumas likos prisilavintas per tarp vadinamus Rupertos "Specialistus", kurie įgiję ir naudoja.

2. DĖL TO—Kad suviršum į 12.000 išgydė ligoniu, o nekurie pribuvo iš tolimų šalių gydytis, o kuris tik vienas pasėkmingai gydo.

3. DĖL TO—Jog kožna savo žodį gali piniškai ir profesionališkai užtikrinti, kur duoda ligoniui, o budamas tarp jų 25 metus yra gana palidudnančiu.

G. A. Fritzing (policmanas) iš Wilkes-Barre, Pa., išgydytas nuo sunkaus išsiveržimo, 5 metai nenešioja jokiu diržu.

Thom. R. Williams, angliakasyš iš Hyde Park, Pa., išgydytas nuo išsiveržimo, 5 metai kaip dirža nenešioja.

Su tokiais palidudjimais dėlko turėtum da vilkinti ir neateiti ant rodos pas Dr. O'Malley, kuris tave PERŽIURĖS UŽ DYKĄ ir pasakys kas tau kenkia, ir geriausia rodą kaip gali pasveikti. Geriau pasinaudok iš 25-metinės praktikos ir nebusi pavojuje.

Pasikalbėjimas-ypatiskai ar per pačta.
Atsiusk adresą ir markę už 2c, tai prisiusim knygtę su paveikslėliais apie išsiveržimą užpėdytam kupertė.

Dr. Alex. O'Malley
158 Washington St. Wilkes-Barre, Pa.
Kur lietuviškai ir lenkiškai susikalbama ir susirašoma.

BIRUTE

LIETUVIŲ TAUTOS VEIDRODIS.

Savaitinis laikraštis skiriamas visiems lietuviams.

"BIRUTĖ" išėina kas pėtnyčia Tilžeje (Mažojoje arba Prūsų Lietuvoje).

"BIRUTĖ" yra vienatinis prūsų lietuvių laikraštis, kuris visu pasišventimu darbuojasi atgaivinti savo brolius tautiškai.

"BIRUTĖ" spausdinama lietuviškomis raidėmis ir išėina grynoji lietuvių kalboje.

"BIRUTĖ" jau eina trečius metus ir supažindina savo skaitytojus ypačiai su reikalais prūsų lietuvių, šale to praneša apie lietuvių tautišką ir kultūrišką kilimą Didž. Lietuvoje, Amerikoje ir Anglijoje.

"BIRUTĖ" nori būti „apžvalga“ visoms apžvalgoms, ant kiek jai pasiseks tą įvykinti, prigulės nuo savo tautiečių.

"BIRUTĖ" teikainuoja visose Suvienyotose Amerikos Valstijose visiems metams tiktai \$1.50.

Priederme kiekvieno lietuviu yra išsirašyti „Birutė“, tuomi patermia reikalus prūsų lietuvių ir kartu visos lietuviškos tautos.

"BIRUTĖ" galima užsisakyti per p. J. J. Paukštis, 120-124 Grand str., Brooklyn, N. Y., kuris yra „Birutės“ atstovu visos Amerikos.

Konkursinis

Geografijos Vadovėlis

Kaina 75c.
Apdaryta \$1.00.
J. J. Paukštis & Co.
120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

GERIAUSIA UŽEIGA LIETUVIAMS — pas —

Jona Kulboka

SKANUS ALUS, GARDI ARIELKA, VISOKI VYNAL, KVEPIANTI CIGARAI.

74 Grand st., Brooklyn, N. Y. (kampus Wythe ave.)

VISŲ ATIDŽIAI!

Pas mus galima gauti visus Vidūno raštus.

Mūsų uždavynys	90
Slaptinga žmogaus didybė	30
Mirtis ir kas toliaus	25
Gimdymo slėpiniai	40
Žmonijos kelias	20
Visatos saranga	20
Likimo kilmė	40
Apšvietimas	30
Kur protas? (vieno veiksmo komedija)	25

Piktoji gudrybė (vieno veiksmo komedija)	20
Jonuks mergų bijas (dviejų veiksmų komedija)	20
Tėviškė (vienveiksmis dramatiškas veikalas)	20
Lietuvos varpeliai (muzikos veikalas)	45
Kurie norite gauti augščiau paminėtas kningas, malonėkite kreiptis šiuomi adresu:	
J. J. PAUKŠTIS,	
120 Grand St.,	
Brooklyn, N. Y.	

Rusiškas progresyviškas laikraštis

"Russkoe Slovo"

Leidžiamas du kartu per savaitę, redaguojamas J. K. Okuncovo.

Kaina metams \$2.00.
Užrubežiuose, Kanadoje ir New York \$3.00.

Prie regakcijos randasi visokių knygų knygynas ir atliekami visi spaudos darbai.

Antraštas:
Russkoe Slovo
108 E. 12th St. New York, N. Y.

Pigiausios kainos — Didžiausia apsauga \$100.000.00

Skaitykite atydziai!

Nesiduokite apgautinėt triuksmingiems ir melagingiems Agentų apgarsinimams. Jeigu kuris sako jogei kame nors Jus užtikrina, paklauskite apgaviko, kuomi užtikrina ir kur jo gvarancija? Atsakomasis Agentas ir bankierius sudeja gvarancija į Valstijos kasą. Pirm negu pavesite savo pinigų taupinimui arba pasiuntimui Tėvynėn, pasiteiraukite kaip ir kuomi užtikrina Jūsų sunkiai uždirbta skatiką. Sudejan Valstijos kason Šimtą tukstančių dolerių kaip užtikrinimą Jums. Įsitėminkite, jogei netikrojo bankieriaus reik lentkis. Jūsų patarnavimams yra senas datyrusis Agentas, kuris: Siunčia 50 rub. už \$26.15, 100 rub. už \$51.90, 500 rub. už \$259.40, 1000 rub. už \$518.00. Parduoda laivakertes į Eurodą ir į Ameriką. Padaro kontraktus ir įgaliojimus (daviernastis) visą tą atlieka pigiai atsakančiai ir greitai. Reikalaukite pinigų kurso ir laivakortų kainų. Atsakinėju greitai, o patarimai dykai.

HENRY J. SCHNITZER
141 Washington st. NEW YORK.

Pigiausios kainos — Didžiausia apsauga \$100.000.00

SVEIKATA BRANGIAUSIS ŽMOGAUS TURTAS!

Gyvenimo džiangsmas ir linksmybės, laimė ir turtas žmogaus sveikatoje!

Jau nuo keliolikos metų Brooklyne-New York gyvuoja Vienatinė ir Didžiausia LIETUVIŠKA APTIEKA

PROVIZORIAUS VINCO J. DAUNOROS

kurios tikslu yra apsaugoti savo vntačius nuo visokių apgavikų išnaudojimo ir gydyti juos tikrai geromis ir pasekmingomis gyduolėmis nuo visokių ligų ir kuno silpnųjų.

LIETUVIŠKA APTIEKA savo ilgų metų pritarimu išrado daugybę speciališkų gyduolių, sutaisytu iš šviežiausių ir geriausių gydančių medikamentų ir labai pasekmingai gydančių įvairias ligas. Tarpe kitų aptiekos, sandelyje sukrautos ir gaunamos sekancios gyduolės:

Kraujo Valytojas	\$1.00	Nuo galvos skaudėjimo	10c. ir 25c.
Gyvasies Balsamas	75c.	Nuo kojų nuospaudų	10c. ir 25c.
Nervų Stiprintojas	50c. ir 1.00	Nuo dantų gėlimo	10c.
Vaisias del Vidurių	50c. ir 1.00	Nuo persalimo	25c.
Kraujo Stiprintojas	50c.	Plaukų stiprintojas	25c. ir 50c.
Nuo kosulio	25c. ir 50c.	Linimentas arba Expelleris	25c.
Nuo gerklės skaudėjimo	25c. 50c.	Nuo plaukų žilimo	50c.
Skalvinės proskos	10c. ir 1.00	Nuo Reumatizmo	50c. ir 1.00
Pigulkes del Kepenų	25c.	Nuo lytiškų ligų	50c. ir 1.00
Blakių naikintojas	10c.	Nuo dusulio	50c.
Del isvaymo soliterio	3.00	Nuo kirmėlių	25c.
Anatarinas plovimui	25c.	Antiseptiska moutis	25c.
Nuo kojų prakaitavimo	25c.	Nuo viduriavimo	25c.
Gydanti moutis	50c.	Historia del vaiku	10c. ir 25c.
Antiseptiskas muilas	25c.	Proskos del dantų	25c.
Gumbo lasai	50c. ir 1.00	Karpių naikintojas	10c.

Specijališka Tikrai Lietuviška Trejanka Arba Trejos Devynieros 25c.

Taippat iš Lietuvos pargabentos visokios lietuviškos gydančios žolės, šaknis ir t. t., kokios tik yra žinomos ir žmonių vartojamos.

Reikalaukite prisiuntimo katalogo su mūsų gyduolių aprašymais Kreipiantiesiems per laiškus arba asmeniškai duodame tikrai sąžiniškus ir teisingus patarimus kiekvienoje ligoje. Jaigu jums brangi yra jūsų sveikata, tai tuojaus reikalaukite gyduolių, rašydami arba atsilankydami į *Lietuvišką Aptieką*.

VINCAS J. DAUNORA, Aptiekorius,
229 Bedford Avenue Kampas North 4-tos gatvės Brooklyn, N. Y.

GERA PROGA!

Gramatika angliškos kalbos mokytiš be mokytojo (apdaryta) \$1.00

Valkų Draugas arba kaip mokytiš skaityti ir rašyti be mokytojo 15c

Naujas Budas mokytiš rašyti be mokytojo 10c

Aritmetika mokinimuisi rokundų, su paveikslais (apdaryta) 35c

Viso \$1.60

Kas atsiųs iškirps šitą apgarsinimą iš "Vienybės Lietuvninkų" ir \$1.00 per money orderį, tai gaus visas 4 knygas 60c. pigiau.

P. Mikolainis
Box 62 New York City

PIRMAS LIETUVIŠKAS Fotografistas ir Maliorius

Geras darbas. Vidutiniška čienia.

G. BENSON,
328 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

Autanas Stašauckas.

Labai puikioje vietoje salūnas, užlaikau skaniausius gerimus ir kvepiančius cigarus. Lietuviai, nepamirškite atsilankyti pas savo vntautį.

No. 2 Cor. Nesbitt ir B. EAST PLYMOUTH, PA.

MOKSLAINĖ DEL MOVING PICTURES OPERATORIU.

Atsidarys nuo Spalio (October) 1-mos dienos, kas diena ir vakarą.

Dieninės klasos nuo 2 iki 4 po pietų.

Vakarinės klasos nuo 8 iki 10 vak.

Bus mokinama apie judančių paveikslų rodyimą ir elektrą, angliškai ir lietuviškai.

Norintiems plačiau dašiznoti, reikia šaukties adresu:

A. T. RAČIUNAS
630 HALSEY ST. BROOKLYN, N. Y.

P. S. Užsirašykite iš anksto, ba per daug neimsiu.

KAS ČIA DO BIESAS? NAGI „TARKA“!

SATYROS IR JUOKŲ LAIKRAŠTIS

Kas prisius mums dolerine Tas gaus tarką poperišką. Jukū bus per visą metą, Juokai eina į sveikata. Prisiuntusieji už 10c. markučiu, gausite vieną numerį dovanai. Adresuokit: P. Narvydas, 120 Grand str., Brooklyn, N. Y.

Telephone 2427 Greenpoint

VIENTAINĖ IR SENIAUSIA LIETUVIŠKA

AGENTURA

Parduodam Šifkortes ir siuncziam pinigus.

Jau nuo 1886 metų, kaip parduodam ŠIFKORTES keliaujantiems į Lietuvą arba norintiems parsikviesti iš Lietuvos savo gimines ar pažinstamus į Ameriką, visados parduodam Šifkortes kuoteisingiausia į kur tik nori, ant greičiausių ir geriausių LAIVŲ už prieinamą prekę. Kurie pas mus pirkto Šifkortes, kelionėje neturėjo nė jokio klapato; per tai, kad mes visados suteikiame keleiviams geriausius patarimus, kaip turi keleivis apsisaugot nuo apgavysčių. Priegtam padarome reikalingas popieras pas konsulį dėl perėjimo per rubežį.

Taigi reikalaujant ŠIFKORČIŲ — malonėkit kreiptis prie mūsų, o busit kuogeriausia aprupinti visame.

Offiso valandos:
šioikiems dienoms nuo 8 ryto iki 9 val. vakare.
Šventoms dienoms nuo 9 ryto iki 3 val. po piet.

120-124 Grand Street, Brooklyn, N. Y. (Antros durys nuo Berry Street)

PINIGUS SIUNCZIAM IR ISZMAINOM.

Siunciname pinigus i visas svieto dalis saugiai, greitai ir pagal pinigų kursą.

Teipgi išmainom ant ruskų ir vokiskų.

Parduodam Tikietus ant geležinkelį ir pietines ir vakarines valstijas.

Persinačiam potografijas į Lietuvą ir užregistruojam laiškus.

Padarom aktus rejentainus dėlėli žemės ir kitokių priklausantių savasčių. Tą viską darom su Konsulio palidudjimu.

Užsilimame provomis Europiškomis ir Amerikoniškoms išskolektavojime mokesčių.

Darom daviernastis, išliekom dales Lietuvoje ir atimam į Ameriką.

"VIENYBĖ LIETUVNINKŲ"

Seniausias Lietuviu Laikraštis Amerikoje. Įkurtas 1886 mete.

Išėina kas Sereda. Užsirašant „Vienybę Lietuvninkų“ Amerikoje prekinoja metams \$2.00, pusei metų \$1.00. Užrubežiuose prekinoja metams \$3.00, pusei metų \$1.50.

Teipogi spausdinam visokias knygas, konstitucijas, bilas, plakatus ir tikietns balians, popieras laiškamis rašyt ir kitokius spaudos dalykus. darbą atliekam greitai ir pigiai.

DIDŽIAUSIA KRAUTUVE VISOKIU KNYGU.

Čia visokias knygas galima gant, kokios tik yra išėję iš po spaudos, kaip svietiskas teip ir maldų knygas. Žodynų, gramatikų, rankvedžių, Biblijų ir t. t.

J. J. Paukštis ir K. Brazys,
120-124 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

DIDELIS LIETUOS ŽEMLAPIS.

Su etnografijos sienomis. Atspausdintas ant dailaus, si-
daus popieriaus, keliose spalvose. Tikras pagražinimas sienos
kiekvieno lietuvių stubelės. Pirmutinė dar tokio didumo ma-
pa lietuvių kalboje.

Parsiduoda musu knygyne, tik po 50 centu.

Pasiskubinkite kiekvinas igyti tą ŽEMLAPĮ ir pamatyti
surašytas visas LIETUVOS vietas. Turime nedidelį skaitlių
exempliorių. Šiuo adresu:

J. J. PAUKŠTIS & CO.

120-124 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

Telephone 1331

Nik. P. Zelwis

Lietuviškas graborius.
Išbalsamuotojas ir laidotuvių Direk-
torius. Karietos laidotuviams, veseli-
oms ir krikščionims.

Ofisas ir gyvenimas:
**1034 Bank Street,
Waterbury, Conn.**
Lietuviai, kreipkitės reikale.

Telephone 854 W. Williamsburgh.

Williamsburgh BATHS.

F. TEITELBAUM, savininkas.

Rusiškos ir Turkiškos PIRTYS

**274 South First Street,
(tarpe Havemeyer street ir Marcy Ave)
BROOKLYN, N. Y.**

Perėjo ir naujas rankas ir viskas gerai
prižiurima. Užsikite ir persitirkinkite.
Moterims kiekvieną šutarninką.

Teisingiausia Lietuvizka Agentura

PARDUODU LAIVAKORTES
ant geriausių ir greičiausių Lai-
vų, kelivai visados bus užga-
nėdintais.

SIUNČIU PINIGUS
į visas dalis svieto kuo greičiau-
siai ir pagal pinigų kursą. (Sto-
viu po kauceja \$30,000.)
Teipgi Pinigus priimu kurie
nori pasidėti dėl apsaugojimo ir
ant kiekvieno pareikalavimo juos
sugrąžinu.

PIRMOS KLASOS HOTELIS,
Skaniausi ir sveikiausi visoki gė-
rimai, per tai visados svečių pil-
na, kiekvieną draugiškai ir maloni-
ai visados pavaišina.

P. J. CHMIELIAUSKAS,
177 E. Main St. PLYMOUTH, PA.
(Bell Phone 8-R)

Telephone 2762 Greenpoint.

Daktaras Brandšteinas

Turėjęs praktiką Europoje 18 metų, dabar Brooklyne, N. Y., atidarė ofisą.

103 So. 2-nd Str., kamps Berry Str.

Gydo naujausiu būdu ligas vyrų, moterų ir kūdikių. Specialistas prie ligų
chroniškių (išsėnėjusių).

Valandos priėmimo ligonių: Iš ryto nuo 9 iki 10; vakare nuo 6 iki 10.

BENNETT TYPEWRITER. Kaina \$18.00

Bennett Typewriter yra tai naujausio išradimo drukuojama mašina ir dru-
kuoja teip greitai ir puikiai, kaip ir brangiausios mašinos. Ji yra su uni-
versališkais, raktais, teip kaip mašinos už \$100.00, arba ir brangesnės.
Ant tos mašinos galima drukuoti 80 žodžių į minutę. Padaryta iš labai tvir-
to plieno. Tik ši viena drukuojama mašinėlė atramentuojasi nuo kaspino.

Diduma mašinos 2x5x10 colių. Galima vartoti popierą 8 ir pusės colių
platumo. Turi 84 litaras ir ženklus. Volelis su literomis mainosi ir tokiu
būdu ant jos galima drukuoti visokeriopose kalbose. Susideda iš 180 at-
skirų dalių, sveria 3 ir pusę svaro. Sudėta į labai puikią skrynelę ir ją
galima nešiotis rankoje, arba kišeniuje. Ji yra netikėtai naudinga, bet ir
reikalinga kiekvienai ypatai, o už tokią prekę, tai kaip dykai.

J. J. Paukštis & Co.,

120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

THE AMERICAN Prekė \$7.00 Labai puiki mašina drukuojimui laišku.

Šita mašina puikiai dru-
kuoja, labai aiškūs drukas
ir drūčiai padaryta, visa
jos sistema gražiai sutaisy-
ta. Ji parsiduoda po \$10
dol., bet dabar ant trumpo
laiko atpiginta tik už 7 dol.
Skrynelė 2 dol. Kam reika-
linga tank ai kišiotis, tai
geriausia pirkti mašiną su
skrynelė, kurią pasiėmęs į
ranką kaip dėmonelelį, gali
neštis kur nori.

Pati skrynelė \$2.00
O mašina \$7.00

J. J. PAUKŠTIS & CO.

120-124 Grand Str. Brooklyn, N. Y.

Dr. IGNOTAS STANKUS, M. D.

Dr. Stankus lochos namas,
vertės \$75,000, kuris randasi
ant geriausios gatvės Philadel-
phijoje.

Vienatinis tikras Lietuvių daktaras Philadelphiaje,
įrengė savo lochą medicaliską kiltiną ir naminį ligonbutį savo
lochname namu. Gydo visokias ligas: vyrų, moterų ir vaikų. Kurios ligos ne-
galima išgydyti su lekarstomis—daro visokias operacijas. Turi šim-
tais padėkavonių už išgydymą, kelias ir čion taipina:

Sirdingai dėkavoju gerbiamam daktarui Ignotui Stankui už išgydymą.
Per septynius metus sirgau, turėjau širdies, galvos ir vidurių skandėjimą.
Taipgi kentėjau didžiulius skausmus prieš atmainą orą. Kuomet atšaukčiau
prie savo tautiečio daktaro ir jis per prisuntimą gyduolių mane išgydė. Iš-
tariu tukstančius kartų sirdingą ačiū. JURGIS MYKLASEVIČIA, P.O. Box
508, Foxcroft, Maine.

MOTĖJUS MIKALAJUNAS sako taip:— Nors da aš visiškai neišgyjau,
bet su džiaugsmu stūčiu sirdingai padėkavone didžiam gydytojui Ignotui Stan-
kui. Visos gyduolės, kurias man prisuntė iš Philadelphiaje ir Anglijoje, yra la-
bai nadingos. Turėjau aš užsėnėjusią akių ligą, kaip tai: akių akandėjimą,
niežėjimą, bijojimą šviesos, sulipimą blakstėnų iš anksto ryto ir tt. Taipgi tu-
rėjau ir odos ligą, niežėjimą ir išbėrimą. Jau dabar visiškai baigiu išgyti ir
turiu nodęją, kad nuo pirmo prisuntimo gyduolių lksiu sveikas. Anglijos
daktarai negalėjo mane išgydyti. Todėl visiems ligoniams patarinu kreiptis
prie daktaro Stankaus. Mano adresas: 73 Broad st., Edinburgh, Scotland.

As JONAS URBATIS, P. O. Box 122, St. Clair, Pa., dėkavoju savo tautiečiui daktarui Ign-
otui Stankui už išgydymą mane. Dirbamas mašinos būvau labai blogai apatęs, net
vietinį daktarą atsisakė mane išgydyti. Kuomet nuvažiavau pas Dr. Stankų, jis priėmė mane
savo namini ligonbutį ir rūpestingai storojos diena ir naktį, idant mane išgelbėti iš tos ligos.
Per tą sąlybą mokėjo ir didelės storos mano tautiečio daktaro, mane likaruo nuraminu, nuo
pirmos dienos pajutau, kad jau gynu, o per 7 dienas lksiu visiškai išgydytas ir sugrįžau sveiku
į savo namus.

Furlan, Pa., P. O. Box 167, Guodotinas daktar. Ignotus Stankus, duodu jums žinoti,
kad nuo įsų gyduolių įsų sveikiau, bet da visiškai neišgyjau, dėlto prašau prisigauti dau-
giaus gyduolių, kad galėčiau greičiau pasveikti. Jau dabar įpinu, kad mano kojos yra val-
nesės ir užmirštos gijos pradeda atgyti. KAZIMERAS JANISKAUSKAS.

Tos padėkavonės yra patalpinos su pavėjimtu pečių pacientų.
Visi sergantys šaukštes prie daktaro Stankaus ypatingai arba per laiškus, be skirtumo, kaip
toli gyventumėt, o apturėt sirdingą ačiū ir pagalbą.

Daktariską roda duodu dykai ypatingai ir per laiškus.

Dr. IGNATIUS STANKUS, M. D.

1210 So. Broad St., Philadelphia, Pa.

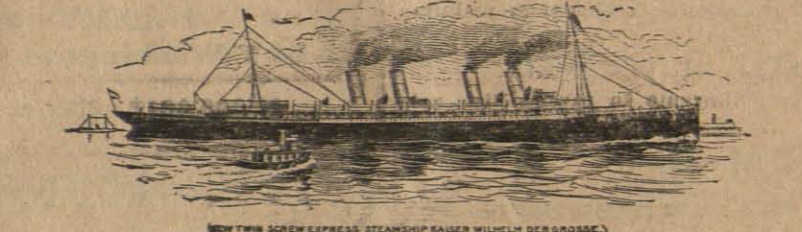
Ofiso valandos: Iš ryto nuo 9 iki 11 po pietų ir nuo 7 iki 9 vakare. Šventadieniais nuo 1 iki 4 v.

Tos padėkavonės yra iširtos ir teisingos.

Bischoff's Banking House

287 Broadway Kampas Reade Gatvės

New York N. Y. Telefonas: Worth 2822

Kas reikalauja teisingo pataravimo ir nori kad jo reikalai būtų greitai atlikti, tegu atsisaukia

Seniausį Bankinį Namą. Uždėtą 1848 m.

\$100,000 (šimtas inkstančių dolerių) yra mūsų kauceja sudėta į rėdiska kasa.

Pintuzs siunčiame į Krajų kuo greičiausiai. Pinigus visų kraščių išsainome pagal kursą. Pini-
gus priimate ant procento ir išduodate ant pareikalavimo. Siųkortes parduodame ant geriau-
siai geriausių visų Lietuvių ir 18 Kraujus už pigiausią kainą. Pasportas dėl klijančių į Krajų
parupiname. Daviernastis padarome pigiai ir visas kitas reikalavimus popierius su paludijimu
Konsulio. Atliekajimū dalių atliekame kuoteisingiausiai.

Atidaryta: kas dieną iki 6 vakare.
Nedėlioje nuo 10 iki 12 val. ryte.

Subatoje iki 8 val. vakare.

Tel. 651 Greenpoint.

Daktaras Jonas Misevičia

VIENATINIS TIKRAS VYRIŠKAS DAKTARAS LIETUVIS BROOKLYNE.

Gydo Visokias Ligas; taipgi dar pabaigęs kursą Didžiausiam Palaginiam
Hospital (N. Y. Lying-in Hospital).

272 Berry Street, Brooklyn, N. Y.

Prie So. 2-nd Street.

Rusizkai Amerikoniszka Linija.

Vienatinė be persidėmo Linija tarpe
Amerikos ir Rusijos.

S. d. į Rotterdamą 11 dienų į Liepoją Išplaukimas iš New Yorko.

III klasa \$33 III klasa \$35 Birma Sep. 7 Kursk Oct. 5

II „ 48 „ II „ 50 Russia Sept. 21

I „ 65 „ I „ 75

Dėl smulkesnių žinių kreipkitės in mūsų agentus ir centraliską kontorą

A. E. JOHNSON & CO. General Passenger Agents.

27 BROADWAY. NEW YORK CITY, N. Y.

VISIEMS DEL

GEROVES!

Mūsų viengėčiai skaito
visokius raštus, kaip men-
kesnių, taip ir geresnių ra-
šytojų, bet tankiai atsitaik-
ko, kad randasi suvisai ne-
suprantami žodžiai, kurių
be tam tikro vadovėlio joki-
u būdu negalima suprasti.
Todėl mes kiekvienam pata-
riame nusipirkti Svetimų ir
nesuprantamų žodžių žodyn-
nėlį, kuris skaitytojui gali
labai daug pagelbėti, susiti-
kus nesuprantamus žodžius.
Kaina tik 35 cent. Galima
gaut pas:

J. J. PAUKŠTIS Co.

120 Grand s. Brooklyn N.Y.

W. SLOMINSKA

Mano Dirbtuve Apdovanota Dviem Medaliais

ant Kosciuskos Parodos už rupe-
stingą ir artistiską išdirbimą

**KARUNŲ, ŠARPU,
KUKARDŲ, ROZETŲ,
BERLŲ, MARŠALKINIŲ
LAZDŲ IR TEIP TOLIAUS.**

Turiu už garbę apreikšti guodo-
tiniams Kunigams ir guodotinoms
Draugystėms, kad aš dirbu visus
angščiau paminėtus daigtus PI-
GIAUSIAI, TEISINGIAIS IR
GERIAUSIAI, nes per daugelį
metų užsiimdama išdirbiniais įgi-
jau geriausia praktika ir dėl to
galiu viską padirbt pigiau ir ge-
riau negu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SLOMINSKA, 1025 Milwaukee Av., Chicago, Ill.

Nepamirškite

Tautiško Namų!

Erta, daili salė mitingams, ve-
selijoms, teatrams ir baliams.

Gardi degtinė, šviežias alus,
kvėpią cigarai, skanūs užkan-
džiai ir nakvinė.

TAI LIETUVIŲ UŽEIGA.

A. RAZUTIS

101-108 Grand st., Brooklyn, N. Y.

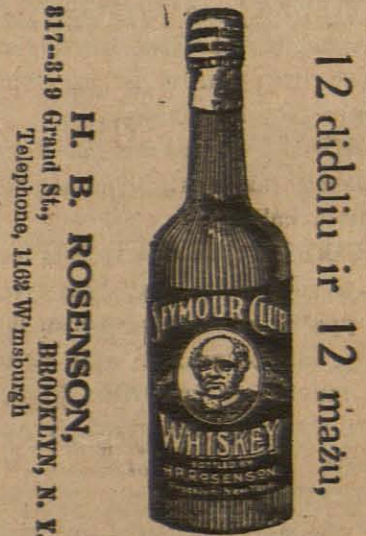
Telephone 1470 Greenpoint.

Jonas S. Lopatto

Attorney and Counselor-at-Law (Liet-
uvys advokatas pabaigęs Pennsylvania-
rijos Universitetą), užsiima vartymu
provy visuose teismuose.

Ofisas rmuose 47-48-49 Bennet
Building, kampo Public Square ir
North Main Street, WILKES-BARRE,
PENNA.

Office Phone Peoples 37
Bell 47
Residence Peoples 1100

H. B. ROSENSON,
BROOKLYN, N. Y.

817-819 Grand St.,
Telephone, 1108 W'burgh

PRIETELIAI LIETUVIAI,
12 dideliu ir 12 mažu,

SAULE

Du-kart nedėlinis laikraštis

Smagiausias lietuviškas laikraštis

visoje pasaulyje.

IŠEINA kas UTARNINKĄ ir PĖTNYČIA

Prenumerata kaštuoja:

Amerikoj Ant viso meto \$2.50

Ant pusės meto \$1.25

Ant ketverčio meto 65c.

EURO- Rosijoje ir Lietuvoje \$3.50

POJE Anglijoje ir Skotlandijoje 15 sh.

Prusose 15 markių.

MĖNESINIS RAŠTAS

Linksmą Valanda

IŠEINA APIE 15 D. KOŽNO MĖNESIO.

Talpinasi visokių

grazių Istorijų, Pasakų, ir t. t.

PRENUMERATA:

Amerikoj ant viso meto tik \$1.

Rosijoje \$1.50. Anglijoje 7 sh.

Prusose 7 mk.

Kas užsirašo "SAULE" ir "LINK-

SMĄ VALANDĄ" ir pilnai užsimoka,

tai abu raštu gauna per visą metą už \$3

in Ameriką, in Rosiją \$4.50, in Angliją

7 sh. Priek tam pilnai užsimokėję

skaitytojai kas metas gauna DOVANĄ

paikų Kalendorių.

W. D. Boczkowski & Co.

620-622 W. South St.

MAHANAY CITY, PA.

THE LACKAWANNA

Parankiausiai geležinkelio Europos

keliaujantioms. Linijos sueina prie

Trans-Atlantiškųjų laivų. Nebran-

giai perdavinėja bagažą ir perveža

pasazičius.

The Road of Anthracite

(Kietųjų auglinių kelias).

Trumpiausias kelias į Buffalo.

Tiesiai į Scrantoną ir Anglijų Sritį.

Tarpe New Yorko ir Buffalo penki

traukiniai kasdien.

Tarpe New Yorko, Chicago ir Va-

karų keturi traukiniai kasdien.

Tarpe New Yorko, St. Louis ir

Pietvakarių, kasdien.

Tarpe visų vietinių Punktų nuola-

tinis ir parankus susinesimas.

Artymesnių informacijų apie kai-

nas, traukinių begiojimą, etc., kre-

ipkitės pas savo vie-

tinį agentą arba ra-

šykite pas:

George A. Cullen,

Passenger Traffic Man'r

90 West Street, N. Y.

PATENTS

promptly obtained OR NO FEE. Trade-Marks,
Caveats, Copyrights and Labels registered.

Twenty Years' Practice. Highest references,
best model, sketch or photo, for free report
on patentability. All business confidential.

HAND-BOOK FREE. Explains everything. Tells
How to Obtain and Sell Patents, What Inventions
Will Pay, How to Get a Partner, explains best
mechanical movements, and contains 300 other
subjects of importance to inventors.

Address:

H. B. WILLSON & CO. Patent Attorneys

Box 383 Wilson Bldg. WASHINGTON, D. C.

PUIKUS HOTELIS

Andriaus Milišausko

Visada šaltas alus, skani arielka,
elisus, porteris, visoki vynai ir kve-

pianti cigarai.

Lietuviai vietiniai ir atvažiavę iš ki-
tar, nepamirškite šios puikios vietos.

16 Baltimore st. Wilkes-Barre, Pa.

Priešai Central Dypą